

Logistiikka-alan opettajan kompetenssit yhdistelmä-
ajo-neuvonkuljettajakoulutuksessa toisella asteella

Ari Mäkitalo

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2015

Logistiikan YAMK koulutusohjelma
Tekniikan ja liikenteen ala

Tekijä(t) Mäkitalo, Ari	Julkaisun laji Opinnäytetyö YAMK	Päivämäärä 30.04.2015
	Sivumäärä 76+31	Julkaisun kieli Suomi
		Verkkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Logistiikka-alan opettajan kompetenssit yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksessa toisella asteella		
Koulutusohjelma Logistiikka-ala YAMK		
Työn ohjaaja(t) Sami Kantanen , JAMK Helena Koskinen, Tredu		
Toimeksiantaja Tampereen seudun ammattiopisto		
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa ja kuvata ammatillisen peruskoulutuksen henkilöstön osaamisen nykytilaa ja -merkitystä koulutusorganisaation toiminnan kannalta. Lähtökohdiana käytetään ammatillisen opettajan osaamista, substanssin, tunneälyn ja järjestelmäosaamisen osalta. Osaamisaluekartoituksella tutkitaan opettajien henkilökohtaisia valmiuksia toimia kasvattajina ja yksilön ohjaajina työelämän- ja yhteiskunnan jäsenyyteen.</p> <p>Tutkimus kohteena on Tampereen seudun ammattiopiston nuorisoasteen logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksen koulutusohjelma. Kompetenssi tutkimus on toteutettu kyselymenetelmällä, joka käsittää kolme eri osa-aluetta. Näistä ensimmäinen on substanssiosaaminen suhteessa tutkinnon perusteisiin. Toinen osa-alue käsittelee perustehtävässä tarvittavaa osaamista työtehtävien ja järjestelmien suhteen. Kolmannessa osiossa käsitellään opettajan tunneälytaitoja.</p> <p>Opiskelijasta johtuvat henkilökohtaisten opintosuunnitelmien laadinnat tulevat lisääntymään ja opettaja tarvitsee lisäkoulutusta ja oppilaitosjohdon tukea sekä näiden tehtävien että erilaisten oppimisvaikeuksien tunnistamiseen. Osaamisvaatimukset ovat muutoksen kourissa ja opettajan kasvatukseen, ryhmäyttämiseen ja yksilön henkilökohtaistamiseen liittyvät taidot tulevat korostumaan. Sosiaalisen median käyttö korostuu. Osaamisen johtaminen vaatii uudistumista.</p> <p>Operatiivisen johdon on nähtävä toimintaympäristön muutokset ja sen suorat ja välilliset vaikutukset osaamistarpeisiin. Johdetaan paljon epävarmuustekijöitä sisältäviä kokonaisuuksia. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa tutkintoalan opettajien kompetenssialueiden kehittämiseen ja osaamisen johtamiseen.</p>		
Avainsanat (asiasanat)		
Ammatillisen opettajan kompetenssit		
Muut tiedot		

Author(s) Mäkitalo, Ari	Type of publication Master's thesis	Date 30.04.2015
		Language of publication: Finnish
	Number of pages 76+31	Permission for web publication: x
Title of publication The logistics of teacher competencies in the training of the driver of the vehicle is a combination of the second stage		
Degree programme The logistics sector ,Master's thesis		
Tutor(s) Sami Kantanen, (Jamk) , Helena Koskinen, (TREDU)		
Assigned by Tampere vocational college		
Abstract <p>The aim of this thesis is to make a survey of the professional skill level of the teaching staff of TREDU (Tampere vocational college) who work in the study programme in logistics. The focus is on the teachers' competence of using these skills as to the functioning of the school organization as a whole. Furthermore, the overall aim of this study is to provide data to benefit the vocational school management in order to better improve the competence of the teaching staff. In addition, the findings in the current study can be used to inform the management of the future needs of the organization.</p> <p>The survey is carried out using a tripartite questionnaire. The aim of the questionnaire is to identify the teacher's personal competence as a teacher and an educator. The first part surveys the teachers' knowledge of the subject in relation to the examination criteria, the second the teachers' competence and skills needed to use work-related IT-systems and the third part the teachers' emotional intelligence.</p> <p>The examination criteria are currently under a nationwide consideration and in the future the teacher's role in making groups of students work together to achieve common goals will be highlighted, as well as the teacher's competence in addressing a single student's specific educational needs. In the future there will be a constant increase in the need for students' personal study plans. This, in turn, means that the teachers will need further training to both identify different learning disabilities and be able to cope with a constantly increasing load of paperwork. The teachers feel it essential to have the full support of the management of the school organization in order to do this.</p> <p>The management needs to take into account the changing teaching environment and its direct and indirect impacts on the teaching staff and plan the staff's further training accordingly. For example, one such change for the future is the increase in the use of social media in education.</p>		
Keywords/tags (subjects) The logistics of teacher competencies		
Miscellaneous		

JOHDANTO	4
1.TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA (OSAAMINEN SUHTEESSA TEHTÄVÄN AIHEALUEISIIN).....	6
1.1 TUTKIMUKSEN KESKEINEN TARKOITUS , -TAVOITTEET JA -RAKENNE.....	7
1.2 TUTKIMUSNÄKÖKULMA, MENETELMÄ –JA KÄSITTEET	10
2. PERUSTEHTÄVÄ , TAMPEREEN KAUPUNKI JA TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTO TOISEN ASTEEN KOULUTUSORGANISAATIONA	16
2.1 PERUSTEHTÄVÄ JA LAKI AMMATILISESTA KOULUTUKSESTA.....	16
2.2 TAMPEREEN KAUPUNKI ISÄNTÄKUNTANA SEKÄ TILAAJA-TUOTTAJA MALLI	17
2.3 TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTO TREDU.....	18
2.4 LOGISTIIKKA-ALA NUORISOASTEEN YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJA KOULUTUS	19
3. HENKILÖSTÖN OSAAMISALUEET LOGISTIIKKA-ALAN YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAKOULUKSESSA	21
3.1 OSAAMISALUEET JA SUORITEALAT	21
3.2 AMMATILISEN OPETTAJAN KOMPETENSSI	24
3.2.1 <i>Pedagoginen kelpoisuus</i>	24
3.2 OSAAMISEN KVALIFIKAATIOT ,TYÖELÄMÄOSAAMINEN -JA TYÖYHTEISÖTAIDOT	25
3.2.2 <i>Osaamiskeskeisyys arviointiperusteena ja uudet opetusjärjestelyt</i>	32
3.2.3 <i>Substanssiosaaminen ja toimintojen kuvaus</i>	32
3.2.4 <i>Ryhmänohjaaja osaaminen ja ryhmäyttämistäidot</i>	38
3.2.5 <i>Yhteistyötaidot ja sidosryhmät</i>	39
3.3 VIRANOMAISTEHTÄVÄT LOGISTIIKKA-ALAN KOULUTUKSESSA	43
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	44
4.1 TUTKIMUKSEN METODOLOGIA	44
4.2 TUTKIMUSAINEISTON KERÄÄMINEN, KÄSITTELY JA ANALYSOINTI	44
4.2.1 <i>Henkilöstön tiedot ja kyselyt</i>	45
4.2.2 <i>Aineiston analyysi</i>	46
4.3 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA VALIDITEETTI.....	46
5 TUTKIMUSTULOKSET	47
5.1 KOMPETENSSIEN KVALIFIKAATIOT	47
5.1.1 <i>Substanssiosaamisen kvalifikaatiot</i>	48
5.1.2 <i>Järjestelmä-, tehtävä- ja toimintaympäristö osaamisen kvalifikaatiot</i>	49
5.1.3 <i>Tunneällyn osaamisen kvalifikaatiot</i>	52
6. TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI	66

6.1 LOGISTIIKKA-ALAN OPETTAJAN KOMPETENSSIT LOGISTIIKKA-ALAN YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJA KOULUTUKSESSA.	67
6.2 HAVAINTOJA TUTKITTAVILTA OSA-ALUEILTA.....	67
6.2.1 Substanssiosaamisen kvalifikaatioiden kehittämishavainnot	67
6.2.2 Järjestelmä-, tehtävä- ja toimintaympäristö osaamisen kvalifikaatioiden kehittämishavainnot ..	68
6.2.3 Tunneällyn kvalifikaatioiden kehittämishavainnot	69
7. TUTKIMUKSEN POHJALTA TEHDYT JOHTOPÄÄTÖKSET JA LOPPUPOHDINTA	70
LÄHTEET	74
LIITTEET:	77
LIITE 1. LUKUSUUNNITELMA YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJA.....	77
LIITE 2. RYHMÄNOHJAAJAN TEHTÄVÄT.....	79
LIITE 3. OPETTAJAN TEHTÄVÄN KUVAUS.....	85
LIITE 4. LUKUVUODEN 2014-2015 JAKSOTUS	93
LIITE 5. OSAAMISALUEET.....	94
LIITE 6. EMOTIONAALINEN KOMPETENSSI (VIRTANEN MIRJAM 2013) SOVELLETTUNA.	95
LIITE 7. LOGISTIIKKA-ALAN PERUSTUTKINTO YHDISTELMÄAJONEUVON KULJETTAJAN PAKOLLISET / VALINNAISET TUTKINNON OSAT.....	97
LIITE 8. LOGISTIIKKA-ALAN OPETTAJAN KEHITTÄMISKOHEET JA TARKENNETUT REKRYTOINTI HAASTATELUN KOHEET:	105
LIITE 9: LOGISTIIKKA-ALAN OPETTAJAN REKRYTOINTI	106
LIITE 10: YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJAKOULUTUKSEN OPETTAJAIN KEHITTÄMISSUUNNITELMA 2015-2018.....	107
 KUVIOT:	
KUVIO 1. Toisen asteen ammatillisen opettajan osaamiskuvio	6
KUVIO 2. Tutkimusraportin rakenne	8
KUVIO 3. Ammattitaito –ja sen osa-alueet.....	14
KUVIO 4. Tilaaja-tuottajamalli	18
KUVIO 5. Tampereen seudun ammattiopisto organisaatiomalli.....	19
KUVIO 6. Osaamistarvekaavio	22
KUVIO 9. Moduuliyhdistelmä rakenteet	23
KUVIO 10. Peruskuvaaja.....	31
KUVIO 11. Osaamiskeskeinen kuvaaja.....	31
KUVIO 12. Kasvatuskeskeinen kuvaaja.....	32
KUVIO 13. Rekkasimulaattori Vaajakadulla Tampereella.....	38
KUVIO 14. Simulaattorikouluttajan työpiste	38

KUVIO 15. Viranomaistehtävät.....	44
KUVIO 16. Ryhmä-ja yhteistyötaidot.....	52
KUVIO 17. Taito hallita konflikteja.....	53
KUVIO 18. Emotionaalinen itsetietoisuus.....	54
KUVIO 19. Kyky käynnistää muutoksia.....	55
KUVIO 20. Kyky kehittää toisia.....	56
KUVIO 21. Vaikutusvalta.....	57
KUVIO 22. Kannustavuus.....	58
KUVIO 23. Palvelualttius.....	59
KUVIO 24. Organisaatiotuntemus.....	60
KUVIO 25. Itsekontrolli	61
KUVIO 26. Sopeutumiskyky.....	62
KUVIO 27. Aloitteellisuus	63
KUVIO 28. Empaattisuus.....	64
KUVIO 29. Itseluottamus.....	65
KUVIO 30. Optimistisuus.....	66

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Keskeiset käsitteet.....	12
TAULUKKO 2. Yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutus toimipisteet.....	20
TAULUKKO 3. Alan viranomaistehtäviä koskeva lainsäädäntö.....	44
TAULUKKO 4. Kuljetusalan ammattipätevyys.....	50
TAULUKKO 5. Osaamisalueet	51

JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa ja kuvata ammatillisen peruskoulutuksen henkilöstön osaamisen nykytilaa ja -merkitystä koulutusorganisaation toiminnan kannalta. Lähtökohtana käytetään ammatillisen opettajan osaamista, substanssin, tunneälyn ja järjestelmäosaamisen osalta.

Osaamisaluekartoituksella tutkitaan opettajien henkilökohtaisia valmiuksia toimia kasvattajina ja yksilön ohjaajina työelämän- ja yhteiskunnan jäsenyyteen. Tutkimus kohteena on Tampereen seudun ammattiopiston nuorisosaateen logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksen koulutusohjelma. Tutkimuksessa kuvataan koulutuksenjärjestämistä koskeva lainsäädäntö ja taustalla toimiva Tampereen kaupunkiorganisaatio.

Kompetenssi tutkimus on toteutettu kyselymenetelmällä, joka käsittää kolme eri osa-aluetta. Näistä ensimmäinen on substanssi osaaminen suhteessa tutkinnon perusteisiin. Toinen osa-alue käsittelee perustehtävässä tarvittavaa osaamista työtehtävien ja järjestelmien suhteen. Kolmannessa osiossa käsitellään opettajan tunneälytaitoja.

Yhteiskunnassa vallitsee tällä hetkellä sellainen tilanne, että pelkkä substanssiin perustuva asiantuntijuus ei enää riitä. Peruskoulusta toiselle asteelle tulevista opiskelijoista osa kärsii enemmän kuin aikaisemmin mielenterveyteen, masennuksen ja oman elämänhallintaan liittyvistä ongelmista. Nämä ongelmat koskevat monia nuoria ja riippuvuussuhde ei tule pelkästään koulumenestyksestä. Opettajuus on sellaisten haasteiden edessä mihin vallitseva opettajakoulutus ei anna suoria työkaluja ja toimintamenetelmiä. Tällaista yhteiskunnan nuoria koskevaa rakenteellista muutosta ei ole osattu ennakoida riittävästi. Peruskoulussa juurikaan kukaan ei tänä päivänä jää luokalleen. Nuori häiriökäyttäytyvä tai huonosti menestynyt opiskelija siirtyy toiselle asteelle ilman riittävä tiedollista ja taidollista perustaa. Tämän jälkeen opiskelijaa koskevia

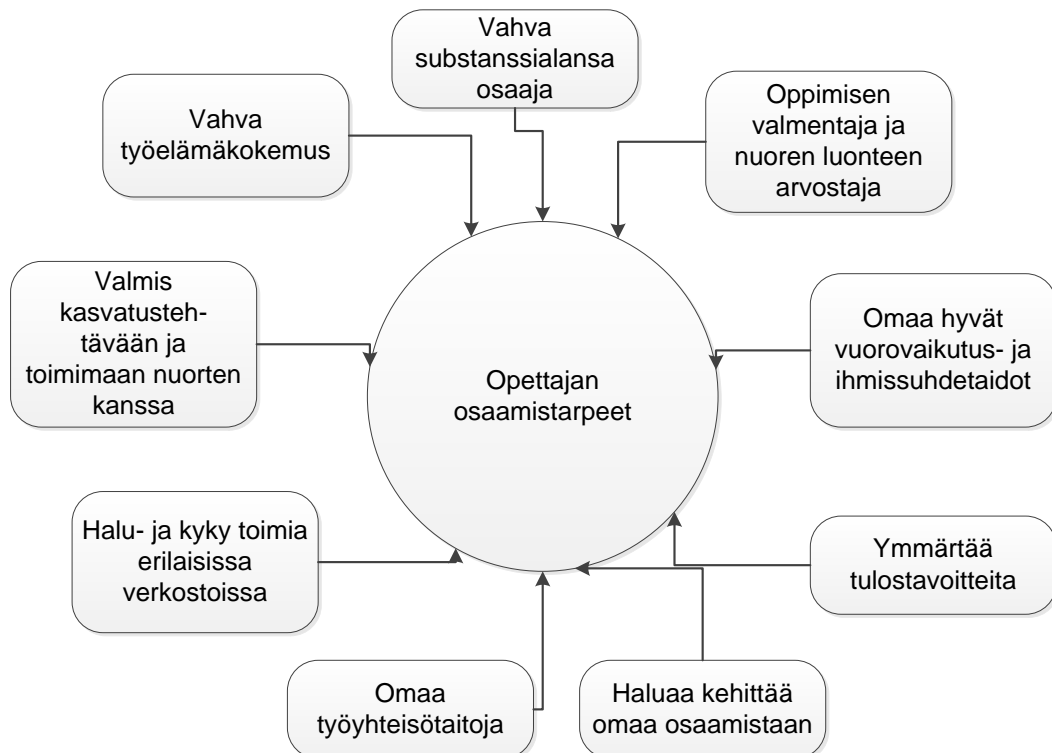
ongelmia käsittelevät eri henkilöt ja vahva yksilönsuoja estää opiskelijaa koskevan tiedonsiirron peruskoulusta toiselle asteelle.

Opiskelijasta johtuvat henkilökohtaisten opintosuunnitelmien laadinnat tulevat lisääntymään ja opettaja tarvitsee lisäkoulutusta ja oppilaitosjohton tukea sekä näiden tehtävien että erilaisten oppimisvaikeuksien tunnistamiseen. Osaamisvaatimukset ovat muutoksen kourissa ja opettajan kasvatukseen, ryhmäytämiseen ja yksilön henkilökohtaistamiseen liittyvät taidot tulevat korostumaan. Sosiaalisen median käyttö korostuu. Opetushenkilöstön täytyy tuntea paremmin foorumit ,jossa kohderyhmä vapaa-ajallaan liikkuu. Sosiaalista mediaa on mahdollista käyttää esim. ohjaus ja kommunikointikanavana. Osaamisen johtaminen vaatii uudistumista .

Operatiivisen johdon on nähtävä toimintaympäristön muutokset ja sen suorat ja välilliset vaikutukset osaamistarpeisiin. Johdetaan paljon epävarmuustekijöitä sisältäviä kokonaisuuksia. Ei voida luottaa lähihistoriasta tuotettuihin syklisiin trendeihin. Elämme alati muuttuvassa yhteiskunnassa ja maailmassa , jossa muuttujina ovat informaatio, työn organisaatiot ja verkostot, tieto- ja viestintätekniikka sekä yksilön tarpeet ja tavoitteet.

1.TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA (osaaminen suhteessa tehtävän aihe-alueisiin)

Tutkimuksen lähtökohtana on kartoittaa Tampereen seudun ammattiopiston nuorisoasteen logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksessa toimivan henkilöstön osaaminen. Osaamiskartoituksen kohteena on alan tutkinnon oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman sisältöalueet opetustyössä/ryhmänohjaajana sekä työyhteisössä tarvittavat tunneällyn osatekijät. Lisäksi tutkimus kohteena on muu järjestelmiin / toimintaympäristöön liittyvä osaaminen. Tutkimuksessa kuvataan myös henkilöstön osaamista lainsäädännön edellyttämässä viranomaistehtävissä ,mutta se ei ole varsinainen tutkimuskohde.

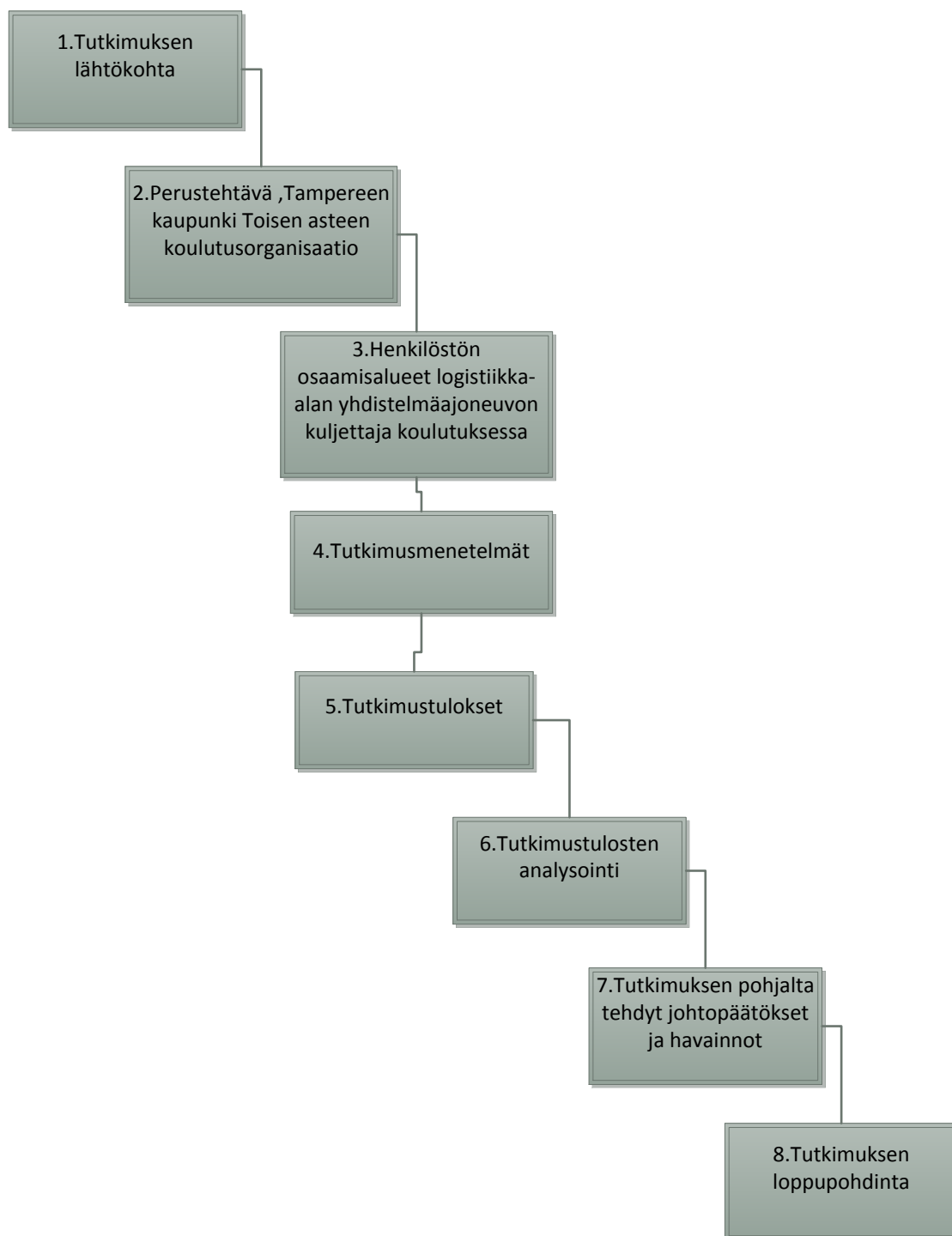
Kuvio 1. Toisen asteen ammatillisen opettajan osaamiskuvio (alkup.kuvio ks Anita Eskola-Kronqvist HAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu 23.1.2015).

1.1 Tutkimuksen keskeinen tarkoitus , -tavoitteet ja -rakenne

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa henkilöstön osaaminen logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajan toisen asteen koulutuksessa. Kartoitettavat osa-alueet ovat osaamisen kehittämiskohteita logistiikka-alan toisen asteen koulutuksen opetustyössä, ryhmänohjauksessa ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksen toimintaympäristössä. Tavoitteena on kartoittaa osaamisen kehittämisaalueet työhön oleellisesti kuuluvassa kasvatustehtävässä- ja oppimisen tukitoiminnoissa opettajan tunneälyn osalta. Lisäksi tavoitteena on kartoittaa opettajien osaamista opetuksessa käytettävien järjestelmien hallinnassa.

Tavoitteena on tuottaa logistiikka-alan operatiivisen johdon käyttöön sellaista tietoa, jolla voidaan ohjata henkilöstön kehittämistä sekä määrittää osaamisen painopistealueita rekrytointitilanteessa. Tutkimustietoa voidaan myös käyttää toisen asteen koulutuksessa logistiikka-alan opetuksen kehittämistyöhön.

Opinnäytetyössä tehtävän osaamiskartoituksen myötä saadaan synnytettyä menetelmä, jota voidaan käyttää opetushenkilökunnan osaamiskartoituksessa ja rekrytointihaastattelussa. Opinnäytetyössä synnytetty menetelmä soveltuu opetushenkilökunnan osaamiskartoitukseen ja rekrytoinnin apuvälineeksi tutkintoalasta riippumatta. Liite (8)

Kuvio 2. Tutkimusraportin rakenne

Tutkimusraportti koostuu kahdeksasta luvusta. Johdantokappaleessa kuvataan tutkimuksen tavoitteita ja kohderyhmää . Lisäksi johdantokappaleessa kuvataan toimintaympäristön tilaa ja yhteiskunnallisia vaikutteita koulutuksen ja työelämän näkökulmasta

Ensimmäisessä kappaleessa esitellään tutkimuksen lähtökohdat, tavoitteet ja tarkoitus sekä ammatillisen opettajan osaamisalueet. Lisäksi ensimmäinen kappale sisältää tutkimuksessa käytetyt keskeiset termistöt lähdeviitteineen.

Toisessa kappaleessa esitellään ammatillisen peruskoulutuksen järjestämistä koskevan luvan peruseriaatteet ja tavoitteet. Lisäksi toisessa luvussa tarkastellaan Tampereen kaupunkiorganisaatiota toisen asteen isäntäkuntamallin mukaisena koulutuksen järjestäjänä ja Tampereen seudun ammattiopiston asiantuntijaorganisaatiota toimintaympäristönä .Luvussa esitellään tutkimuksen kohteena oleva koulutusorganisaatio sekä johtamisjärjestelmä.

Kappaleessa kolme käsitellään tutkimuksen osaamiseen liittyvää teoreettista viitekehystä luvussa . Organisaation osaamiseen keskittyvän teoriaosuuden tarkoituksena on muodostaa lukijalle kuva siitä minkälaista osaamista toisen asteen koulutusorganisaatiossa tarvitaan .Kappale kolme käsittelee lisäksi opettajan kvalifikaatioita eri osa-alueiden tasolla ammatillisen asiantuntijuuden taustalla .Kappaleessa kolme kuvataan lisäksi opetustyössä työskentelevän henkilön järjestelmäosaamista ,lainsäädännön asettamia vaatimuksia viranomaistehtävien organisoinnista sekä alan toimintaympäristön edellyttämää osaamista.

Tutkimuksen empiirisessä neljännessä luvussa, paneudutaan tutkimuksen metodologisiin lähtökohtiin ja arvioidaan tutkimuksen määrällistä ja laadullista luotettavuutta .Luvussa kuvataan tutkimuksen kulku, lähdeaineiston kerääminen, käsittely ja analysointi. Lopuksi arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta ja validiteettia.

Viidennessä luvussa käsitellään tutkittavien osa-alueiden tutkimustuloksia. Tutkittavat eri osa-alueet kuvataan taulukko muodossa.

Kuudennessa luvussa analysoidaan tutkimuksen tulokset aihepiireittäin aloittaen opettajan ammatillisen substanssin osa-alueesta. Seuraavaksi tarkastellaan opettajan työssä vaadittavaa järjestelmäosaamisen osa-aluetta ja viimeisenä aihealueena on opettajan tunneällyn kompetenssien osa-aluetta.

Työn seitsemännessä luvussa esitellään tutkimuksen pohjalta tehdyt johtopäätökset ja havainnot sekä tutkimuksen loppupohdinta.

1.2 Tutkimusnäkökulma, menetelmä –ja käsitteet

Tutkimuskohteena on rajatun opettajaryhmän perustehtävissä esiintyvät ja ilmenevät osaamisalueet todellisessa toisen asteen logistiikka-alan oppilaitosympäristössä. Tutkimuksessa yksittäinen opettaja itsearvioi kyselytutkimuksella omaa osaamistaan alan substanssissa, tunneälytaidoissa ja organisaation toimintaprosesseissa ja toimintaympäristössä. Yksittäisten opettajien vastaukset muodostavat yhdessä tutkittavan kokonaisuuden.

Tutkittavien osaamisalueiden valinta käsittää perustehtävän kannalta oleellimmat aihealueet. Kysely on rajattu logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksen ammattiaineopettajille. Kyselyssä ei ole mukana työelämän edustajat eikä yhdistelmäajoneuvokoulutuksen opiskelijat

Tutkimuksen tunneälyosio käsittää yhteensä (liitteen 8) mukaiset 15 tunneällyn osa-aluetta ja 45 erillistä opettajan tunneälytaitoihin liittyvää kysymystä.

Substanssiosio käsittää yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksen ammattiaineissa esiintyvät (liitteen 10) mukaiset sisällöt ammattiaineissa.

Organisaation toimintaprosessi ja -toimintaympäristö osio käsittää työn painopistealueet, ja (liitteen 9) mukaiset 22 arviointikohdetta.

Tutkimuksessa kerättyä aineistoa tarkastellaan kvalitatiivisesti. Opetushenkilökunnan osaamisalueita eri aihepiireissä arvioidaan itsearviointin perusteella. Tutkimus perustuu substanssin osalta opettajan itsearviointiin hänen kyvystään, tiedostaan ja taidoistaan opettaa kyseisen tutkinnon sisältöjä. Tunneäly osiossa taitoja verrataan opetuslalla ja työyhteisössä yleisesti tarvittaviin emotionaalisen kompetenssin osa-alueisiin. Järjestelmä osiossa opettaja arvioi osaamistaan oman työnsä painopistealueisiin, organisaation käytössä oleviin järjestelmiin ja sovelluksiin.

Tutkimusmenetelmäksi on valittu tapaustutkimus, jossa kohteena on logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutus Tampereen seudun ammattiopistossa. Tutkittavat aihepiirit ja kohderyhmä on rajattu koskemaan yhtä koulutusohjelmaa, koska tutkittava aineisto koko logistiikan tutkintoalalta olisi liian suuri. Kysely on rajattu logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksen ammattiaineopettajille.

Tutkimusstrategiaan vaikuttaa keskeisesti tutkittavan ilmiön tyyppi. Tapaustutkimus laadullisena tutkimusmenetelmänä soveltuu tämän kaltaisen tutkimuksen menetelmäksi parhaiten. Todellisuuden moninainen tarkastelu mahdollistaa valitun aihepiirin kokonaisvaltaisen arvioinnin.

Tutkimuksen keskeiset käsitteet

Taulukko 1. Keskeiset käsitteet

Tutkimuksessa käytetyt keskeiset käsitteet:	
Käsite	Lähdeaineisto
Henkilökohtainen opintosuunnitelma	OPH aineisto 2014
Työelämätaidot	TATJulkaisut 2013
Työyhteisötaidot	MIF julkaisut 2014
Opettajan emotionaalinen kompetenssi	Virtanen Mirjam 2013 / Hanhinen 2010
Opettajan tunneälytaidot	Virtanen Mirjam 2013 / Hanhinen 2010
Kvalifikaatio	Hanhinen 2010 / Väärälä 1995
Ammattitaito / Helakorpi/Lilleberg	Juha Lahtinen 2011
Osaamisen johtaminen	Tuomi / Sumkin 2012
Opettajan tehtävän kuvaus	Tredu Tampere 2013
Ryhmänohjaaja taidot	Tredu Tampere 2013
Substanssi	Wikipedia 2015

Henkilökohtainen opintosuunnitelma eli HOPS on työkalu opintojen suunnitteluun sekä opiskelun lähtökohtien ja päämäärien selkiyttämiseen. Siihen sisältyy opintosuunnitelma aikatauluineen, oppimistavoitteet sekä jatkuva itsearviointi opintojen edetessä. HOPSin tekeminen auttaa arvioimaan omaa osaamista ja opittuja asioita. Sen avulla voit hahmottaa yksilöllisiä tarpeitasi ja erityisesti niitä osaamisalueita, jotka vaativat kehittämistä. HOPSin kautta pystyt näkemään opiskelusi asettumisen osaksi muuta elämää. (Oph 2014)

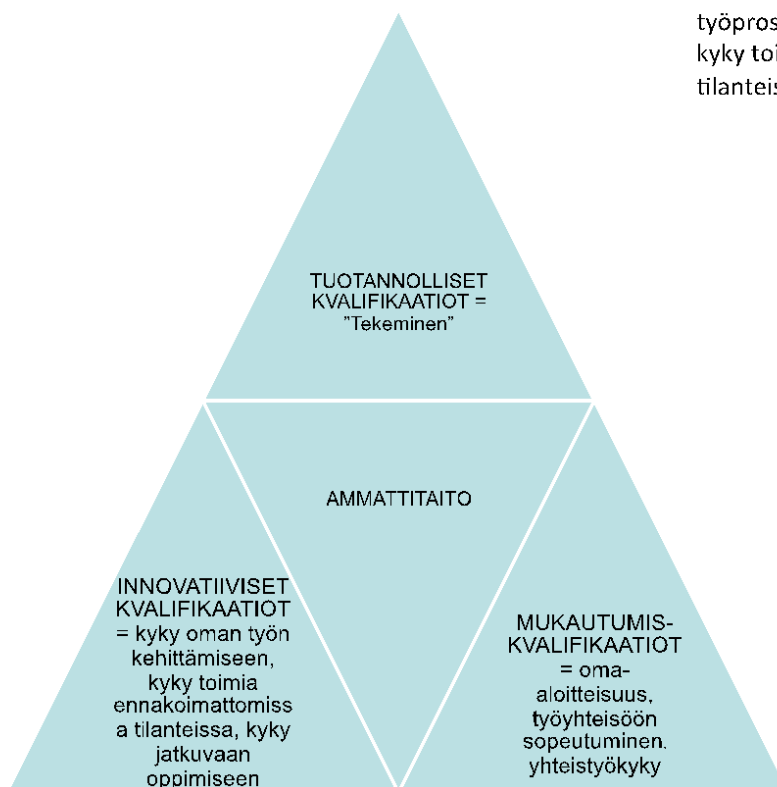
Työyhteisötaidot liittyvät aina jollain tavalla vuorovaikutukseen ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen. Työyhteisötaidot edellyttävät organisaation ja oman roolin hahmottamista työyhteisössä.

Työyhteisötaidot ovat yksilön vastuullisuutta yhteisten asioiden tekemisessä ja resurssien käytössä. Yksilön on kyettävä toimimaan osana ryhmää ja edistämään omalta osaltaan kaikkien työhyvinvointia. Työyhteisötaidot edellyttävät palautteen anto –ja vastaanottokykyä sekä kykyä käsitellä mukavuusalueen ulkopuolella olevia asioita , esim. ristiriitatilanteita. Työyhteisötaitoihin kuuluu myös erilaisuuden, erilaisten kulttuurien -kohtaamisen taidot ja omasta työhyvinvoinnista huolehtiminen.

Opettajan emotionaalinen kompetenssi on tieteellisesti suhteellisen tuore käsitte, tunneäly ymmärretään opettajan kyvyksi tunnistaa ja hallita omia ja muiden tunnetiloja. Konfliktihallintataito sekä ryhmä- ja yhteistyötaitojen tärkeys ovat keskeisiä opettajan kompetenssin osa-alueita. Tärkeimpänä tunneälytaitona on empaattisuus. (Virtanen, Mirjam 2013). Opetushenkilönä toimivan yksilön kompetenssi on kognitiivisiin kykyihin ja affektis-kognitiivisiin valmiuksiin perustuvaa potentiaalia suoriutua työn vaatimuksista (Hanhinen 2010 s.71)

Kvalifikaatio voidaan jakaa kolmeen eri pääryhmään 1. Tuotannolliset kvalifikaatiot tarkoittavat usein teknisesti painottuvia ammatillisia taitoja ja tietoja, jotka ovat tarpeen työn välittömässä suorituksessa. (Hanhinen 2010 s. 80). 2. Normatiiviset kvalifikaatiot ovat työntekijöiltä edellytettäviä henkilökohtaisia ominaisuuksia. (Hanhinen 2010 s. 80) 3. Innovatiiviset kvalifikaatiot eli työruutiinista poikkeavat toiminnot joissa työprosessin kehittäminen tulee keskeiseksi. (Väärälä 1995, s.46) ,

AMMATTITAITO JA SEN OSA-ALUEET

Ammattitaito = kyky hallita koko työprosessi ajattelun tasolla ja kyky toimia oikein vaihtuvissa tilanteissa

Helakorpi/Lilleberg

Kuvio 4. Ammattitaidon osa-alueet (ks.alkup. Juha Lahtinen Osaava ohjelma , Länsi-Uudenmaan opetushenkilöstön osaamisen kehittäminen-hanke 2011)

Osaamisen johtaminen on keskeinen keino varmistaa strategian toteutuminen. Strategia on toimintamalli jolla visio toteutetaan (Tuomi / Sumkin s. 14-16 2012). Osaamisen johtamisessa kartoitetaan organisaation kyvykkyys toteuttaa vahvistettua strategiaa . Strategia määrittää tarvittavan osaamisen painopistealueet ts. ydinosaamisen ja osaamisen johtamisella mahdollistetaan operatiivinen toiminta ja sen kehittyminen.

Opettajan tehtävän kuvaus määritellään Tampereen kaupunkiorganisaation toimesta (Liitteen 6) mukaisena. Tehtävän kuvaus on laaja yleisohje, jossa tehtävän vaativuus edellyttää opettajalta monipuolista osaamista , järjestelmien hallintaa ja jatkuvaa itsensä kehittämistä. Tehtävän vaativuus eri tutkintoaloilla ei ole yksimitallista ja vaativuus vaihtelee kohderyhmän iän ja rakenteen sekä alan perusteella. Opettajan tehtävän kuvaus on niin laaja kokonaisuus ,että sen asettamien toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen vaatii syvällistä perehtymistä opettajan kokonaisvaltaiseen tehtävän kuvaan.

Ryhmänohjaajataidot ovat yksi tärkeimpiä opettajan osaamisalueita. Ryhmänohjaaja vastaa kokonaisvaltaisesti vastuullaan olevan oppilasryhmän asioista määritellyllä resursoinnilla. Ryhmän ohjaajalla tulisi olla mahdollisimman paljon oppitunteja tai muuta kontaktipintaa ohjaamansa ryhmän kanssa. Ryhmänohjaajan työssä korostuvat seuraavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Kyky- ja halu toimia nuorten kanssa, tunneäly, empaattisuus, kyky tunnistaa ryhmädynamiikassa olevia tekijöitä, vahva oikeustaju, oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus, sekä erilaisten oppimisvaikeuksien tunnistaminen sekä hyvät yhteistyötaidot. (Liite 2 Tredu ryhmänohjaajan tehtävät).

Liitteessä 2 määritellyt ryhmänohjaajan tehtävät ovat todella laaja tehtäväkokonaisuus . Lähes kaikki logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksen ammattiaineopettajat ovat jonkin ryhmän ryhmänohjaajia. Liikenneopettajat ovat ainoa ryhmä, joilla tehtäväkokonaisuuteen ei välttämättä sisälly ryhmänohjaajuutta. Perusteena on se ,että liikenneopetus ei sisälly logistiikka-alan perustutkinnon lähiopetukseen tasaisesti esiintyvänä ammattiaineena vaan pääasiallisesti ikäsidon naisena yksilöopetuksena.

Ryhmänohjaajan työn resursointi toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa määritellään OVTES virkaehtosopimuksessa ja se on 38 opetusvelvollisuustuntia ryhmää kohden lukuvuosisatasolla. Ryhmänohjaaja vastaa lähes kaikesta ryhmäänsä / yksilöön liittyvästä ohjauksesta ja sekä yhteyden pidosta opiskelijan vanhempiin.

Substanssilla tarkoitetaan oman ammattialan toimintaprosessien- ja alan työtehtävien hallintaa. Ammatilliset perustaidot tarkoittavat omassa ammatissa tarvittavaa koulutuksen ja työkokemuksen perusteella hankittua osaamista: valmiutta suunnitella, toteuttaa ja kehittää alansa tehtäviä.

2. PERUSTEHTÄVÄ , TAMPEREEN KAUPUNKI JA TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTO TOISEN ASTEEN KOULUTUSORGANISAATIONA

2.1 Perustehtävä ja laki ammatillisesta koulutuksesta.

Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen.

Koulutuksen tavoitteena on lisäksi tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista (oph julkaisut 2014)

Nuorille järjestettävässä koulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

Vammaisille järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on lisäksi yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta.

Ammatillisessa koulutuksessa tulee ottaa erityisesti huomioon työelämän tarpeet. Koulutusta järjestettäessä tulee olla yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa.

2.2 Tampereen kaupunki isäntäkuntana sekä tilaaja-tuottaja malli

Tampereen kaupunki toimii isäntäkuntamallin mukaisena taustaorganisaationa toisen asteen koulutukselle Tampereen seudun ammattiopistolle ja lukiokoulutukselle.

Tilaaja - tuottaja-mallissa lautakunnat vastaavat viranomaistoiminnasta sekä strategisesta ja poliittisesta johtamisesta. Lautakunta määrittää tarjottavat palvelut, kilpailuttaa, hyväksyy palvelujen tuottajat, päättää hankinnasta sekä rahoittaa, ohjaa ja valvoo järjestelmää. Käytännössä tilaukset hoitaa tilaajayksikkö. Kehittämisvaiheessa tilaajan ja tuottajan rooleja selkiytetään, mikä edellyttää uuden osaamisen ja asiantuntemuksen hankkimista. Tämä vie aikansa. Yhteistyö tilaajan ja tuottajan välillä on erittäin tärkeää.

Palvelujen tuottamista johtavat uudet luottamusmieselimet, johtokunnat.

Toisen asteen koulutuspalvelujen (lukio-opetus, Tampereen ammattiopisto) tilaajalautakunta on osaamis- ja elinkeinolautakunta, ja palvelut tuottavat toisen asteen koulutuspalvelujen johtokunta .

Kuvio 5. Tilaaja-tuottajamalli

2.3 Tampereen seudun ammattiopisto TREDU

Tredu on osa Tampereen kaupungin toisen asteen koulutusta. Koulutuksen lainmukaisena järjestäjänä toimii Tampereen kaupungin osaamis- ja elinkeinolautakunta, joka tilaa palvelusopimuksella tuottajana toimivalta toisen asteen koulutuksen johtokunnalta koulutusta. Tuotantojohtajan alaisuudessa ammatillinen koulutus (=Tredu) ja lukiot tuottavat koulutuspalvelut sopimuksen mukaisesti.

Tredulla on yhteensä noin 18 000 opiskelijaa. Nuorisoasteen opiskelijoita on noin 8000, aikuisopiskelijoita 10 000, oppisopimusopiskelijoita 3600. Tredu kouluttaa Pirkanmaalla kahdeksalla paikkakunnalla: Tampereella, Ikaalisissa, Kangasalla, Lempäälässä, Orivedellä, Virroilla, Nokiolla ja Ylöjärvellä. Uuden koulutuksen järjestäjän talousarvion loppusummaksi muodostuu 2014 104 M€. Henkilöstöä on noin 1200. Kuviossa organisaatiomalli.

Kuvio 6. Tampereen seudun ammattiopisto organisaatiokaavio

2.4 Logistiikka-ala nuorisoasteen yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutus

Logistiikka-alan ammatillisen perustutkinnon valtakunnallinen opetussuunnitelma yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutuksessa sisältää yhteensä 120 opintoviikkoa ammattiaineita ja ammattitaitoa tukevia yleisaineita. Ammattiaineiden määrä on 90 opintoviikkoa, ammattitaitoa tukevien aineiden määrä on 20 opintoviikkoa ja vapaasti valittavien opintojen määrä on 10 opintoviikkoa. Tutkinnon perusteissa ammatillisia aineita on 90 opintoviikkoa ja näistä 70 on pakollisia sisältöjä. Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan tutkinto sisältää 20 opintoviikkoa ammatillisia valinnaisia opintoja.

Ammattiaineiden 90 opintoviikon määrästä tulee olla työssäoppimista vähintään 20 opintoviikkoa. Koulutuksen järjestäjän laatimassa oppilaitoskohtaisessa opetussuunnitelmassa tutkinnon toteutus laaditaan alueellisten koulutuksen painopisteiden ja alueellisen työelämän tarpeet huomioiden.

Tutkinnon opinnot jakautuvat kolmelle lukuvuodelle (liitteen 1 mukaisesti).

Yhtä opintoviikkoa kohden lähiopetusta on 28 h ja opiskelijan omaa itsenäistä työaika on 12 h /opintoviikko. Ammattitaitoa tukevat aineet ajoittuvat ensimmäiselle kahdelle vuodelle. Työssä oppiminen on jaettu kaikille kolmelle lukuvuodelle ja sisällöt etenevät loogisesti opiskelijan osaamisen kehittymisen suhteessa. Tampereen seudun ammattiopistossa lukuvuosi on toteutettu 4 jaksojärjestelmällä ja jaksojen pituudet vaihtelevat 9 ja 10 kalenteriviikon välillä.

Logistiikka-alan nuorisoasteen koulutuksessa työskentelee yhteensä n. 25 henkilöä, joista 22 työskentelee yhdistelmäajoneuvonkuljettajien opetustehtävissä. Tehtävät muodostuvat pääasiassa ammattiaineiden opetuksesta, henkilökohtaisesta ajo-opetuksesta sekä ryhmänohjaajan tehtävistä

Tampereen seudun ammattiopistossa toteutetaan logistiikka-alan perustutkinossa yhdistelmäajoneuvonkuljettajien ammatillista peruskoulutusta.

Taulukko 2. Yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutus toimipisteet

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutus Tampereen seudun ammattiopistossa			
Toimipiste	Ryhmien määrä	Oppilasmäärä	Suoriteala
Nokian toimipiste	6	102	Kappale- /Massatavarakuljetukset
Vaajakadun toimipiste	6	100	Massatavarakuljetukset
Kurun toimipiste	3	48	Puutavarakuljetukset
Yhteensä	15	250	

Logistiikka-alan opiskelijaryhmien koko on pääsääntöisesti 18 opiskelijaa, mutta Kurun toimipisteen resurssit (majoitus ,tilat , henkilöstö) on mitoitettu 16 opiskelijan ryhmäkoko.

Vaajakadun toimipisteessä Tampereen Hervannassa logistiikka-alalla aloittaa vuotuisesti kolme 18 opiskelijan ryhmää ja aloittavien opiskelijoidenyhteismää-

rä on n. 54 kuljettaja opiskelijaa. Toisena lukuvuotena tästä ryhmästä 2 ryhmää jatkaa yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksessa ja 1 ryhmä henkilöliikenteen linja-auton kuljettajan koulutusohjelmassa.

Tässä toimipisteessä koulutus keskittyy enimmäkseen massatavarakuljetukseen. Oppilasmäärä yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksessa on n.108.

Kankaantaankadun toimipisteessä Nokialla yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksessa aloittavien opiskelijoiden määrä on vuositasolla 36. Toimipisteen opetuksen sisältö keskittyy myös erityisesti massa /kappaletavara kuljetuksiin. Lisäksi Kankaantaankadun toimipisteessä toteutetaan aitoja kuljetuspalveluja asiakkaille. Tällä lisätään opetuksen työelämälähtöisyyttä. Oppilasmäärä yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksessa on n.108.

Kurun Metsätien toimipisteessä on n. 45 logistiikka-alan perustutkinnon opiskelijaa yhdistelmäajoneuvonkuljettajien koulutusohjelmassa. Kurussa toiminta keskittyy erityisesti puutavarakuljetuksiin erilaisilla puutavarajakeilla ja metsäalan muihin erilaisiin tehtäviin kuten bioenergian valmistamiseen ja kuljettamiseen.

Yhteensä aiemmin mainituissa toimipisteissä nuorisoasteella on noin 250 yhdistelmäajoneuvonkuljettaja opiskelijaa.

3. HENKILÖSTÖN OSAAMISALUEET LOGISTIIKKA-ALAN YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAKOULUKSESSA

3.1 Osaamisalueet ja suoritealat

Koulutusorganisaatiossa henkilöstön osaamisalueet liittyvät kiinteästi opetettavaan alaan ja sen suoritealoihin ja on erittäin tärkeää, että henkilöstöllä on kattava työkokemus alalta. Lisäksi osaamisalueet painottuvat liikenneopetukseen, liikennekasvatukseen, työturvallisuuteen, yhteistyötaitoihin, asiakaspal-

veluun, liiketoimintaosaamiseen, sekä kykyyn ja haluun toimia opetustehtävissä sekä kasvattajana. Tämän lisäksi alan henkilöstöltä vaaditaan viranomais-tehtäviä tai erillisiä korttikouluttajavaatimukset täyttäviä pätevyksiä. Liitesivuna koulutusohjelman lukusuunnitelma. (Liite 1).

Seuraavassa kaaviossa kuvataan alan osaamistarpeiden keskeisiä elementtejä kuljetusalalla .

Kuvio 8. Osaamistarvekaavio (alkup.kuvio ks. Mikko Huhtala ,Oph raportit ja selvitykset 2013:10 s. 195)

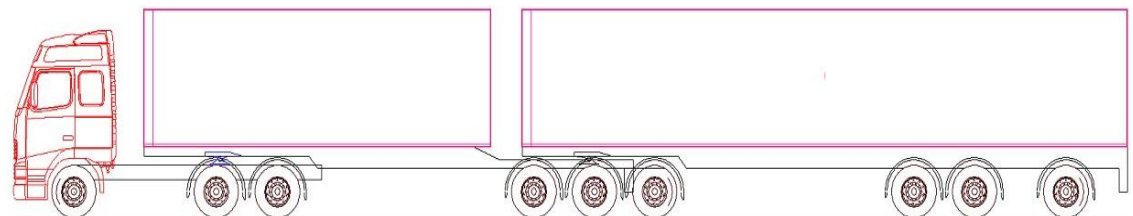
Näihin alan osaamistarvevaatimukseen verrataan jatkuvasti opetushenkilöstön kyvykkyyttä tuottaa riittävän kattavia nuorisoasteen logistiikka-alan koulutuspalveluja alueellisesti.

Kuljetuksien suoritealat:

- massatavarakuljetukset
- elintarvikekuljetukset
- ympäristöhuollon kuljetukset
- vaarallisten aineiden kuljetukset
- eläinkuljetukset
- palavien aineiden kuljetukset
- kuljetettavan tavaran koosta johtuvat erikoiskuljetukset.

Kuljetuspainojen viimeaikaiset korotukset vaikuttavat myös suoraan suoritealojen osaamistarpeeseen esimerkkinä kappale – ja puutavarakuljetukset erilaisissa kuljetusympäristöissä.

Lisäksi vallitseva lainsäädäntö mahdollistaa aikaisemmasta poikkeavat ajoneuvojen kokonaisrakenteet esim. B-juna rakenteella (esim. 3-akselinen vetoauto vetopöydällä, tämän perässä 3-akselinen puoliperävaunu vetopöydällä ja tämän perässä toinen 3 akselinen puoliperävaunu). Tämän kaltaisen yhdistelmän maksimipituus 25,25 m ja maksimikuljetusmassa 76 tonnia.

Moduuliyhdistelmä rakenteet Länsi-Suomen logistiikkapalvelu Oy

Kuvio 9. Moduuliyhdistelmäajoneuvon rakenne

Vielä tätäkin suurempi ajoneuvoyhdistelmä on ns. täyperiävaunurekka, jossa esim. kolmiakselinen vetoauto, 3-akselinen puoliperävaunu ja 5 akselinen täysperiävaunu. Tällöin yhdistelmän kokonaispituus on 33,5 m.

Ammattiliikenteessä olevien ajoneuvojen profiili on muutoksessa ja talous/tuottavuus on entistä enemmän toiminnan keskiössä. Ala hakee jatkuvasti

kannattavuutta lisääviä toiminnallisia elementtejä toimintaprosesseista ja toiminta välineistä. Lainsäädäntömuutokset vaikuttavat tulevaisuudessa kuljettajan näkökulmasta ajoneuvon käsiteltävyyteen ja käyttäytymiseen eri ajotilanteissa.

3.2 Ammatillisen opettajan kompetenssi

3.2.1 Pedagoginen kelpoisuus

*Ammatillisten opintojen opettajan kelpoisuus ammatillisissa oppilaitoksissa
(Asetus 986/1998, muutosasetus 865/2005, muutosasetus 1168/2010, 13 §) Ammatilliseen koulutukseen sisältyvien ammatillisten opintojen opetusta on kelpoinen antamaan henkilö.*

- 1. joka on suorittanut koulutuksen järjestäjän päättämän opetustehtävän kannalta soveltuvan korkeakoulututkinnon;*
- 2. joka on suorittanut vähintään 60 opintopisteen (35ov) laajuiset opettajan pedagogiset opinnot;*
- 3. jolla on vähintään kolmen vuoden pituinen käytännön työkokemus opetustehtävän sisältöä lähinnä vastaavissa tehtävissä;*

(Finlex 21.8.1998/630)

Yleisohjeena voidaan todeta, että henkilön tulee täyttää terveydentilansa puolesta työtehtävän edellyttämät vaatimukset. Lisäksi hänen on esitettävä alle 3 kk vanha rikosrekisteriotte. Laki nuorten henkilöiden kanssa työskentelemisestä edellyttää rikosrekisteriotteen esittämistä.

Jos opetustehtäviin aikovalla henkilöllä on puutteita kelpoisuudessa, niin silloin on arvioitava tarkkaan kuinka kelpoisuus voidaan saavuttaa. Soveltuvaa tutkintoa tai opettajaopintoja voi suorittaa / täydentää työn ohessa, mutta puuttuvan alantökokemuksen täydentäminen päätoimisena työntekijänä opetustyön ohella on äärimmäisen vaikeaa.

3.2 Osaamisen kvalifikaatiot ,työelämäosaaminen -ja työyhteisötaidot

Tutkimuskirjallisuudessa kvalifikaatiot on perinteisesti jaettu tuotannollisiin, normatiivisiin ja kehittäviin kvalifikaatioihin:

Tuotannolliset kvalifikaatiot ovat työntekijältä edellytettäviä työn tekemiseen liittyviä kognitiivisia, motorisia ja sosiaalisia taitoja sekä tuotannollisia tietoja.

Normatiiviset kvalifikaatiot ovat työntekijän henkilökohtaisia ominaisuuksia, joihin kuuluvat mukautumiskvalifikaatiot (työhön sopeutuminen ja suostuminen työn ehtoihin) ,motivaatiokvalifikaatiot (työhön sitoutuminen, oma-aloitteisuus, lojaalisuus jne.) sekä sosiokulttuuriset kvalifikaatiot (oman työyhteisön ja sen ulkopuolisten toimijoiden kanssatoimimiseen liittyvät taidot).

Kehittäviin kvalifikaatioihin luetaan sekä työntekijän itsensä että työprosessin kehittämiseen liittyvät taidot. Ensiksi mainittuihin kuuluvat esimerkiksi jatkuvan oppimisen kyky ja oppimishalukkuus, jälkimmäiseen puolestaan esimerkiksi innovatiivisuus sekä työtoiminnan. (Hanhinen 2010, 96).

Opettajan henkilökohtaiset työelämäosaamisen taidot ovat tärkeä osa hänen opettaessaan opiskelijoille ammattia. Kuinka aikuinen alan ammattilainen toimii erilaisissa työelämän tilanteissa. Toisen asteen opettaja on ammattiin opiskelevalle nuorelle se aikuisen malli, jolla on yhteys alan työelämän oman historiansa kautta.

Lähiopetuksessa opiskelijoiden päivittäiseen tekemiseen tulee oleellisena osana sisällyttää työelämlähtöisyys ja työelämän toimintaprosessit. Opetustoiminnan tulee tukea opiskelijan kasvua työelämän edellyttämiin yleisiin vaatimuksiin, sosiaaliin taitoihin, kykyyn työskennellä ryhmässä ja erilaisissa ryhmäkoko-panoissa.

*Työelämätaitoja tarkasteltaessa ne voidaan jakaa neljään päätekijään. Näitä ovat asenne, oma-aloitteisuus, ammattitaito ja vuorovaikutus. **Asenne** on oikeanlaista suhtautuminen työhön, toisiin ihmisiin ja elä-*

mään. Edes korkea substanssi ei korvaa asenteista johtuvaa puutetta työelämässä.

Oma-aloitteisuus kertoo tilannetajusta ja taidosta jakaa osaamista ja ideoita siinä ryhmässä missä työskentelee. Liian harvalla toisen asteen opiskelijalla on oikeasti sellaista mallia aikaisemmasta elämästään miten työelämässä tulisi toimia. Opiskelijat pitää kouluttaa ja koukuttaa aktiiviseksi ja tiedonhaluisiksi tulevaisuuden tekijöiksi. Utelias ja kokeilun haluinen nuori tarvitsee opettajilta kannustusta siihen, että saa ja pitää kokeilla. Tällä kannustetaan oma-aloitteisuuteen ja itsenäisyyteen. Opiskelijalla ei saisi olla mitään kynnystä siihen, että voiko opettajalta kysyä vai ei.

Ammattitaito on kokemuksesta ja koulutuksesta koostuvaa tietoa ja taitoa. Ammattitaito on kokonaisvaltaista ammatin hallintaa ja siihen kuuluu myös toisten kunnioittaminen, hyvät käytöstavat, rehellisyys ja luotettavuus. Ammattitaito on myös yhteistyötä työyhteisön sisällä ja asiakaskontaktteissa.

Vuorovaikutustaidot ovat kykyä kommunikoida ja tulla toimeen erilaisten kanssa ihmisten kanssa tilanteessa kuin tilanteessa. Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opettajan taidot kommunikoida murrosikäisten nuorien kanssa on haastava paikka. Nuoria tulisi kouluttaa siihen, että yhä enenevässä määrin vuorovaikutustaitojen hallinta korostuu tulevaisuudessa. Kielitaito ja toimiminen globaalilla alalla asettavat haasteita heille tulevaisuudessa. (TATJulkaisut 2013.)

Yleisesti hyväksytyt työyhteisötaitojen sisällöt nousevat lainsäädännöstä, jossa työntekijän roolia kuvataan mm. seuraavasti: työntekijän on oltava huolellinen, noudatettava työnantajan ohjeita ja määräyksiä, huolehdittava osaltaan työturvallisuudesta, pidättäytyttävä kilpailevasta toiminnasta, huolehdittava työnantajan ammattisalaisuuksien ja muiden luottamuksellisten tietojen salassapidosta ja toimittava muutenkin asemansa mukaisesti. Lisäksi työntekijä ei saa käyttäytyä muita kohtaan häiritsevästi tai epäasiallisesti.

Työyhteisötaitoihin kuuluu huolehtia työpaikan viihtyisyydestä ja resursien järkevästä käytöstä, yhteistyö työkaverien ja esimiesten kanssa, mielipiteen ilmaisu asioiden eteenpäin viemiseksi sekä aktiivinen osallistuminen työpaikan kehittämistyöhön. Työyhteisötaidot tarkoittavat hyvää kommunikointia ja käyttäytymistä työyhteisössä sekä vaikuttamista työntekijän näkökulmasta johtamiseen ja perustehtävän tekemiseen. Työyhteisötaitoihin siis liittyy oletus vähintään kahdesta velvollisuudesta: johdettavana olemisesta ja perustehtävän tekemisestä.

Työntekijän tulee tuntea työn tavoitteet ja menetelmät, hänellä tulisi olla pyrkimys tehdä työnsä mahdollisimman hyvin, ottaa vastuu tekemisistään, pyrkiä olemaan hyvässä henkisessä ja fyysisessä kunnossa, noudattaa työaikoja, olla yhteistyökykyinen ryhmässä toimija, uskaltaa tuoda mielipiteensä julki sekä hyvässä että pahassa, antaa ja vastaanottaa pa-

lautetta, osata kuunnella eriäviäkin mielipiteitä, noudattaa pelisääntöjä, pyytää tarvittaessa apua, olla kiinnostunut myös muiden töistä, ymmärtää erehdyksiä, pitää esimies ajan tasalla ja auttaa johtamisessa sekä osata kuunnella esimiestä asiallisesti, olla joustava ja pitää myös itsensä ajan tasalla ja kehittää itseään.

Hyvät työyhteisötaidot omaava työntekijä osoittaa vastuullisuutta ja rakentavuutta suhteessa esimieheen, työkavereihin ja työhön. Työntekijä ei voi ajatella, että ”olen täällä vain töissä” tai ”olen se mikä olen, kestäkää minua” ja ”minulle riittää omien tehtävien hoitaminen, muulla ei ole väliä”. Työyhteisötaitoja kannattaa jokaisen kehittää yhä paremmiksi, koska ne ovat hyvinvoinnin perusta työssä. (Pirkko-Liisa Vesterinen MIF julkaisut 2014)

Kun tarkastellaan aiempien julkaisujen aihealueita, niin voidaan sanoa, että opettaja on paljon vartijana nuoren elämässä. Arvopohjan luominen lähiopeutuksessa ja edelleen työssäoppimisessa on todella merkityksellistä nuoren opiskelijan tulevaisuuden kannalta.

Opettajan rooli ja aikuisen malli voivat olla hyvin merkittäviä tekijöitä nuoren ihmisen tulevaisuuden kannalta. Pelkkä tekninen alan työtehtävien osaaminen ei vain riitä vaan tarvitaan paljon muita osaamis-alueita tulevan elämän haasteisiin esim. työyhteisötaidot ja työelämäosaamisen taidot. Nuori tarvitsee kannustusta, ohjausta ja paljon onnistumisia, että hänestä kasvaa tasapainoinen ehyt yhteiskunnan jäsen.

3.2.1 Kasvatus-, valmennustaidot ja opettajan emotionaalinen kompetenssi

Kasvatustieteen keskeiset käsitykset ovat kasvatus ja opetus. Kasvatus ymmärretään tavallisesti laaja-alaisesti siten, että opetuksen käsite kuuluu sen piiriin. Opetus tähtää aina oppimisen aikaansaamiseen. (Johdatus kasvatustieteeseen Sirkka Hirsijärvi s.42)

Kasvatus on kiinteästi arvoihin liittyvä kulttuurin ala. Se on toisaalta arvoja luova, toisaalta arvoja välittävä ja toteuttava taho yhteiskunnassa. Arvot ovat kaikessa pedagogisessa päätöksenteossa ratkaisujen taustalla. (Johdatus kasvatustieteeseen Sirkka Hirsijärvi s.76)

Opettajan tehtäväksi jää tämän yhteiskunnallisen ja institutionaalisen arvopohjan kehittäminen yksilössä yhdessä nuoren ja kodin kanssa. Kasvatus edellyttää rohkeutta ja opettajan tulee pistää itsensä peliin joka päivä. Se ei välttämättä ole aina helppoa, mutta se on palkitsevaa.

Koulun tulee tarjota mahdollisuuksia ja olosuhteet tietoisuuden herättämiseen ja lisäämiseen. Kasvatuksen tulee myös ohjata vastuun ymmärtämiseen. Opetussuunnitelman tulisi olla joustava ja vaihtoehtoja tarjoava. Kaikki kokemukset, jotka herättävät oppijan tietoisuutta päätöksen tekemisestä ovat opiskelijalle hyväksi. (Johdatus kasvatusfilosofiaan Sirkka Hirsjärvi s.160)

Taito kuunnella ja kommunikoida erilaisten ihmisten kanssa kertoo opettajan tavasta kohdata toinen ihminen. Opettaja voi kommunikoinnillaan vaikuttaa hyvin paljon siihen mitä hän vuorovaikutuksensa piirissä olevilta opiskelijoilta edellyttää. Opettajan tulee toimia mallina ja esimerkkinä opiskelijoille, koska opettaja edustaa työsään omaa organisaatiotaan ja alaansa.

Koulutusinstituution ja yhteiskunnan yhteisenä tavoitteena on kasvattaa ja kouluttaa ajattelevia ihmisiä. Ihmisen tulee kyetä tekemään päätöksiä omien tietojensa ja kokemustensa pohjalta.

Yksi tärkeimmistä opettajan ominaisuuksista on kyky innostaa opiskelijat tekemään, etsimään ja löytämään. Opettajan palava into siihen mitä opettaa saa myös opiskelijat innostumaan aihepiiristä.

Opettajan tehtävän kuvauksessa (LIITE 6) todetaan mm. seuraavaa. Osallistuu oppilaitoksen opiskelijoiden ohjaukseen ja elinikäisen oppimisen tukemiseen.

Tänä päivänä ammatillisen oppilaitoksen opettajan tehtävä on täysin sidoksissa kohderyhmään tai ryhmiin joiden kanssa opettaja työskentelee. Peruskoulusta yhteisvalinnan kautta toiselle asteelle saapuva ryhmä on täysin heterogeeninen.

Toiselleasteelle tuleva opiskelija kohtaa täysin uuden maailman.Mahdollinen muuttaminen opiskelija-asuntolaan tai toiselle paikkakunnalle ovat suuria muutoksianuoren ihmisen elämässä . Nuori opiskelija on ensimmäistä kestä

elämässään tilanteessa ,jossa hänen on otettava vastuu kaikesta siitä mitä hän tekee.

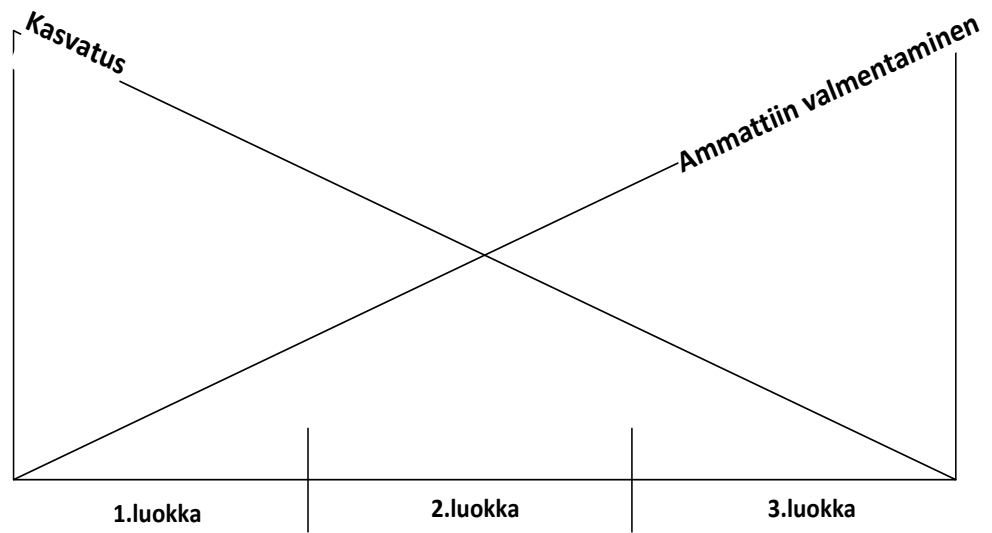
Opettajan haasteena on kyky ja taito saada hallintaansa opiskeluryhmässä olevat 18 täysin erilaisen taustan ja osaamisen omaavaa nuorta opiskelijaa Opettajan tulee koko ajan synkronoida oma opetuksensa ja toimintatapansa ryhmän ja oppilasaineksen mukaan.

Seuraavissa kaaviossa kuvataan hypoteesina opiskelijan 3.vuoden opintoja ja opettajan työn painopistealuetta suhteessa eri vuosiluokilla oleviin ryhmiin. Hypoteesit perustuvat pitkälti omiin kokemuksiini opetus- ja opetuksen hallinnointi tehtävistä. Olen käynyt läpi logistiikka-alan opettajien kehityskeskusteluissa kaavion 1 periaatteet ja mitä näiden periaatteiden toteuttaminen edellyttää yksittäisen opettajan opetus- ja kasvatustehtävältä. Tämä on ollut hyvä tapa jalkauttaa havaitsemaani toiminnallista tapaa.

Ensimmäinen kaavio kuvaa keskimääräistä tasoa olevan ryhmän kasvatustyön ja ammattiin valmentavan työn keskinäistä suhdetta.

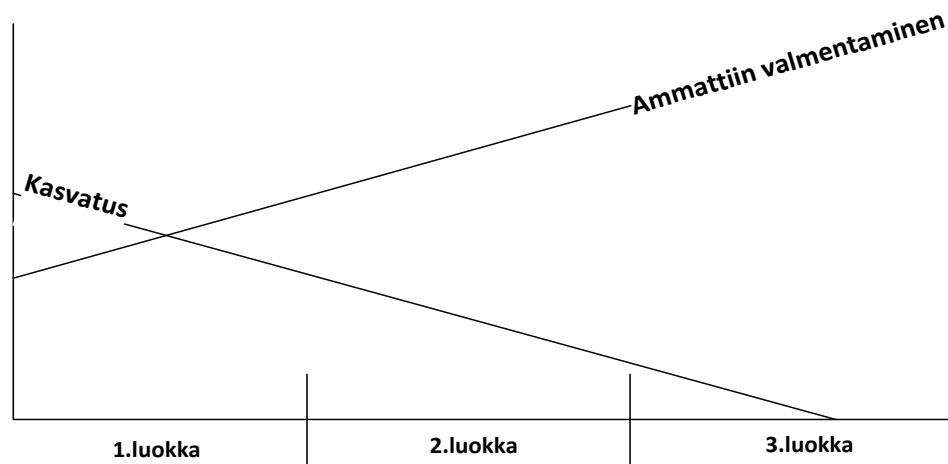
Toinen kaavio kuvaa optimaalista suhdetta ja kolmas kaavio kasvatukseen suhdetta. Lisäksi jokaisen kaavion voisi vielä purkaa 18 osaan , koska jokaisen opiskelijan kohdalla tilanne on erilainen. Kaaviokuvilla havainnollistetaan erilaisen oppilasryhmän vaikutussuhteessa niihin menetelmiin ja toiminnallisiin painopisteisiin , joita opettaja / muu henkilökunta ryhmän kanssa toteuttaa. Motivoituneet oppilasaineksen kanssa opettaja voi päästä paljon helpommin K3 tason osaamisalueelle ryhmänsä kanssa kuin mitä haasteellisen ryhmän opettaja tavoitellessaan T1 tasoa.

Opettajan osaamisen
painopistealueet

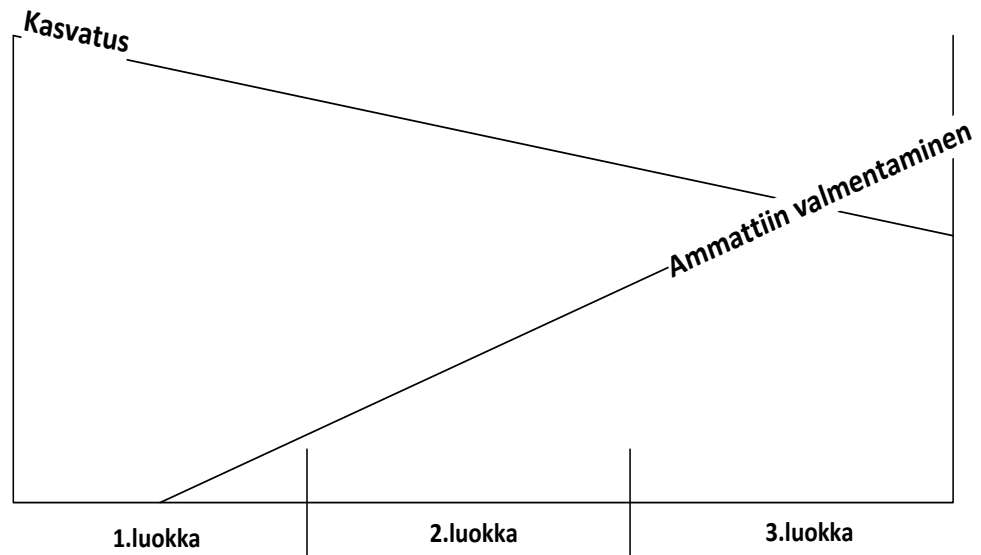
Kuvio 10. Opetustyön peruskuvaaja

Opettajan osaamisen
painopistealueet

Kuvio 11. Osaamiskeskeinen kuvaaja

Opettajan osaamisen painopistealueet

Kuvio 12. Kasvatuskeskeinen kuvaaja

Lukuvuotta koskevalla työnjaolla on suuri merkitys siihen kuinka hyvin työnjohdollisesti opettajien osaamispotentiaali jaetaan opetuksen kesken. Tästä syystä on äärimmäisen tärkeää, että jokainen opettaja ymmärtää oman roolinsa opiskelijan ja yksilön kasvattamisessa yhteiskunnan jäsenyyteen ja tulevaan ammatilliseen työyhteisön jäsenyyteen. Tätä opettajien osaamisen aluetta voidaan parhaiten täydentää lisäkoulutuksella tai esimerkiksi rekrytoimalla sellaisia opettajia, joilla henkilökohtaiset vahvuudet sijaitsevat tällä osa-alueella.

Emotionaalinen kompetenssi jaetaan neljään eri osa-alueeseen: itsetietoisuus, itsehallinta, sosiaalinen tietoisuus ja henkilösuhteidenhallinta. Näistä kaksi ensimmäistä edustavat henkilökohtaisia tunneälytaitoja ja kaksi jälkimmäistä sosiaalisia tunneälytaitoja. Henkilökohtaiset tunneälytaidot määrittelevät miten henkilö hallitsee itseään ja sosiaaliset taidot taas sen miten ihmissuhteita hallitaan. (Virtanen s.55 2013)

3.2.2 Osaamiskeskeisyys arviointiperusteena ja uudet opetusjärjestelyt

Yhä useammin opettaja joutuu työssään punnitsemaan omaa rooliaan opettavana olevaan nuoreen. Opettajan työn funktio suhteessa ryhmään ja suhteessa yksilöön on murroksessa. Opettajan työn tulee muuttua vastaamaan uusia osaamisperusteisia tutkinnon perusteita. Tämä tarkoittaa väistämättä sitä, että opettajalla tulee olla mahdollisimman hyvä opiskelijaryhmän ja sen yksilöiden tuntemus.

Sektoroidussa opetusmenetelmässä opettaja vastaa keskitytetysti kapean osa-alueen opetuksesta kaikille ryhmille, mutta opettajaryhmälle ei tule yksittäisen opiskelijan osaamisesta kattavaa kokonaiskuvaa suhteessa ammatin osaamisvaatimuksiin. Tällöin opiskelijalle saattaa jäädä alan osaamiseen kapeikkoja.

Osaamiskeskeisen opetustoiminnan opiskelijaa koskeva kokonaisvaltainen arviointi toimii hyvin ainoastaan silloin, kun opettajalla on mahdollisimman paljon kontaktipintaa ryhmään ja yksilöön. Tällöin yksittäisen opiskelijan osaamista on helppo peilata ammatissa tarvittaviin tietoihin ja taitoihin kulloisellakin ajankohdalla. Ryhmäopettaja mallilla voidaan mahdollistaa opiskelijoiden osaamisen perustuva yksilöllinen eteneminen opinnoissa. On mahdollista toteuttaa sekä hitaan, että nopean etenemisen mallia. Tässä mallissa opiskelija suorittaa opinnot juuri siinä ajassa kuin alan ammatin osaamisperusteet sitä edellyttävät.

Opetus perustuu pitkälti rastikoulutustyyppiseen alan keskeisistä työtehtävistä ja taitovaatimuksista koostuvaan työtehtävien sarjaan. Tämä on suunta nk. luokattomaan opetuksen järjestämismalliin, jossa esim. kolmen ammattitieteopettajan ryhmä organisoii yksisarjaisen (1ryhmä jokaista vuosikurssia) kolmen ryhmän ammatillisten opintojen järjestämisen käyttäen hyödyksi projektioppimista ja yhteistoiminnallisuutta vuosiluokkien välillä.

3.2.3 Substanssiosaaminen ja toimintojen kuvaus

Asetuksessa määritelty, opettajan vähintään kolmenvuoden alan työtehtävistä hankittu työkokemus on äärimmäisen tärkeä ammattiin kouluttamisen kannalta. Opettajan ja koulutusinstituution uskottavuuden näkökulmasta opettajan omakohtaiset käytännön kokemukset alan työtehtävistä ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että se palkkaa sellaisen ihmisen ammatillan opettajaksi, joka hallitsee opettamansa alan työtehtävät ja ammatit. On ensiarvoisen tärkeää, että alalla opetetaan oikeat työ- ja toimintatavat sekä työturvallisuutta koskevat ohjeet ja käytänteet. Opettajan tulee hallita ammattia koskevat erityispiirteet ja oikeat työmenetelmät.

Kelpoisuutta arvioivan viranhaltijan valintaesityksen tulee vastata asetuksen henkeä ja valintapäätöksen tekijällä tulee olla korkea moraali ja vastuullisuus oppilaan edun mukaisesta henkilövalinnasta.

3.2.3.1 Lähiopetus ja työssäoppiminen

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajatutkinnossa ammattiaineissa lähiopetusta on (liitteen 1) mukaisesti keskimäärin 60–70 opintoviikkoa. Vaihteluväli johtuu opiskelijoiden henkilökohtaistamisesta ja toimipisteiden välisistä toiminnallisista eroista. Opintoviikon lähiopetustuntimäärä on 28 h. Lähiopetusta sisältää sekä luokka- että työsaliovetusta. Lähiopetuksen määrä on suhteellisesti suurinta opintojen alussa, koska käytännön työharjoitteiden pohjalla tulee olla riittävä teoreettinen pohja tästä esimerkkinä työturvallisuutta koskevat sisällöt. Lähiopetus toteutetaan lukuvuosijaksotasolla siten, että ammattiaineiden teoria ja työopetus sekä ammattitaitoa tukevat yleisaineet ovat vahvassa kytköksessä toisiinsa. Työsalissa toteutettava opetus keskittyy alan työtehtävien harjoitteluun, työkoneiden käyttöön ja huoltoon, urakointina tehtävien kuljetustehtävien toteuttamiseen.

Lukujärjestysteknisellä toteutuksella pyritään mm. siihen että työsaliopetuksen ammattiaineet muodostavat riittävän laajoja työelämälähtöisiä toiminnallisia kokonaisuuksia.

Ammattitaitoa tukevia esim. matemaattisia aineita tai kieliä tulisi olla opiskelijan työpäivässä maksimissaan kahden oppitunnin verran. Tällä on suuri vaikutus tutkinnonosien läpäisyyn, motivaatioon ja opiskelijan tarkoituksen mukaiseen ammatilliseen kasvuun.

Logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutukseen kuuluu työssäoppimista 30 - 40 opintoviikkoa. Työssäoppiminen ajoittuu kolmelle eri lukuvuodelle ja sen funktio/ ammatillinen sisältö muuttuu opintojen edetessä. Keskeisenä tavoitteena on opiskelijan mahdollisimman aikainen pääsy työelämän oikeisiin työtehtäviin ja osaksi yrityksen työyhteisöä. Tällöin opiskelija näkee mitä alan työtehtävät oikeasti ovat ja mitä työyhteisöön kuulumisen merkitsee. Opiskelijan henkisen kasvun näkökulmasta työssäoppimisjaksolla voidaan saavuttaa todella hyviä tuloksia, koska jaksolla ei ole läsnä opiskelijaryhmän paine käyttäytymisen ja sosiaalisen kansakäymisen näkökulmasta.

Yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutuksessa ensimmäinen työssäoppimisjakso sijoittuu 1.lukuvuoden jaksoille 3 tai 4. Tässä vaiheessa opiskelijat ovat suorittaneet trukkiportin ja heillä on riittävät valmiudet osallistua alan perustöihin esimerkkinä trukkilastaukset terminaalitiloissa tai vähittäiskaupan varastoissa. Toisen lukuvuoden työssäoppimisjakson sisällöllinen tavoite on astetta vaativampi ja se keskittyy lastaamiseen, kuormankiinnittämiseen ja kuljettamiseen apukuljettajana. Kolmannen lukuvuoden työssäoppimisjaksolla opiskelija tavallisesti tekee ajokorttiluokkansa mukaisia kuljetustehtäviä joko pakettiautolla, kuorma-autolla tai ajoneuvoyhdistelmällä. Kolmannen lukuvuoden työssäoppiminen pyritään ajoittamaan niin, että opiskelijalla on mahdollisimman hyvät edellytykset työllistyä suoraan jakson jälkeen.

Opiskelija suorittaa työssäoppimisjaksojen aikana sisältöihin liittyvät ammatiosaamisen näytöt. Mikäli ammattiosaamisen näyttöä ei ole mahdollista suorittaa työssäoppimisjakson aikana, niin se voidaan toteuttaa myös oppilaitosnäyttönä.

Työssäoppimisen jaksotuksella tasapainotetaan työssäoppimispaikkojen kuormitusta jaksotasolla. Tällä tarkoitetaan sitä, että eri vuosiluokkien ja toimipisteiden välillä työssäoppimista suunnitellaan alan alueellisena kokonaisuutena. Jaksotasolla opetusryhmien työssäoppimiskuorma tulee jakautua tasaisesti koko lukuvuodelle.

3.2.3.2 Ajo-opetus eri ajokorttiluokissa

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksessa opiskelijat suorittavat ensin traktorikortin. Tämän jälkeen b- ajo-oikeuden. Seuraavaksi c- ajo-oikeuden ja viimeiseksi ce- ajo-oikeuden. Ajo-opetuksessa on pyrittävä siihen, että samalla opettajalla on mahdollisimman paljon ajo-tunteja yksittäiselle opiskelijalle. Tämä on sekä opiskelijan että opettajan etu. Samoin kuin lähiopetuksessa niin myös ajo-opetuksessa osaamisen kehittymisen seuranta, osaamisen painopisteiden ohjaus ja osaamisen arviointi ovat tuloksellisempia, kun opettaja ei vaihdu koko ajan. Liitteenä kuvaus eri ajokorttiluokkien (B,C,CE) teoriaopintojen sisällöstä.

3.2.3.3 Simulaattoriopetus

Simulaattoriopetuksessa on mahdollisuus havaita asenteen, hahmottamisen ja oppimisen ongelmia, ennen oikealla laitekannalla tehtäviä harjoitteita. Tampereen seudun ammattiopiston kuljettajakoulutuksessa on tehty linjaus ,että kaikilla yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksen opiskelijoilla ajo-opetuksesta toteutetaan simulaattori koulutuksena keskimäärin 4-6 ensimmäistä ajo-opetustuntia. Simulaattorilla toteutettavilla ajoharjoitteilla voidaan keskittyä paremmin alussa ajoneuvon hallintalaitteiden oikeaoppiseen käyttöön ja edetä ajoharjoitteisiin opiskelijälähtöisesti tukien yksilöllisiä tarpeita. Videotallenne analysointi toimii oppimisen kannalta muistiin liimaavana elementtinä ja parantaa reflektoinnin tasoa. Simulaattorikoulutuksella voidaan selkeästi pienentää ajo-opetuksen alussa olevaa liikenneturvallisuus riskiä ja ajoneuvoihin liittyvää vaurioriskiä. Lisäksi simulaattorin korkealla käyttöasteella voidaan pienentää tutkintoalan ajo-opetus välineistön määrää.

Simulaattori koulutuksella voidaan mallintaa erilaiset ajoneuvovariaatiot ja olosuhteet erittäin kattavasti. Vain simulaattorissa voidaan harjoitella esimerkiksi vaaran tunnistusta ja välttämistä sekä ajamista vaikeissa olosuhteissa kaikkina vuodenaikoina. Kokonaan uudelle laadulliselle tasolle kuljettajaopetus voitaisiin nostaa, jos simulaattoreita hyödynnettäisiin täysimittaisesti siten, että siirryttäisiin ajoneuvon kuljettajaopetuksesta liikennetaitojen opetukseen. Ajoneuvon kuljettajan ongelmana on, että vaikka hän hallitsisi oman välineensä liikenteessä, hän ei tunnista toisten ja toisenlaisten liikennevälineiden tuottamia riskejä. (AKE julkaisu 2008)

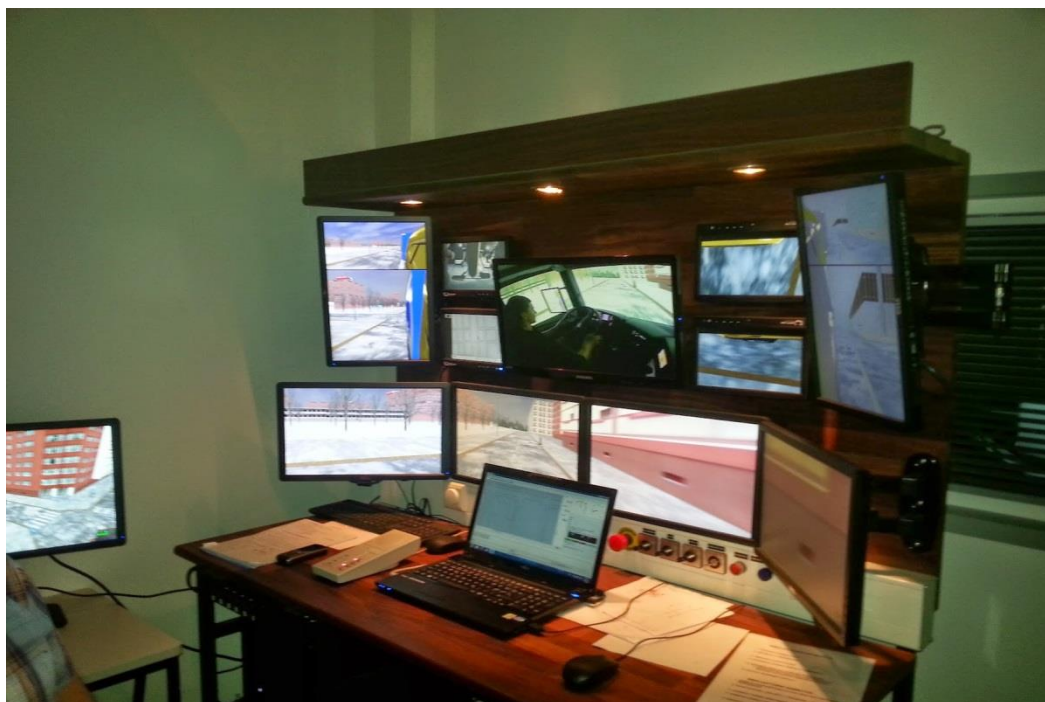
Simulaattori koulutus on visuaalisesta toimintaympäristöstä johtuen erilaista kuin varsinaisella ajoneuvolla toteutettava ajo-opetus. Ihmisen fysiologiasta johtuvat tekijät aiheuttavat sen, että simulaattorilla toteutettava ajo-opetus ei tulisi kestää kerrallaan yli 15 min jaksoa. Silmien kautta havainnoitavan näyttöpohjaisen 3-D näkymän vaikutus aiheuttaa valtaosalle pahoinvointi tunteuksia.

Tampereen ammattiopiston liikenneopettajilla on valtaosalla suoritettuna simulaattorikouluttaja pätevyys. Tällä on varmistettu laadullisesti tasainen simulaattorikoulutuksen toteutus ja riittävän laaja osaamispohja simulaattori koulutuksen toteuttamiseksi.

Simulaattorilla suoritettava ns. erityisopetus Tampereen seudun ammattiopiston nuorisosaasteen koulutuksessa on keskitetty pääasiassa yhdelle laitteen käyttäjistä.

Kuvio 13. Rekkasimulaattori Vaajakadulla Tampereella

Kuvio 14. Simulaattori kouluttajan työpiste.

3.2.4 Ryhmänohjaaja osaaminen ja ryhmäyttämistaidot

Ryhmänohjaajan tehtävä (Liite 5) toisen asteen koulutuksessa on erittäin vaativa tehtävä. Tehtävän haastavuus tulee siitä, että tällä osaamisen osa-alueella ohjaajan emotionaaliset tekijät ovat tärkein ominaisuus. Ryhmänohjaajan on kyettävä tunnistamaan ja hallitsemaan kulloisenkin kohderyhmän ryhmä dynamiikka ja yksilöiden tarvitsema tuki ja ohjaus. Tällä kompetenssin alueella opettajan persoonalla on ratkaiseva merkitys tehtävän onnistumisessa. Tämän osa-alueen osaamista tukee ammatillinen alan tuntemus, mutta se ei ole niin oleellinen tekijä kuin emotionaaliset tekijät. Lisäksi opettajalta vaaditaan vankkaa osaamista tutkinnonperusteista, tutkinnonrakenteesta, tutkinnon rytmityksestä ja opintojen sisällöllisestä ajoituksesta lukuvuosien välillä. Ryhmänohjaajan tehtävässä ei riitä alan hallinta vaan pitää osata myös hallita organisaation käytössä olevat järjestelmät.

3.2.5 Yhteistyötaidot ja sidosryhmät

Ammattialan opettajan perustehtävä edellyttää hyviä yhteistyötaitoja eri sidosryhmien välillä. Sidoryhmät ovat oppilaitoksen sisäisiä- ja ulkoisia yhteistyökumppanuuksia. Oppilaitoksen sisällä tärkein yhteistyön foorumi opettajalla on oma opetustiimi. Tiimissä sisäinen tehtävien jako lähtee liikkeelle henkilöiden erilaisten osaamisalueiden hyödyntämisestä. Kuka tuottaa missäkin tehtävässä parhaan lisäarvon, kuitenkin niin että kuormitus on tasaista ja töiden jako demokraattista. Seuraavaksi tärkein yhteistyöfoorumi opettajalle on opetettavat opiskelijaryhmät ja yksittäiset opiskelijat. Opettajan on kyettävä luomaan itselleen luottamusta ja arvostusta nauttiva asema opiskelijaryhmän keskuudessa. Selkeät pelisäännöt, oikeuden mukaisuus ja tasapuolisuus sekä ammattialan substanssiosaaminen ovat suhteellisen varmoja keinoja saavuttaa ko. tavoite. Tutkintoalan perustehtävää tukevat oppimisen tukipalvelut ja tutkintoalan koulutuspäällikkö. Tukipalveluihin kuuluu opinto-ohjaaja, erityisopettaja, kuraattori ja tutkintoalan ammatillinen ohjaaja. Tukipalvelut tarjoavat lisäresurssia opiskelijan kohtaamiseen ja ohjaamiseen silloin kun sitä tarvitaan. Koulutuspäällikön rooli on enemmän perustehtävää tukeva kuin hallinnollinen. Tutkintoalojen välinen yhteistyö edellyttää myös hyviä yhteistyötaitoja. Seuraavana kohderyhmänä ovat opiskelijoiden huoltajat. Opettajan tulee olla yhteydessä kotiin aktiivisesti, mikäli tilanne niin vaatii. On ensiarvoisen tärkeää, että kotona oikeasti tiedetään miten opiskelijan opinnot sujuvat ja kuinka hän osallistuu opetukseen. Työelämä ja alan työpaikat ovat tärkeä yhteistyökumppani. Erityisesti työssä oppimista ohjaavat opettajat ovat tiiviissä yhteistyössä alan työelämän edustajien kanssa. Tämä on kumppanuutta joka hyödyttää win-win periaatteella molempia osapuolia. Sidoryhmänä on myös yhteiskunta. On tärkeää, että opiskelija saa oppilaitoksesta sellaiset eväät elämäänsä joilla pärjää yhteiskunnassa ja työelämässä.

3.2.6 Tietotekniikan järjestelmäosaaminen

Tänä päivän opettajan on hallittava valtava määrä erilaisia sähköisiä järjestelmiä ja sovelluksia, että hän voi toteuttaa perustehtävänsä opettamista tutkintoalalla.

Logistiikan tutkintoalan opetustoiminta edellyttää opettajilta vankkaa käyttäjätason osaamista jokaiseen eri järjestelmään tai sovellukseen. Logistiikka-alan opetustiimissä on opettajia, jotka suunnittelevat lukuvuoden organisointia ja toteutusta koulutuspäällikön kanssa yhteistyössä. Logistiikan tutkintoalan käytössä on erilaisia tietoteknisiä järjestelmiä, joilla suunnitellaan opetusjärjestelyjä ja dokumentoidaan arviointeja / opettajan päivittäistä työtä.

Logistiikka-alan esimiehellä tulee olla riittävää tuntemus eri osaamistarpeista toisen asteen koulutuksesta ja logistiikka-alasta.

Kehityskeskustelut ovat hyvä menetelmä kartoittaa ja ohjata tietotekniseen osaamiseen liittyviä kehittämiskohteita tiimi ja yksilö tasolla.

3.2.6.1 Lukuvuosisuunnittelu

Lukuvuosisuunnittelu on keskeinen osa toisen asteen koulutuksen suunnittelua logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutuksessa. Lukuvuoden suunnittelu on erilaisten resurssien hallinnan suunnittelua ja edellyttää tekijöiltään opetustoiminnan kokonaisvaltaista ymmärtämistä sekä logistiikka-alalla että eri toimipistetasolla.

Tämänhetkisen 2014–2015 lukuvuoden suunnittelu aloitettiin marraskuussa 2013. Logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutuksessa se tarkoittaa tulevan lukuvuoden resurssitarpeen määrittelyä. Kuinka paljon ryhmiä on opetuksessa, kuinka paljon oppitunteja lukuvuoden aikana on toteutettava, ajo-opetus eri korttiluokissa, työssäoppimisen kokonaismäärä, tila ja kalustotarve, henkilöstö tarve.

Tämän jälkeen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma tehdään jaksotuskartalla, jolla tasapainotetaan lukuvuoden jaksojen välinen kuormitus ja tehdään suunnittelu avoimeksi ja informatiiviseksi. (LIITE 7).

Seuraavaksi suunnittelua tehdään ryhmä/luokka tasolla varsinaisessa jaksotustaulukossa, jossa tutkinnon osat kohdennetaan ryhmälle jaksotasolle liitteen 1 lukusuunnitelman mukaan. (LIITE 8). Tällä työkalulla tasapainotetaan ryhmään, opettajaan ja tilaan kohdistuvaa resursointia toimipisteen / tutkintoalan näkökulmasta.

3.2.6.2 Wilma

Tampereen seudun ammattiopisto käyttää Multi/Primus tuoteperheen Wilma sovellusta web-pohjaisena informaatiokanavana. Wilma järjestelmässä on jokaisen opiskelijan kohdalla henkilökohtainen Primus tietokannasta linkitetty tiedosto, jossa on kuvattuna opiskelijan henkilökohtainen opintosuunnitelma HOPS, lukujärjestykset, poissaolomerkinnät eri aihepiirien oppitunneilta. Lisäksi järjestelmässä on kaikki se oppilastakoskeva tieto mitä henkilöstö tarvitsee perustehtävän hoitamiseen.

Wilma sovelluksen käyttö edellyttää yksittäiseltä opettajalta sekä vuorovaikutus / viestintä osaamista. Wilma järjestelmänä on sekä tapahtumien dokumentointi alusta että viestintäväline. Yksittäisen opettajan kannalta on tärkeää, että opettaja osaa harkita minkälaisia viestintävälineistä on missäkin tilanteessa parasta käyttää.

Opettaja pitää sähköistä päiväkirjaa Wilma järjestelmässä ja kirjaa mahdolliset poissoolotiedot. Opettaja tekee opiskelijan osaamista koskevan arvioinnin Wilma järjestelmän kautta. Opettaja kommunikoi Wilma järjestelmän pika / ryhmäviesti osioilla opiskelijoiden ja vanhempien kanssa. Opettajan tulee hallita Wilma toimintaympäristö niin, että hän kykenee kaikissa olosuhteissa toimimaan opiskelijan tukena sovelluksen käytössä.

Seuraavassa asioita joita opettaja dokumentoi / viestittää Wilma sovelluksen välityksellä opiskelijalle ja hänen huoltajilleen (Starsoft).

- Syöttää arvosanat
- Kirjaa poissaolot, tuntikäytöksen ym. merkinnät
- Kirjaa läksyt ja ilmoittaa kokeet
- Muokkaa oppilaskohtaisia aine/kurssitietoja: oppilaan tavoitteet, soveltuvat opetusmenetelmät, arviointiperusteet jne.
- Tarkastelee omaa työjärjestystä
- Tarkistaa ja päivittää omat yhteystietonsa
- Viestiä oppilaiden, huoltajien ja muiden opettajien kanssa
- Laatia tiedotteita
- Kerää kurssipalautetta ja tekee erilaisia kyselyitä
- Tarkastelee oppilaiden itsearviointeja
- Tulostaa opetukseen liittyviä dokumentteja
- Kirjaa näyttöjen ja työssäoppimisen tiedot (ammatillinen koulutus)
- Syöttää näyttöjen arvioinnit (ammatillinen koulutus)

Järjestelmän kokonaisvaltainen käyttö edellyttää opettajalta hyvää dokumentaation hahmotuskykyä ja oikeanlaisen viestintäkanavan hallintaa sovelluksen ja mobiilien viestintävälineiden suhteen. Opettajan on ymmärrettävä, että sovellusta käyttävät oppilaitoksessa useat eri henkilöt, jotka työskentelevät ja tekevät opiskelijaa koskevia päätöksiä yhteisen dokumentaation perusteella. Tästä syystä on tärkeää ,että esim. yksittäistä opiskelijaa koskevat keskustelut ja tapahtumat kirjataan opiskelijan tietohin Wilma-sovellukseen.

3.2.6.3 Sosiaalinen media pedagogiikassa

Sosiaalinen media tarjoaa uusia kommunikointimahdollisuuksia oppilaitosympäristössä opiskelijoiden ja opettajan välillä. On perusteltua ,että käytetään hyväksi opiskelijoiden aiempaa osaamista sosiaalisessa mediassa. Nykypäivän nuorille sosiaalisen median käyttö on osa reaaliaikaista arkiviestintää.

On tärkeää ,että opettajalla on halua ja taitoja hyödyntää sosiaalista mediaa opetustyössä ja ryhmänohjaajan tehtävissä. Sosiaalinen media tarjoaa esim. ryhmänohjaajatyöhön uusia mahdollisuuksia hyödyntää opiskelijoiden aiem-

paa osaamista esimerkkeinä mm. suljettu fb-ryhmä ryhmäohjauksessa ja nopea tehtävien anto ja tiedottaminen.

Media tavoittaa tehokkaasti myös poissaolevan opiskelijan, koska nuoret seuraavat foorumia lähes reaaliaikaisesti. Opettajan ohjausosaaminen on tärkeää, kun hän kommunikoi opiskelijoiden kanssa opiskelijoiden oppimisesta mm. kommentoimalla opiskelijoiden pitämiä blogeja. Pedagoginen lisäarvo tässä löytyy siitä, että opiskelija itse reflektoi oppimaansa asiaa blogi muodossa ja tarkastelee/ arvio näin oppimaansa asiaa.

3.3 Viranomaistehtävät logistiikka-alan koulutuksessa

Logistiikka-alalla koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoksella on määritellyt henkilöt seuraaviin tehtäviin : autokoulutoiminnasta vastaava johtajaksi , ammattipätevyys koulutuksesta vastaava johtaja sekä ADR – koulutuksesta vastaava johtaja. Seuraavassa logistiikka-alan koulutuksen viranomaistehtäviä koskeva lainsäädäntö.

Taulukko 3 . Alan viranomaistehtäviä koskeva lainsäädäntö

Logistiikka-alan ammatillista koulutusta koskeva lainsäädäntö			
Laki-/lupanimike	Asetus	§	Sisältö
Ajokorttilaki	386 /2011	§ 34-§ 40	Kuljettajaopetus
Laki kuorma-linja-autojen ammattipätevyydestä	16.3.2007/272	§ 1- § 28	Ammattipätevyys asetus
ADR laki	13.3.2002/194	§1 -§ 40	ADR lainsäädäntö
Soralaki	951 /2011	§ 27 - § 35	Ammatillisen koulutuksen lakimuutos

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Tutkimuksen metodologia

Tutkimuksessa keskitytään ammatillisen opettajan työssä esiintyviin keskeisiin kompetenssialueisiin.

Tutkimuksen metodologia rakentuu rajatun opettajaryhmän itse arviointiin. Tutkimuksen aihepiireinä ovat logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutuksessa esiintyvät opettajan kompetenssialueet. Kompetenssialueiden tarkastelussa näkökulmana ovat opetustyön toteuttaminen, -tutkintoalan luku- vuosisuunnittelu, -opiskelijan ohjaus ja arviointi sekä tunneälytaitojen merkitys opettajan työssä. Arviointi on toteutettu kyselytutkimusmenetelmänä. Tutkimusaineistossa käsitellään ja analysoidaan kolmea erilaista laadullista aihealuetta, joilla on keskeinen merkitys kohderyhmän opetustoiminnan toteuttamisessa Tampereen seudun ammattiopistossa.

Tutkimukseen on oppilaitosjohdon lupa ja tutkimuksen työelämäedustajana toimii Tampereen seudun ammattiopiston ammatillisen koulutuksen johtaja Helena Koskinen.

Tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta on keskusteltu jokaisen vastaajan kanssa henkilökohtaisesti. Kyselytutkimusmenetelmä soveltuu parhaiten tämän kaltaisen (henkilömäärä 13) analysoitavan tiedon hankintaan. Kyselytutkimusaineisto ei ole anonyymia ja tästä syystä minulla on ollut mahdollista arvioida kerätyn tiedon luotettavuutta yksilötasolla. Tutkimustuloksissa ei ilmene yksittäisten henkilöiden vastaukset vaan tuloksia käsitellään keskiarvoina. Tutkimusaineisto käsittelee vastauksia sellaisenaan ei yksittäisinä henkilöinä.

4.2 Tutkimusaineiston kerääminen, käsittely ja analysointi

Tutkimus on toteutettu kyselymenettelyllä logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettaja ryhmien opettajille (13 henkilöä). Kyselytutkimus on rajattu yhteen koulutusohjelmaan, koska muussa tapauksessa tutkimuksesta oli tullut

liian laaja-alainen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tavoitteena on paljastaa kompetensseihin liittyviä kapeikkoja ja operatiivisen toiminnan riskejä.

Kyselytutkimus on kolmiosainen . **Ensimmäisessä** osiossa opettajat arvioivat substanssiosaamistaan alalla suhteessa opetettaviin tutkinnon perusteiden aihepiireihin ja sisältöalueisiin. Yhdistelmäajoneuvon kuljettajan koulutusohjelman tutkinnon osat on jaettu eri sisältöalueisiin, joista opettajat arvioivat omaa osaamistaan. Substanssi tutkimus ei varsinaisesti käsittele opettajien liikenneopettaja osaamista, koska liikenneopettajana ei voi toimia tuntematta lainsäädäntöä ja asetuksia.

Toisessa osassa opettajat ovat arvioineet omaa osaamistaan perustehtävissä tarvittaviin järjestelmiin, opetustehtävissä esiintyviin erillistehtäviin ja vuosi-työnjaon tehtäväalueisiin opetustoiminnassa.

Kolmannessa osassa opettajat arvioivat omia tunneäly taitojaan. Tunneälytaidoissa arvioinnin kohteena on sekä opetustyössä että työyhteisössä tarvittavat henkilökohtaiset taidot ja –ominaisuudet .Tunneälytaidot ovat keskeinen osa henkilöstön työelämä- ja työyhteisötaitojen sisältöalueita.

Hyvä pedagoginen osaaminen ja kyky opettaa rakentuvat edellä mainituista osa-alueista, mutta opettajuus ”olenko hyvä opettaja” ei ole varsinainen tutkimuskohde.

4.2.1 Henkilöstön tiedot ja kyselyt

Haastattelu on kohdennettu logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvokoulutuksen opettajille (13 henkilöä). Kyselytutkimuksen opettajat työskentelevät kolmessa eri toimipisteessä oppilaitoksen toimialueella Kurussa, Nokialla ja Tampereella. Kyselytutkimuksen opettajien kohderyhmä edustaa työhistorian perustella kattavasti logistiikka-alalla esiintyviä suoritealoja.

4.2.2 Aineiston analyysi

Tutkimusaineisto käsittää keskeiset logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettajan koulutuksen opettajan tehtäväalueet.

Tutkimusaineistoa on analysoitu Excel taulukkomuodossa. Opettajien itsearvioi numeeriset itse arvio tiedot on analysoitu taulukossa keskiarvoperiaatteella. Aihealueiden arviointiperusteet ovat aihepiireittäin hieman erilaiset , koska jokainen aihealue on oma kokonaisuutensa. Kysymys-sarjat sisältävät selkeät arviointikriteerit ,joiden perusteella opettaja arvioi omaa osaamistaan. Tutkimuksessa ei varsinaisesti verrata kompetenssialueita keskenään vaan jokaista omana osaamisalueenaan.

1.8.2015 voimaan astuvissa ammatillisten perustutkintojen uusissa perusteissa kysymys-sarjojen aihealueet ovat keskeinen osa osaamisperusteisen arvioinnin ja -koulutuksen toteutusta sekä yhteistä Eurooppalaista Ecvet järjestelmää.

4.3 Tutkimuksen luotettavuus ja validiteetti

Toisen asteen asiantuntijaorganisaatiossa olevat henkilöt ovat perustehtävässään arvioinnin asiantuntijoita ja ohjaavat työssään opiskelijoita itse arvioinnissa.

Kysymys-sarjat toteutettiin kahden kuukauden aikana erillisinä tehtävänantoina. Kysymykset toteutettiin sähköpostin liitekyselyinä. Yksittäisen kysymys-sarjan vastausaika oli tehtävän annossa 3 viikkoa. Vastajat palauttivat vastaukset määräajassa. Substanssin osalta vastaukset on käsitelty vastaajien kanssa kehityskeskustelun yhteydessä.

Kyselytutkimuksena koulutuksen opettajille tehty tutkimus pohjautuu substanssin osalta alalla yleisesti käytettyyn termistöön ja alan koulutusohjelman sisältöalueisiin.

Järjestelmä-, tehtävä- ja toimintaympäristöosaamisen osalta kysymyslomake käsittää yleisesti toisen asteen koulutuksessa Tampereen seudun ammattiopistossa käytössä olevat opettajan tehtävä- ja osaamisalueet.

Tutkimuksessa logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettaja koulutuksen opettajan tunneälytaitojen kysymyslomake käsittää laajan oppilaitos ympäristöön sijoittuvan tunneälytaitoja koskettavan kysymys-sarjan. Kysymykset ovat yleisiä opettajan ja ryhmänohjaajan tehtävään sijoittuvia.

Eri aihepiirien sisältöjen perusteella voidaan olettaa, että vastaajat ovat ymmärtäneet ja tulkinneet vastaukset siten kuin kysyjä kysymyslomakkeissaan on ne tarkoittaneet.

Kyselytutkimuksen aikana ei ole tullut ilmi seikkoja, joiden perusteella tutkimuksen kohteena olleet henkilöt eivät olisi ymmärtäneet kysymyssarjojen sisältöä.

Näillä perusteilla tutkimus tuloksia voidaan mielestäni pitää valideina.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Kompetenssien kvalifikaatiot

Kompetenssien kvalifikaatioissa arvioidaan ja tutkitaan opettajien kykyä, taitoa ja henkilökohtaisia ominaisuuksia toimia toisen asteen koulutuksen opettajina sekä kasvattajina logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajien koulutusohjelman opiskelijoille

Opettajan kompetenssien yksityiskohtainen analysointi haastaa myös opettajaa itse reflektointiin siitä, kuinka opettaja itse arvioi omien kompetenssiensa soveltuvuutta opetus tehtävään ja koulutus organisaation tavoitteisiin.

Lisäksi kompetenssien määrittelyllä voidaan opettajaa motivoida ja ohjata opetustehtävässä sekä auttaa opettajaa pohtimaan oman persoonansa vaikutusta omaan opettajan työhön.

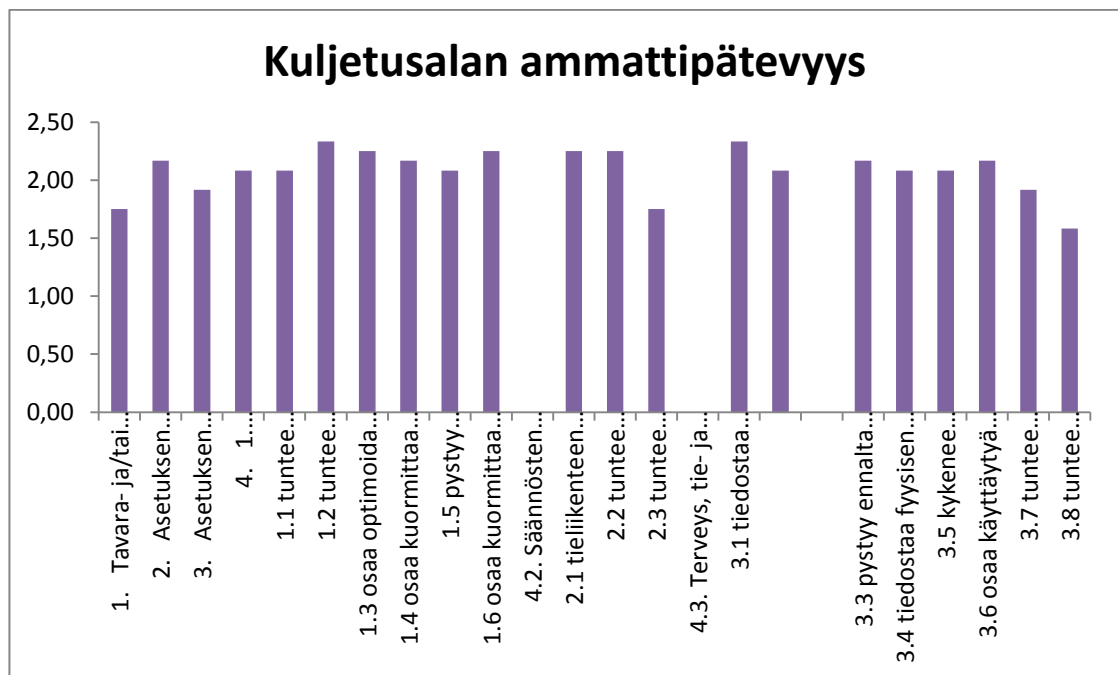
Opettajan kompetenssien arvioinnissa käytetään useita eri lähestymisnäkökulmia. Ammatillisen opettajan ja ryhmänohjaajan tehtävän ydinkompetenssien määrittely on yksi keskeinen osa arviointiprosessia.

Aihepiirikohtaisissa tarkasteluissa ei varsinaisesti analysoida tutkimustuloksia vaan auki kirjoitetaan tutkimuksen kohteena ollutta aihepiiriä.

5.1.1 Substanssiosaamisen kvalifikaatiot

Substanssi kyselyn osaamisen osa-alueet ovat (LIITTEEN 1) mukaiset yhdistelmäajoneuvon kuljettajan tutkinnon sisältöalueet avattuna tarkemmin (LIITTEEN 10) mukaisesti aihealueittain Kysely tutkimuksessa aihepiirit on jaettu vielä yksityiskohtaisempiin tutkinnon perusteissa esiintyviin aiheisiin, jotta kompetenssien tutkiminen olisi mahdollisimman seikkaperäistä. Kyselyyn otanta on 13 opettajaa. Seuraavassa esimerkissä koostetaulukko logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksen opettajien substanssiosaamisesta kuljetusalan ammattipätevyden keskeisissä sisältöalueissa asteikolla 1-5. Tarkempi kuvaus (LIITE 10).

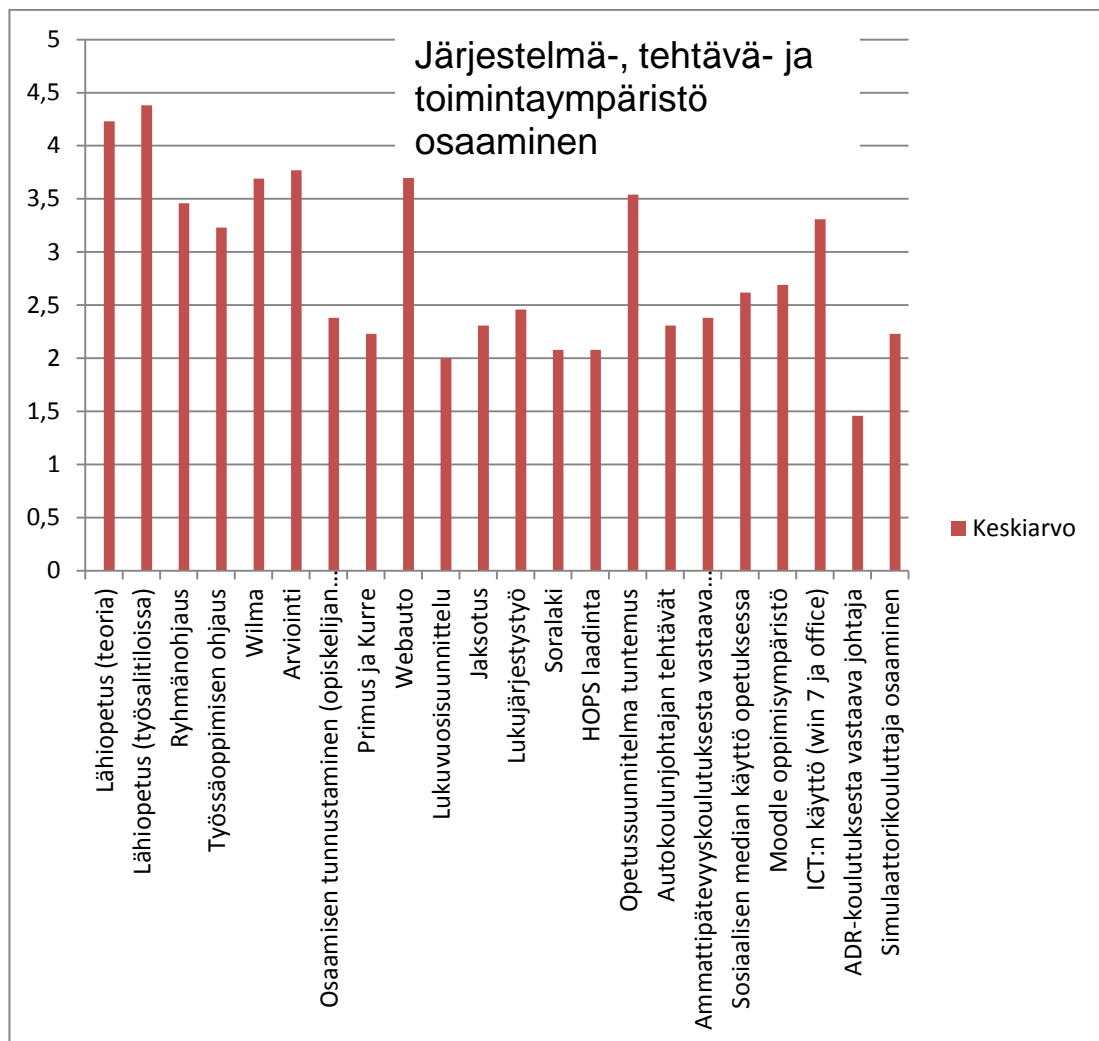
Taulukko 4. Kuljetusalan ammattipätevyys

5.1.2 Järjestelmä-, tehtävä- ja toimintaympäristö osaamisen kvalifikaatiot

Tässä tutkimusosiossa on keskitytty kompetensseihin eri tehtävien- ja järjestelmien hallinnan osa-alueelta. Pääosa (13 vastaajaa) opettajan tehtävänkuvasta muodostuu lähiopetuksen parissa tehtävästä työstä. Työssäoppimista sisältyy tutkinnon ammatillisiin osiin noin 30 ov ja se on noin 1/3 koko ammatitaiaineista. Perustehtävä edellyttää erilaista järjestelmä osaamista siinä toimintakontekstissa missä yksittäinen opettaja työskentelee. Kyky ja taito käsitellä erilista osaamista vaativia työyhdistelmiä on tänä päivänä edellytys menestyä työtehtävissä.

Taulukko 5. Opettajan osaamisalueet keskiarvoina

Jokainen opettaja osallistuu lähiopetukseen ja valtaosalla vastaajista tehtäviin kuuluu työssäoppimisen ohjaustehtäviä. Kaikki vastaajat toimivat ryhmänohjaajina. Jokainen opettaja käyttää perustehtävässään Wilma järjestelmää ja arvioi opiskelijan osaamista. Lisäksi jokaista opettajaa koskevia tehtäviä ovat hops-laadinta, soralaki, opetussuunnitelman tuntemus ja ICT:n käyttö.

Osa opettajatiimissä koskee lukuvuosisuunnittelu, lukuvuoden jaksotus, lukujärjestystyö ja Primus /Kurre osaaminen. Nämä ovat enemmän toiminnan suunnittelun välineitä.

Osa tehtävistä on viranomaistehtäviin liittyviä aihealueita. Näitä ovat autokoulu-, ammattipätevyys koulutuksen ja ADR-koulutukseen liittyvät johtajan tehtävät.

Sosiaalisen median käyttö on opettajille uusi osa-alue ja sen käyttö perustuu enemmän opettajan haluun ja kykyyn käyttää sosiaalista mediaa hyväksi.

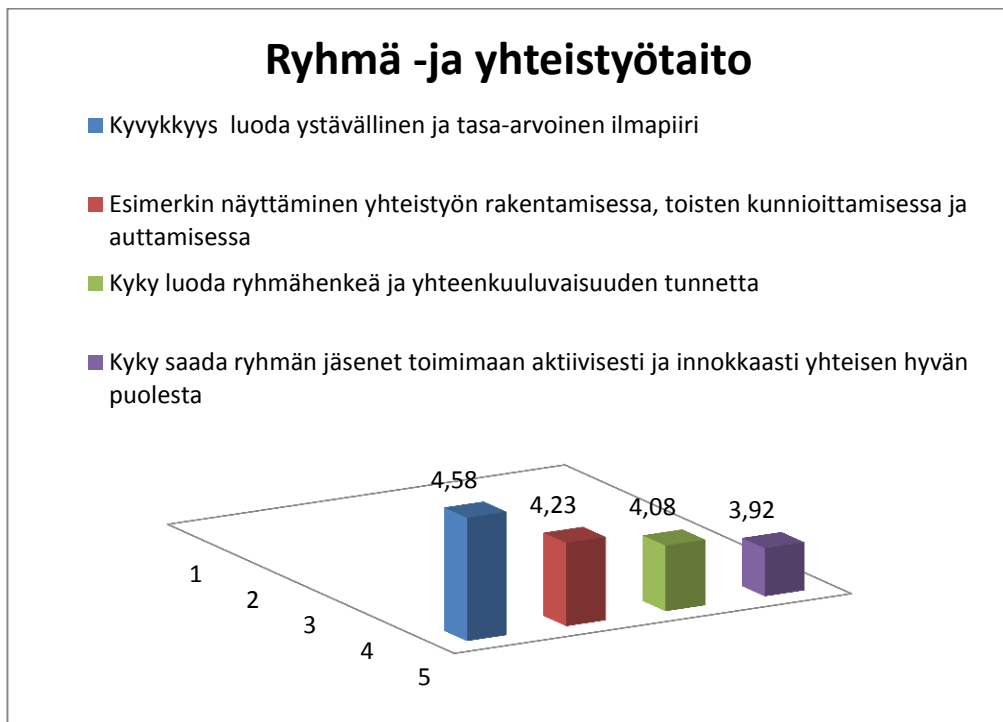
Taulukossa on käytetty arviointiperusteena keskiarvoa , 1.8.2015 voimaan astuvissa ammatillisten perustutkintojen uusissa perusteissa aihealueet ovat keskeinen osa osaamisperusteisen arvioinnin ja koulutuksen organisointia.

Esim. ryhmän ohjaus (LIITE 5) muodostaa keskeisen osa-alueen onnistuneen perustehtävän hoitamisessa. Ryhmän ohjaajan tehtävässä opettajan tunneälytaidot ovat keskeisessä roolissa. Arviointi -, Hops laadinta- ja ICT toimintaympäristö osaaminen ovat jokaista opettajaa koskevaa perusosaamista.

Esimerkiksi lukuvuosisuunnittelu ja jaksotus ovat tekijöitä laadukkaan opetustoiminnan taustalla, toiminnan kannalta on oleellista , että osaamista on osalla opettaja tiimin jäsenistä.

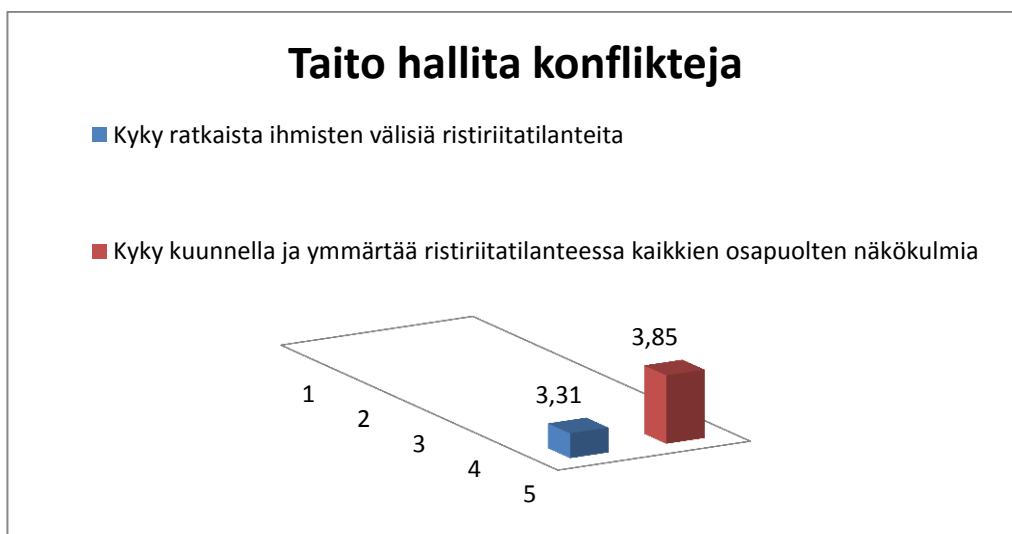
5.1.3 Tunneällyn osaamisen kvalifikaatiot

Opettajan henkilökohtaisten tunneälly taitojen kvalifikaatiot. Opettaja arvio itse arviona omia tunneällytaitojaan. Seuraavissa taulukoissa käsitellään LIITTEEN 8 mukaisia opettajan tunneällytaitojen osatekijöitä aihepiireittäin. Tunneällytaitojen arvioinnissa LIITE 8 analysoinnissa on käytetty ainoastaan keskiarvoa, koska aihealueiden keskinäinen arvottaminen ei ole mielekäs. Aihealueen arvostaminen tulisi tehdä sen merkityksellisyydestä perustehtävän toteuttamisen onnistumiselle.

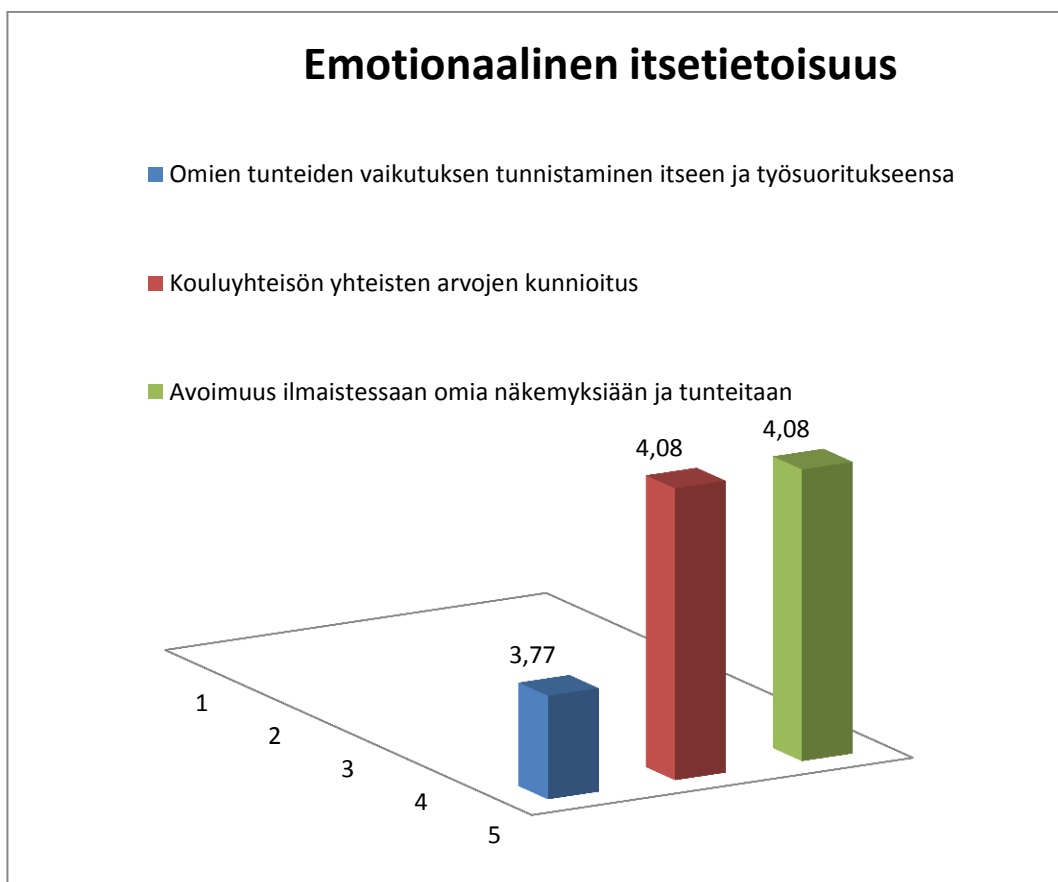
Kuvio 16. Ryhmä –ja yhteistyötaidot

Ryhmä – ja yhteistyötaidot osiossa opettajat kokivat oman osaamisensa varsin hyvälle tasolle. Aihealueen keskeisimmät tekijät ystävällisen ja tasa-arvoisen ilmapiirin luominen 4,58 sekä kyky luoda ryhmähenkeä ja yhteenkuuluvaisuuden tunnetta 4,08 saivat hyvät arvosanat.

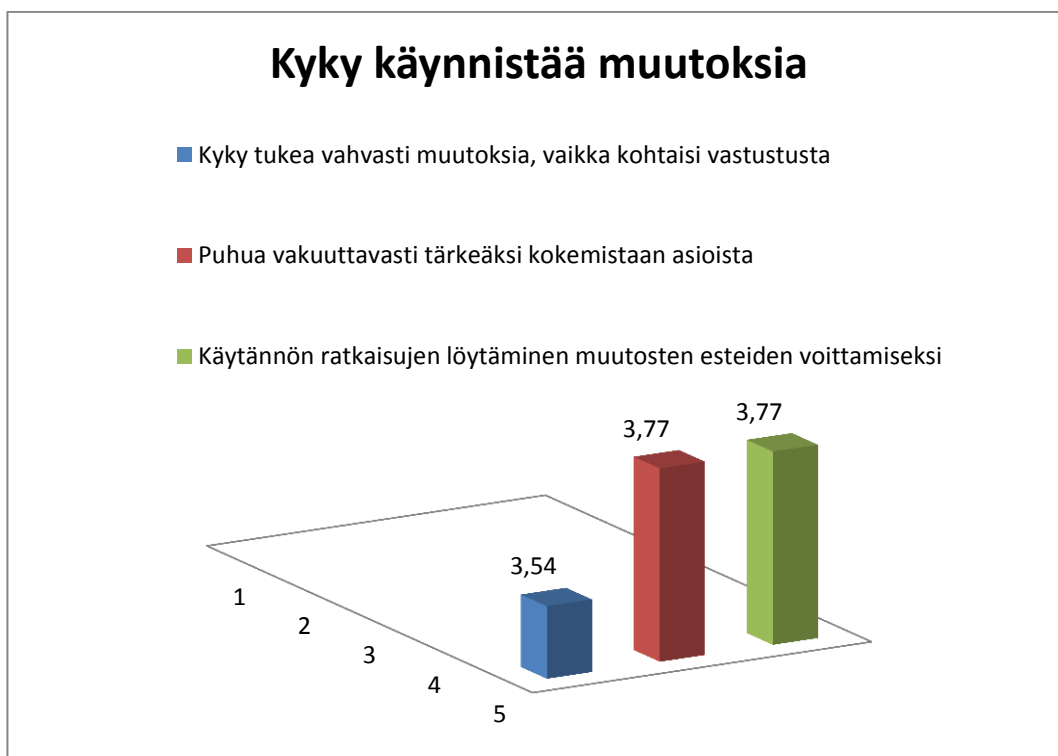
Kuvio 17. Taito hallita konflikteja

Taito hallita konflikteja osiossa kyky ratkaista ihmisten välisiä ristiriitatilanteita sai arvosanan **3,31** ja sen on varsin vaatimaton, kun otetaan huomioon että kohderyhmässä 16 -18 vuotta esiintyy erilaisia ryhmän sisäisiä jännitteitä suhteellisen paljon. Lisäksi työyhteisössä esiintyvät ristiriitatilanteet edellyttävät parempaa osaamista aihealueella. Osio kyky kuunnella ja ymmärtää ristiriitatilanteessa kaikkien osapuolten näkökulmia sai kohtalaisen arvosanan 3,85 ja kuvaa kykyä toimia päivittäisissä ryhmänohjaajan ja lähiopetuksen tehtävissä.

Kuvio 18. Emotionaalinen itsetietoisuus

Emotionaalinen itsetietoisuus osiossa opettajat havaitsivat hyvin omien tunteiden vaikutuksen tunnistaminen itseen ja työsuoritukseensa ja olivat sisäistäneet kouluyhteisön yhteisten arvojen kunnioituksen merkityksen omassa työssään.

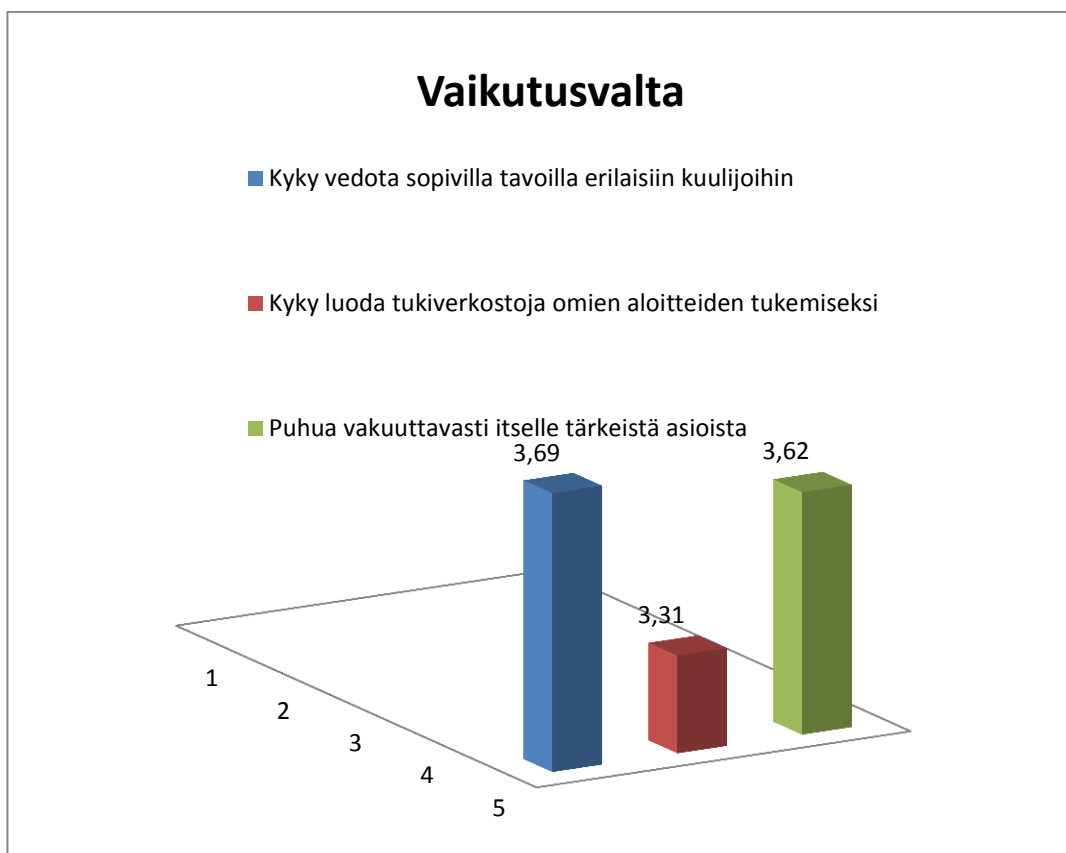
Kuvio 19. Kyky käynnistää muutoksia

Kyky käynnistää muutoksia osiossa opettaja arvioi ominaisuuksiaan erilais-
ten muutosten edessä. Kyky tukea vahvasti muutoksia, vaikka kohtaisi vastus-
tusta sai hieman vaatimattoman arvosanan **3,54** ja opettajan työssä muutokset
ovat, opetusmenetelmien ja pedagogiikan kannalta välttämätöntä osaamista.
Puhua vakuuttavasti tärkeäksi kokemistaan asioista sai arvosanan **3,77** ja se
on opettajan työhön suhteutettuna hieman matala, opettajan työssä ensisijai-
sen tärkeää on uskottavuus ja vakuuttavuus omassa työssään opettajana ja
osana opettaja ryhmää. Käytännön ratkaisujen löytäminen muutosten estei-
den voittamiseksi sai arvosanan **3,77** ja se voisi olla hieman korkeampi, koska
opetustyö vaatii jatkuvaa määrätietoista ja tavoitehakuista työtettä.

Kuvio 20. Kyky kehittää toisia

Kyky kehittää toisia osiossa aito kiinnostus muiden auttamiseen 4,08 sai hyvän arvosanan ja kertoo opettajan empaattisesta työotteesta nuorten auttamiseen erilaisissa tilanteissa esim. ryhmänohjaajana ja omassa opetustiimissä. Ymmärtää muiden tavoitteita, vahvuuksia ja heikkouksia sai arvosanan **3,77** ja se on hieman matala, koska opettajan tulee kyetä hahmottamaan opiskelijan tavoitetaso, vahvuudet ja heikkoudet sekä kyetä HOPS laadintaan oppilaslähtöisesti. Kyky antaa oikea-aikaista rakentavaa palautetta sai arvosanaksi **3,62**. Tämä on varsin vaatimaton arvosana, koska opettajan kyky ja taito antaa palautetta ja kannustaa ovat yksi tärkeimmistä opettajan tunneällyn osa-alueista.

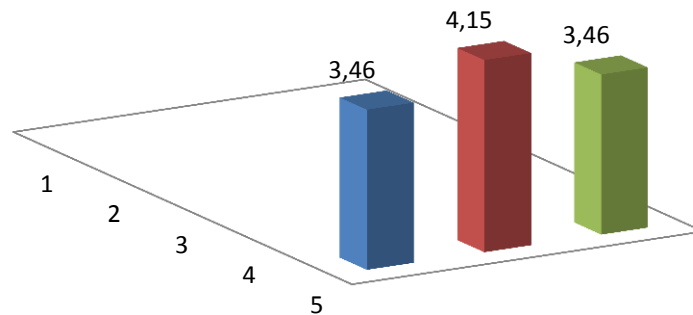

Kuvio 21. Vaikutusvalta

Vaikutusvalta osio kyky vedota sopivilla tavoilla erilaisiin kuulijoihin **3,69** ja tämä osa-alue on hieman heikko, koska opettajan työssä tulee hallita erilaiset kanavat ja menetelmät vedota kulloiseenkin kohderyhmään. Kyky luoda tukiverkostoja omien aloitteiden tukemiseksi 3,31 on vaatimattomalla tasolla, mutta painoarvo opetustyössä on pieni. Oman opetustiimin toiminnan kannalta merkityksellisempi ,mutta ei keskeinen. Puhua vakuuttavasti itselle tärkeistä asioista 3,62

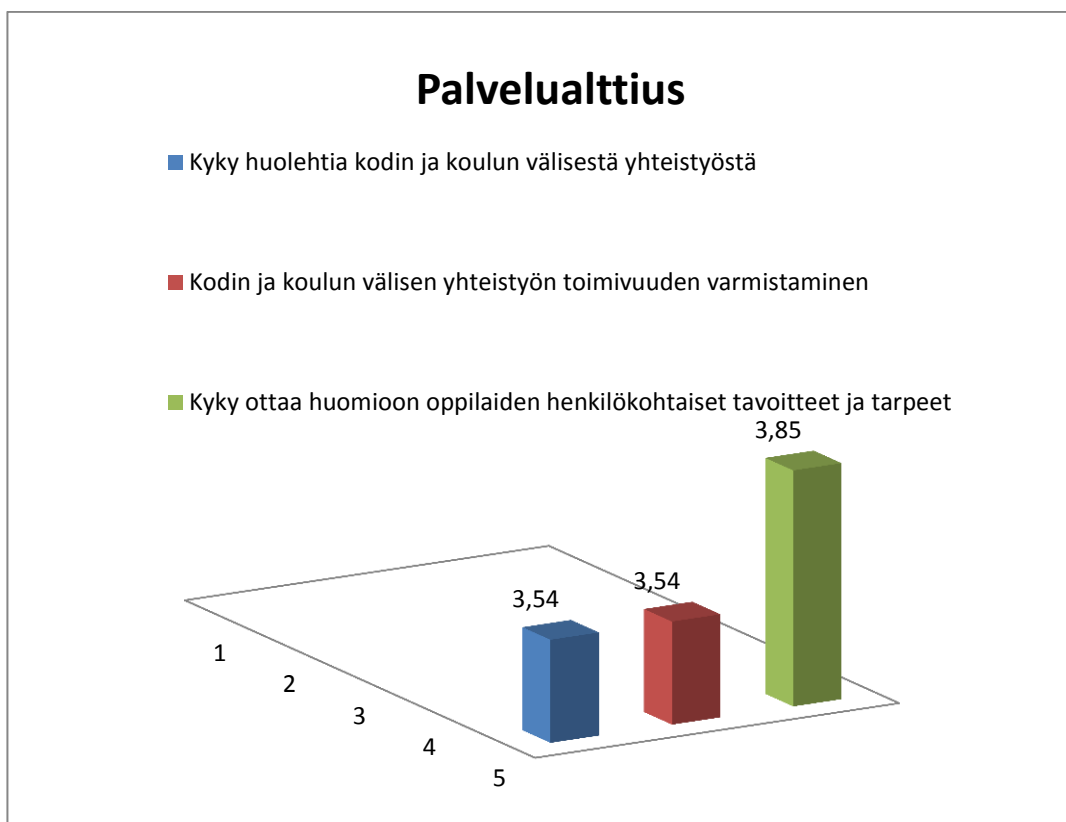
Kannustavuus

- Kyky innostaa toisia päivittäisissä tehtävissä oppilaitoksen yhteiskunnallisten laajempien tavoitteiden saavuttamiseksi
- Kyky omalla toiminnallaan osoittaa mitä muilta edellyttää
- Kyky ilmaista yhteiset tavoitteet tavalla, joka saa muut innostumaan niiden saavuttamiseksi

Kuvio 22. Kannustavuus

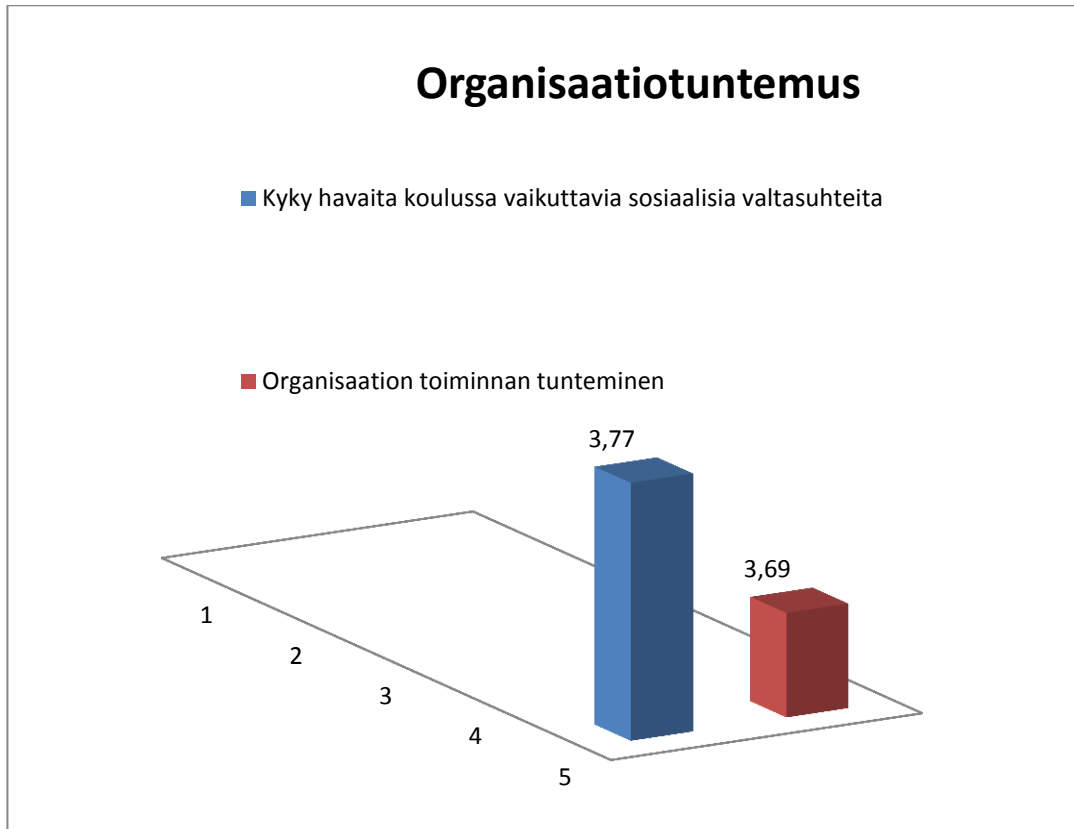
Kannustavuus osio, kyky innostaa toisia päivittäisissä tehtävissä oppilaitoksen yhteiskunnallisten laajempien tavoitteiden saavuttamiseksi **3,46**. Tulos on vaatimaton. Tämä on osa-alue jota opettajat eivät oikein tahdo omaksua. Meidän tärkein roolimme on kasvattaa yhteiskuntaan jäseniä, jotka kykenevät toimimaan osana työelämää ja yhteiskuntaa. Opettajien tulisi nähdä paremmin yhteiskunnallinen kokonaisuus, kuin pelkästään ammattiin kouluttaminen. Kyky ilmaista yhteiset tavoitteet tavalla, joka saa muut innostumaan niiden saavuttamiseksi sai myös vaatimattoman **3,46**. Kannustavaa työtettä tulee kehittää.

Kuvio 23. Palvelualltius

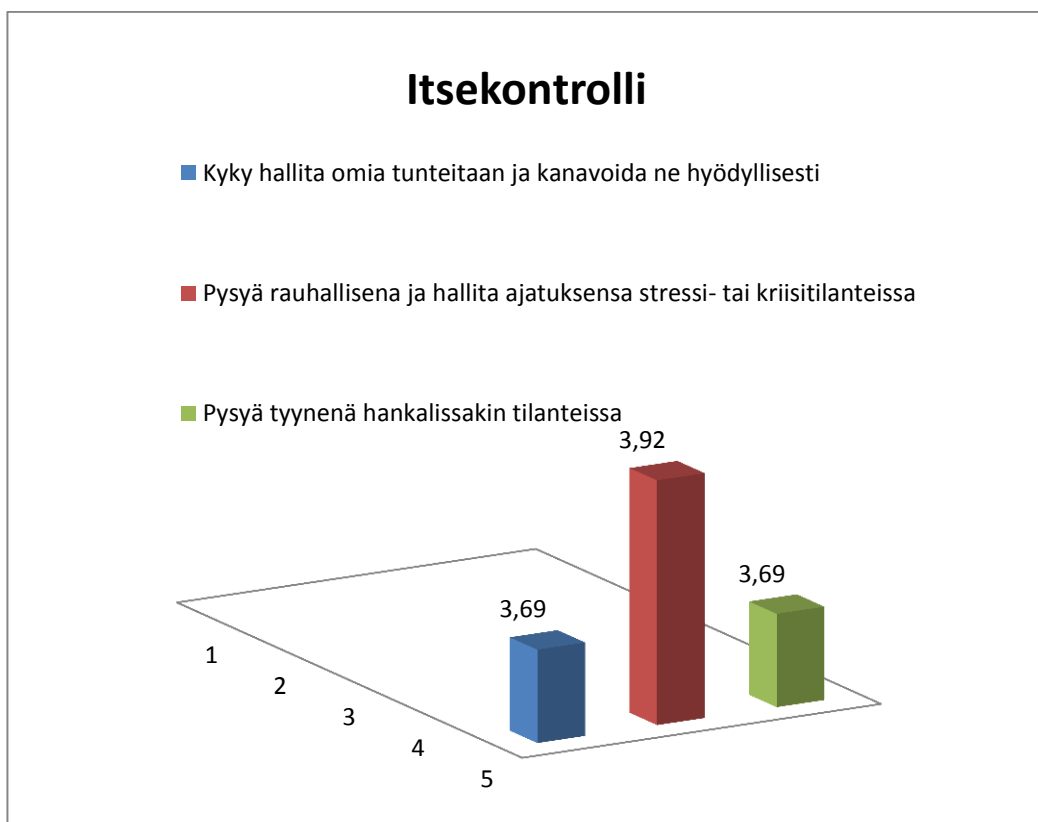
Palvelualltius osio, kyky huolehtia kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä sai vaatimattoman arvosanan **3,54**, Tällä hetkellä opettajan viestintä kanavana opiskelijoiden vanhempiin ovat Wilma, tekstiviesti, sähköposti ja puhelin. Wilma on käytetyin väline. Tämä osa-alue on yksi tärkeimmistä opiskelijaa koskevan turvaverkon rakentamisessa. Ryhmänohjaajan työ edellyttää aktiivista yhteistyötä, mutta Wilma ei ole tässä työssä paras mahdollinen väline. Myös järjestelmäosiossa Wilma sai saman suuntaisen arvosanan ja on näin ollen linjassa. Ensisijainen koulun ja kodin välinen viestintäväli tulisi olla puhelin, koska tunnetila ja empaattisuus välittyvät oikeassa viestintävälineessä paremmin. Kodin ja koulun välisen yhteistyön toimivuuden varmistaminen **3,54**. Tätä osa-aluetta on kehitettävä. Pitää varmistaa ryhmänohjaajan toimesta viestin perille meno ja ymmärtäminen sellaisena kuin se on tarkoitettu. Kyky

ottaa huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet ja tarpeet **3,85** on opettajien oman arvion mukaan kohtalaisella tasolla, mutta järjestelmäsiossa sen painoarvo oli 5 ja tulos 2,08, tämä on todellinen kehittämiskohde jatkossa.

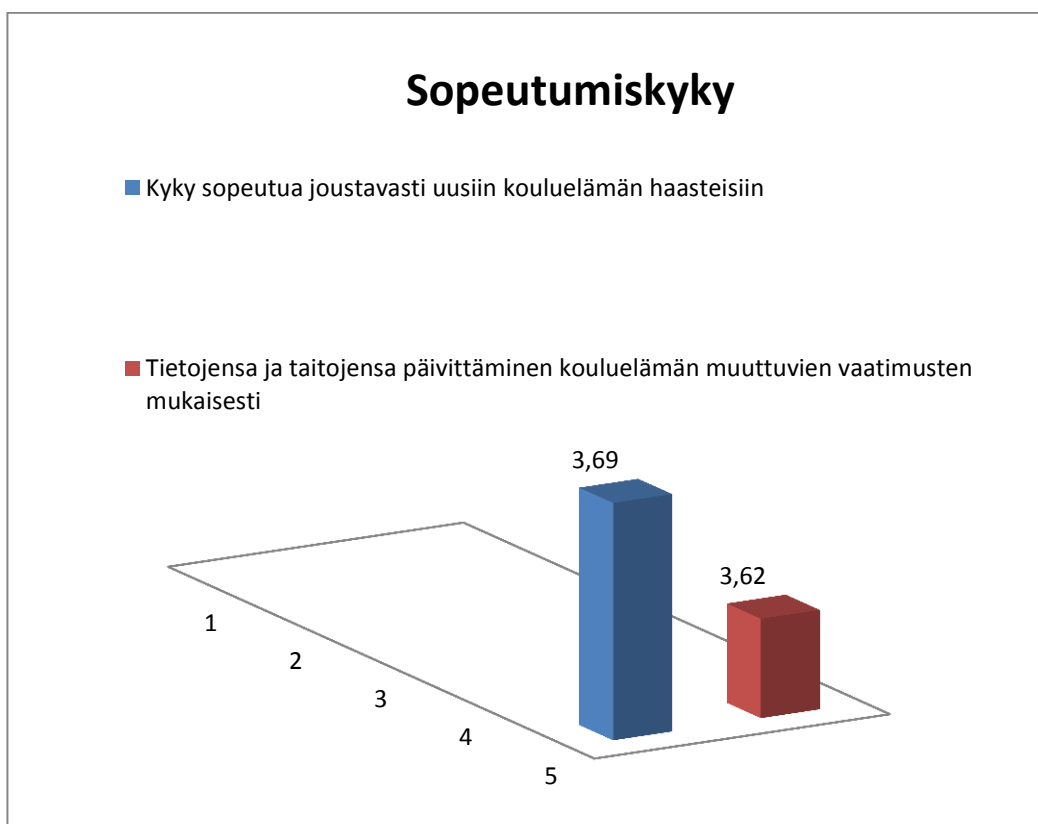
Kuvio 24. Organisaatiotuntemus

Organisaatiotuntemus osio, kyky havaita koulussa vaikuttavia sosiaalisia valtasuhteita tulos 3,77, Organisaation toiminnan tunteminen tulos 3,69. Henkilöstö tunnistaa organisaation valtahierarkian ja hallintokoneiston riittävällä tasolla. Organisaatorakenne on ollut jatkuvassa muutoksessa. Perustehtävän kannalta organisaation valtasuhteet ja kaupunkiorganisaatio ovat tausta tekijöitä.

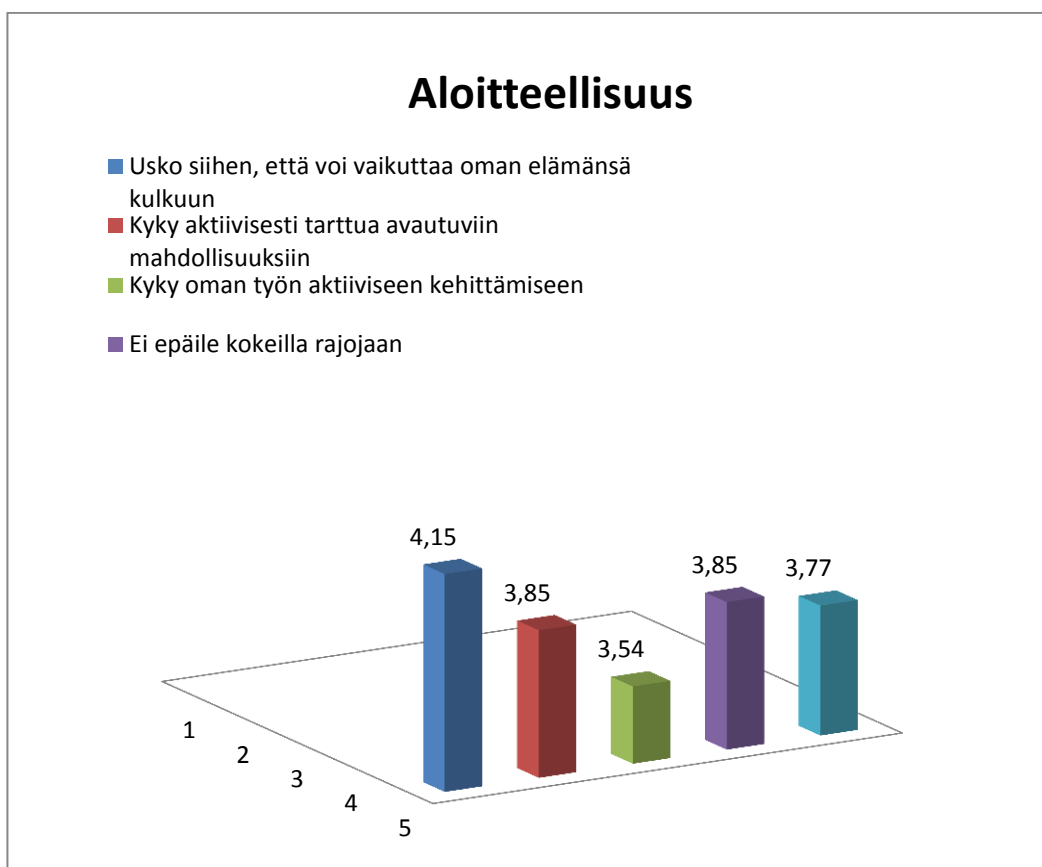
Kuvio 25. Itsekontrolli

Itsekontrolli osio, kyky hallita omia tunteitaan ja kanavoidsa ne hyödyllisesti sai tuloksen **3,69**, kyky pysyä rauhallisena ja hallita ajatuksensa stressi- tai kriisitilanteissa 3,92, kyky pysyä tyyneä hankalissakin tilanteissa sai tuloksen **3,69**. Opetustyössä opettajan on kyettävä hallitsemaan itsensä joka tilanteessa. Provosoituminen opiskelijoiden käyttäytymisestä opetus- tai ryhmäohjaus tilanteessa ei ole aikuiselle ihmiselle sopiva toimintatapa. Opettajan auktoriteetti tulee osoittaa muilla tavoin. Oppilaitoksen sääntöjen on tuettava opettajan perustehtävää ja mahdollistettava työympäristö, jossa opettajalla on edellytykset toimia.

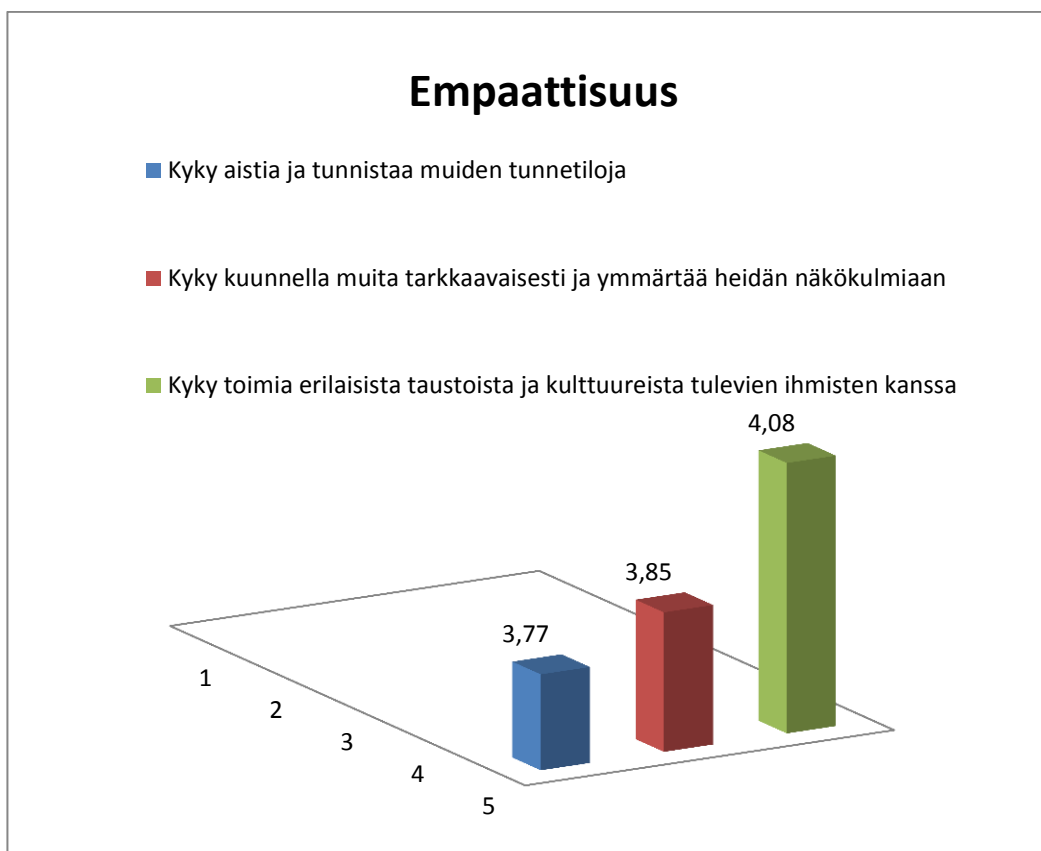
Kuvio 26. Sopeutumiskyky

Sopeutumiskyky osio, kyky sopeutua joustavasti uusiin kouluelämän haasteisiin sai tuloksen **3,69** ja se on vaatimaton kun otetaan huomioon jatkuvan muutoksen aiheuttamat tekijät toisen asteen koulutuksen arjessa. Sopeutumiskyky kertoo henkisistä valmiuksista kohdata vallitsevat ja tulevat haasteet. Haasteita ovat esimerkiksi opiskelijoiden heikot sosiaaliset taidot, henkiset ongelmat, oppimisvaikeudet, Tietojensa ja taitojensa päivittäminen kouluelämän muuttuvien vaatimusten mukaisesti sai hyvän arvosanan 3,92 ja se kuvaa enemmänkin opettajien osaamisen kehittymistä opetettavissa sisällöissä kuin valmiuksien kehittymistä kasvatus taidoissa.

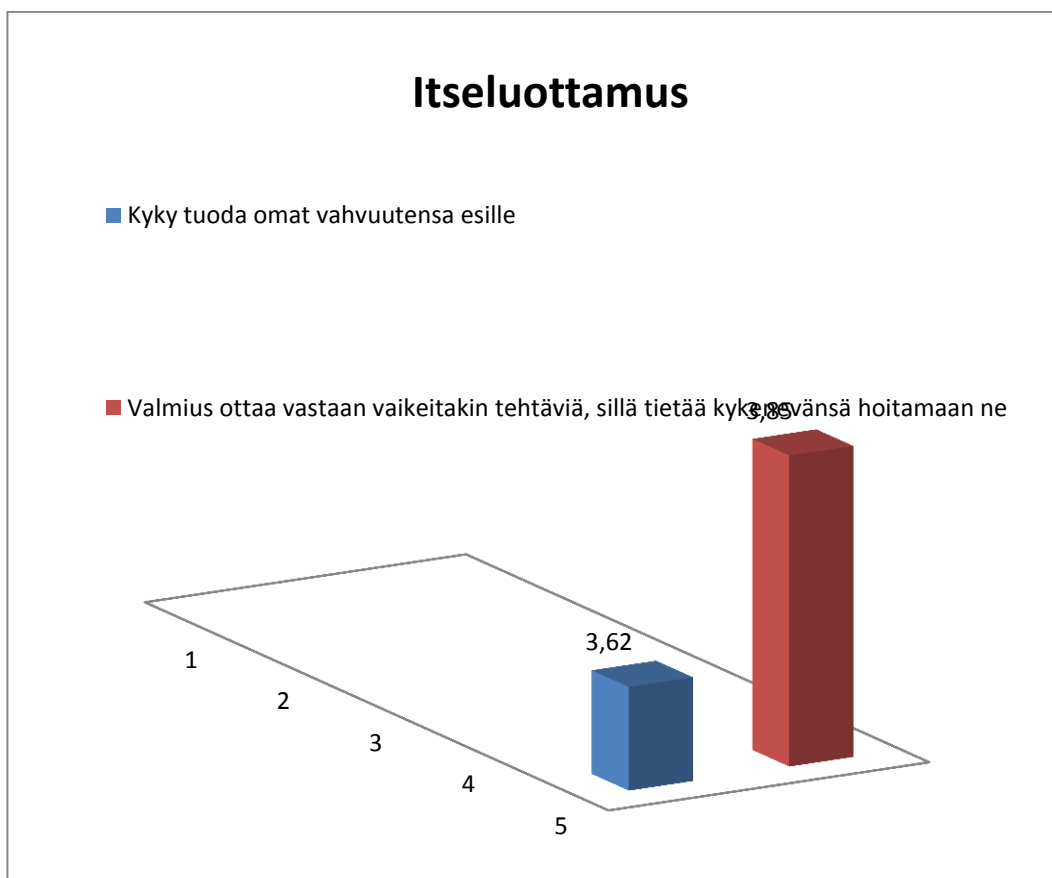
Kuvio 27. Aloitteellisuus

Aloitteellisuus osio, usko siihen, että voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun 4,15, kyky aktiivisesti tarttua avautuviin mahdollisuuksiin 3,85, kyky oman työn aktiiviseen kehittämiseen sai vaatimattoman arvosanan **3,54** ja se kertoo siitä, että opettajat eivät oma-aloitteisesti kehitä aktiivisesti omaa opetustyötään, Ei epäile kokeilla rajojaan 3,85, Vastuun ottaminen koulun toiminnan kehittämisestä **3,77**, jokaisen opettajan tulee kantaa vastuuta koulun toiminnan kehittämisestä.

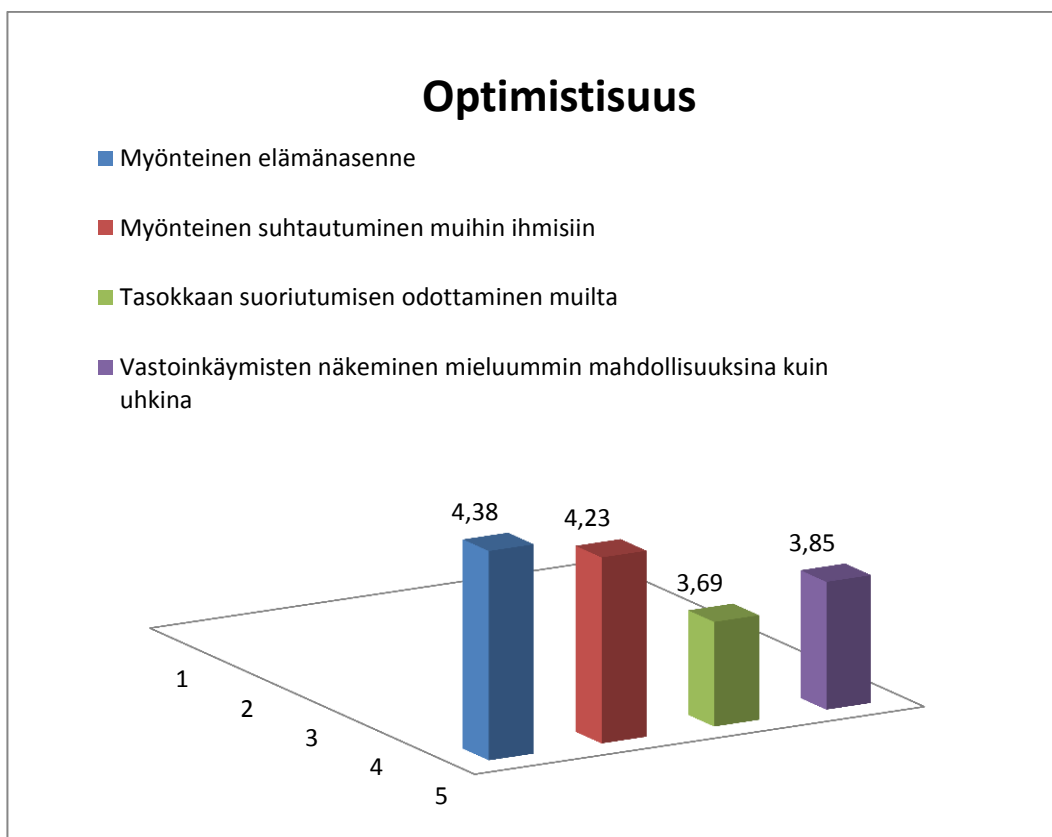
Kuvio 28. Empaattisuus

Empaattisuus osio, kyky aistia ja tunnistaa muiden tunnetiloja **3,77** on opettajalle tärkeä aihealue kasvatustyötä ajatellen. Ryhmänohjaajan tulee aistia ja havaita ryhmässä ja yksilön toiminnassa olevia poikkeamia ja ryhmädynamiikan häiriöitä. Opettajan tulee kyetä toimimaan tällaisissa tilanteissa niin, että hän, Kyky kuunnella muita tarkkaavaisesti ja ymmärtää heidän näkökulmiaan sai kohtuullisen hyvän arvosanan 3,85, Kyky toimia erilaisista taustoista ja kulttuureista tulevien ihmisten kanssa sai hyvän arvosanan 4,08 ja kertoo opettajien hyvästä valmiudesta kohdata opetustyössä opiskelijoita erilaisista taustoista ja kulttuureista.

Kuvio 29. Itseluottamus

Itseluottamus osio, kyky tuoda omat vahvuutensa esille sai tuloksen **3,62**, opettajien tulisi rohkeammin tuoda esille niitä vahvuuksiaan joita hänellä on. Opetustiimin muut opettajat / esimies eivät välttämättä tiedä sellaisista vahvuuksista, jotka eivät ole tulleet perustehtävässä esiin. Valmius ottaa vastaan vaikeitakin tehtäviä, sillä tietää kykenevänsä hoitamaan ne saivat arvosanan, 3,85 kertoo itseluottamuksen olevan kohtuullisella tasolla.

Kuvio 30. Optimistisuus

Optimistisuus osio, myönteinen elämänasenne sai tuloksen 4,38 ja se on todella hyvä ja se myös näkyy työhyvinvointina valtaosalla opettajista, Myönteinen suhtautuminen muihin ihmisiin on myös hyvällä tasolla 4,23. Tasokkaan suoriutumisen odottaminen muilta **3,69** on hieman matala ja kertoo enemmänkin opettajien turhautumisesta oppilaiden vaatimattomiin henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Tämä on ilmiönä varsin tavallinen, koska kohderyhmällä 16–18 vuotta ei ole murrosiästä johtuen opiskelu elämän tärkein asia. Vastoinkäymisten näkeminen mieluummin mahdollisuuksina kuin uhkina **3,82**, tulisi olla opettajalle enemmän haaste kuin este.

6. TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI

6.1 Logistiikka-alan opettajan kompetenssit logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutuksessa.

Kuten tutkimus on osoittanut, on nykypäivän opettajan työnkuva varsin moniulotteinen ja vaativa. Työtehtävissään menestyäkseen tarvitsee opettaja ja tutkintoala laaja-alaista osaamista erilaisissa osaamisalueissa.

Ydinkompetenssien muodostumisperiaate tulee perustehtävän keskeisimmistä osakomponenteista ja niitä ovat logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutuksen opettajilla seuraavat perustehtävän kannalta oleelliset tekijät. Logistiikka-alan ammatillisen opettajan ydinkompetenssit muodostuvat henkilön tunneälyn osaamisalueista, substanssin osaamisesta , organisaation-,toimintaympäristön- ja tehtävänkuvan edellyttämistä osa-alueista.

Henkilöstön osaamisen tasoa voidaan helpoiten täydentää kohdennetulla täydennyskoulutuksella. Tutkimustyössä laaditaan logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksen tutkintoalalle osaamisen kehittämissuunnitelmamalli.

Tutkintoalalla tulee olla suunnitelma siitä kuinka tarvittavaa osaamista pidetään yllä ja kehitetään vastaamaan logistiikka-alan koulutuksen osaamisvaatimuksia.

6.2 Havaintoja tutkittavilta osa-alueilta

6.2.1 Substanssiosaamisen kvalifikaatioiden kehittämishavainnot

Pääosaltaan opettajien alan substanssiosaamisen on hyvällä tasolla. Tutkimus osoittaa , että alaan liittyvät uudet laitteet, kuljetuspainojen lainsäädännölliset muutokset , tietotekniset sovellukset ja uusi kuljetusalan välineistö ovat kes-

keinen henkilöstön kehittämiskohde substanssin osalta. Valtaosalla opettajista alan suorittavan portaan työkokemus on yli 10 vuoden takaa.

Tämä tarkoittaa sitä ,että logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksen opettajien ammatillisen osaamisen kehittämisen painopiste on opettajien työelämäjaksot alan suorittavan portaan työtehtävissä kuljetusalan työtehtävissä.

Tärkeintä kuitenkin alan substanssi osaamisen kannalta on ,että logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutuksen opettajilla on alan työtaustaa ja osaamista suorittavan portaan työtehtävistä.

Keskeisimmät kehityskohteet substanssin osalta

- telematiikan taidot
- ajoseurantalaitteiden käyttö
- erilaisten kuormausvälineiden ja työkoneiden käyttö
- alan lainsäädännön ja laatujärjestelmien tuntemus
- terminaalitoiminnot.

6.2.2 Järjestelmä-, tehtävä- ja toimintaympäristö osaamisen kvalifikaatioiden kehittämishavainnot

Kaikki logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvonkuljettaja koulutuksen opettajan tehtäväkuvassa esiintyvät järjestelmä-, tehtävä- ja toimintaympäristöä koskevat osaamisalueet ovat tärkeitä tekijöitä yksittäisen opettajan ja koko tutkintoalan opettaja tiimin osaamisalueissa. Osaamisalueissa tärkein painopistealue on sellaisissa tekijöissä ,jotka kuuluvat jokaisen opettajan päivittäiseen työtehtävään.

Keskeisimmät kehityskohteet järjestelmä-, tehtävä- ja toimintaympäristö osaamisen alueissa ovat :

- ryhmänohjaaja osaaminen / ryhmänohjauksen resurssit (moni-ongelmaisten nuorten määrä), asennekasvatus kts. (kaaviot 9-11)
- osaamisen arvioinnin hallinta, arviointi koulutusta
- opiskelijan itsearviointitaitojen kehittäminen (mitä opin tänään)
- tiimin osaamisen taso / kohdennettu koulutus
- hops-osaaminen
- henkilökohtaistaminen.

6.2.3 Tunneällyn kvalifikaatioiden kehittämishavainnot

Tunneällyn osaamisalueet ovat tutkimuksen mukaan logistiikka-alan yhdistelmä ajoneuvonkuljettajakoulutuksen opettajien keskeisin kehittämiskohde.

Tunneälytaitojen hallinta on suorassa suhteessa järjestelmä-, tehtävä – ja toimintaympäristöosaamisen tehtäväalueisiin. Osaamisalueet linkittyvät ristiin keskenään monilta osin.

Erityisesti tunneälytaitojen merkitys seuraavissa esimerkeissä : Ryhmänohjaajan tehtävän hallinta ja kasvatusosaaminen, tunneällyn merkitys viestintäosaamiseen Wilma / muiden järjestelmien kautta tehty viestintä , hops-osaaminen opiskelijan opintojen henkilökohtaistamistilanteessa.

Keskeisimmät kehittämiskohteet tunneällyn osa-alueissa :

- Kyky luoda ryhmähenkeä ja yhteenkuuluvaisuuden tunnetta
- Kyky ratkaista ihmisten välisiä ristiriitatilanteita
- Ymmärtää muiden tavoitteita, vahvuuksia ja heikkouksia
- Kyky antaa oikea-aikaista rakentavaa palautetta
- Kyky innostaa toisia päivittäisissä tehtävissä oppilaitoksen yhteiskunnallisten laajempien tavoitteiden saavuttamiseksi
- Kyky ilmaista yhteiset tavoitteet tavalla, joka saa muut innostumaan niiden saavuttamiseksi
- Kyky huolehtia kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä
- Kodin ja koulun välisen yhteistyön toimivuuden varmistaminen
- Kyky ottaa huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet ja tarpeet
- Pysyä tyynenä hankalissakin tilanteissa
- Kyky sopeutua joustavasti ammatillisen koulutukset uusiin haasteisiin
- Tietojensa ja taitojensa päivittäminen kouluelämän muuttuvien vaatimusten mukaisesti
- Kyky oman työn aktiiviseen kehittämiseen
- Kyky aistia ja tunnistaa muiden tunnetiloja
- Vastoinkäymisten näkeminen mieluummin mahdollisuuksina kuin uhkina.

Kun tarkastellaan tunneälytaitojen keskinäistä yhteyttä työelämätaitojen ja työyhteisötaitojen aihealueisiin niin voidaan sanoa, että kaikki tunneälytaitojen elementit sisältyvät työssä- ja työyhteisössä tarvittaviin yleisiin taitoihin.

7. TUTKIMUKSEN POHJALTA TEHDYT JOHTOPÄÄTÖKSET JA LOPPUPOHDINTA

Kompetenssi alueiden määrittely ja tutkiminen on ollut erittäin mielenkiintoinen kohde. Tutkimus on samalla avannut opinnäytetyön tekijälle uutta näkökulmaa tarkastella ammatillisen osaamisen, järjestelmä/toiminta ympäristö osaamisen ja tunneällyn keskinäistä prioriteettia logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettaja koulutuksen opettajan tehtävässä.

Tutkimus on osoittanut tekijälle, että ydin kompetenssien keskinäinen prioriteetti on selkeästi kohderyhmä- ja yksilösidonnainen . Erilaiset logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksen opiskelija ryhmät /opiskelijat ja eri

vuosikurssit vaativat ammatilliselta opettajalta hyvin erilaisia osaamisalueita .Tutkimus on osoittanut ,että kohdan 3.2.1 mukainen opettajan kelpoisuusasetus (Asetus 986/1998, muutosasetus 865/2005, muutosasetus 1168/2010, 13 §) ei huomioi tämän päivän ammatillisen opettajan työn vaatimuksia vastaavaa pätevyyttä kattavasti. Opettajakoulutuksen sisällöllinen rakenne ei anna tutkimuksen mukaan logistiikka-alan yhdistelmä ajoneuvonkuljettajakoulutuksen opettajalla kattavia valmiuksia tunneällyn osaamisen sisältöalueilta.

Tavoitteena on kasvattaa aktiivisia kansalaisia, jotka osaavat toimia nyky-yhteiskunnassa ja sen erilaisissa työelämän tehtävissä

On tärkeää ,että logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettaja koulutuksen opettaja kykenee opettamaan alan opiskelijoille yleisiä työelämäosaamisen taitoja ja työyhteisössä tarvittavia taitoja.

Opettajan on hallittava alan substanssia riittävästi ,mutta hänen ei tarvitse olla logistiikka-alan huippuosaaja. Toisen asteen perustutkinnot ovat alalle tulotutkintoja ja työelämä edellyttää ,että valmistuvalla opiskelijalla on alan perusosaaminen hallinnassa.

On selvää ,että järjestelmä-, tehtävä- ja toimintaympäristöä koskevat osaamisalueet ovat osaltaan oppilaitos- ja työtehtäväkohtaisia. Näissä osa-alueissa organisaation on mahdollistettava ja varmistettava, että jokainen opettaja hallitsee tarkoituksen mukaisen määrän tehtävän edellyttämiä (Liitteen 5) osaamisalueita. Osittain nämä ovat taitoja ,joita on suhteellisen helppo opiskella ja omaksua.

Tunneällyn taidot on tutkimuksen havaintojen mukaan enemmän yksilön persoonasta ja työhistoriasta rakentuva taito kuin opettajakoulutuksen tuottamaa osaamista. Näiden taitojen opiskelu on haastavaa ,koska henkilön oma työhistoria ,arvopohja ja ihmiskäsitys vaikuttaa opettajan omaan suhtautumiseen tunneällyn osa-alueisiin. Jokainen opettaja arvottaa tunneällyn osatekijät omasta näkökulmastaan , niille ei ole Tampereen Seudun ammattiopistossa

suoria arvottamisperusteita. Opettajan oma subjektiivinen näkemys ohjaa tunneälyn osalta opettajan toimintaa.

Lisäksi opettajan päivittäistä viestintää koskeva osaaminen Tampereen Seudun ammattiopistossa mm. Wilma järjestelmän osalta on määritelty opettajan ja ryhmänohjaajan tehtävissä , mutta opettajan on osattava valita tarkoituksen mukainen viestintäväline ja kanava.

Opettajalla tulisi olla valmiuksia ja halua hyödyntää sosiaalisen median mahdollisuuksia opetustyössä. Älypuhelimia ja mobiileja tablet laitteita tulisi hyödyntää selkeästi nykyistä enemmän dokumentointivälineenä sekä viestintävälineenä ryhmänohjaajan ja opetusryhmän välillä. Erilaiset suljetut ryhmät mahdollistavat nopean ja reaaliaikaisen yhteydenpidon opettajan ryhmän välillä / ryhmän sisällä. Laitteet mahdollistavat erilaisten oppimistilanteiden videoinnin ja tallentamisen yhdessä määritellylle alustalle. Laitteet tukevat blogi muotoisen oppimispäiväkirjan pitämistä omista oppimistapahtumista. Työnhakutilanteessa blogi muotoisen cv:n esittäminen on informattivisempi tapa tuoda osaamistaan esille kuin pelkkä teksti.

Kaavioiden 9-11 hypoteesit osoittavat , että opettajan kasvatustaitojen tärkeys on tärkeämpi ominaisuus kuin ammatillinen alan substanssi osaaminen. Tähän osasy löytyy Suomen peruskoulujärjestelmästä ja siitä ,että peruskoulusta voi päästä läpi ilman todellista osaamista ja riittäviä elämänhallinnan taitoja.

Yleisesti voidaan todeta ,että kun verrataan logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettaja koulutuksen ammattiaine opettajan tehtävää opettajan tai ryhmänohjaajan tehtävän kuvaukseen niin tehtävämäärittelyt eivät ole kaikilta osin realistisia.

Aiemmin kuvattu ryhmänohjaajan työn sisältö ja ajallinen resursointi toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettaja koulutuksessa on osoitus siitä , että kuinka virkaehtosopimus ja ryhmänohjaajan tehtävän kuvaus ovat epäsuhdassa toisiinsa nähden. Virkaehtosopimuksen määrittelemä resursointi 38 opv /tuntia tarkoittaa käytännössä 1h

resurssia viikkotasolla / ryhmä ja esimerkiksi opintojen alussa tehtävän työn tarve on todellisuudessa moninkertainen. Resursointi ei vastaa tämän ajan henkeä eikä tehtäväkuvauksen vaatimuksia. Ryhmänohjaajan tehtävämäärittely on käytännössä virkaehtosopimustasolta alkaen vanhanaikainen eikä vastaa tehtävän todellista vaatimusta. Ryhmään integroitujen HOJKS:opiskelijoiden ohjaaminen , HOPS:keskusteluiden käynti yksittäisten opiskelijoiden kanssa ,opiskelijan osaamisen lähtötasokartoitukset ym. tehtävät vievät todella runsaasti aikaa ryhmänohjaajalta, Voidaan todeta ,että ryhmänohjaaja osaaminen vaatii ennen kaikkea tunneälytaitoja ja kaavioiden 9-11 mukaista opettajan kasvatusosaamista.

Resursointi ei ota huomioon ryhmäkoon merkitystä ja ryhmään integroitujen erityisopiskelijoiden määrää. Lisäksi resursointi ei ota huomioon eri vuosiluokien ryhmänohjaajan tehtäväprofiiliin vaikutusta tehtävän vaatimaan ajalliseen resursointiin.

Mitoitus on oikea lähinnä vain siinä tapauksessa ,jos opiskelija ryhmä on motivoitunut ja ryhmänohjaaja ei joudu toteuttamaan kurinpidollisia tehtäviä.

Logistiikka-alan ammattiaineopettajalta menee ryhmänohjaajan tehtäviin ammattiaineista ajallisesti jopa 20-40 % ja se on poissa ammattiaineopetuksesta. Toisaalta käytetty aika koituu opiskelijan kasvatukselliseksi hyödyksi . Kaavioiden 9-11 hypoteeseissa kuvataan opettajan tehtävää ja sitä kuinka kasvatustehtävä suhteellisesti kuormittaa opettajan ja ryhmänohjaajan päivistä opetustehtävää.

Virkaehtosopimuksen määrittelemällä ryhmänohjaajan resurssilla ei voi hoitaa tehtävää kunnolla vaan opettaja joutuu priorisoimaan tehtävän sisällä painopisteitä oman arvomaailmansa pohjalta.

Ryhmään / yksilöihin liittyvä kasvatustehtävä edellyttäisi suurempaa tuntimäärän kohdentamista tähän tehtävään. Tehtävän kuvassa edellytetyjä asioita ei pysty hoitamaan annetulla resursoinnilla hyvin.

Opettajan tehtävän kuvauksessa (LIITE 6) todetaan mm. seuraavaa. Osallistuu oppilaitoksen opiskelijoiden ohjaukseen ja elinikäisen oppimisen tukemiseen. Tämä edellyttää lisää kohdennettua resursointia yksittäisen opiskelijan opintojen tukemiseen.

Tutkimuksen tuloksena on laadittu logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksen opettajan rekrytointitilanteeseen soveltuva haastattelutaulukko (LIITE 9), jossa kartoitetaan erityisesti tutkimuksessa havaittuja osaamisalueita ja havainnoidaan haastateltavien hakijoiden osaamistasoa.

Haastattelutaulukon osalta tutkimuksessa havaitut kehittämisen osa-alueet on avattu sarakekohtaisin kommentein. Tämä helpottaa haastattelijan työtä ja mahdollistaa eri haastattelijoiden välisen yksimitallisen arvioinnin.

Tutkimuksen tuloksena on myös laadittu (LIITTEEN 10) mukainen logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksen opettajien kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelman painopistealueena on tutkimuksessa havaittujen ammatillisen opettajan tehtävään liittyvien kompetenssi alueiden kehittäminen osana kehityskeskustelua.

Kehityskeskustelussa opettaja ja esimies arvioivat yhdessä opettajan kyvyt ja taidot perustehtävän eri osa-alueissa. Kehityskeskustelun muistion liitteeksi laaditaan (LIITTEEN 10) mukainen opettajaa koskeva kehittämissuunnitelma kaudelle 2015 -2018.

Logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettaja koulutuksen esimies tekee opettajia koskevan kehittämissuunnitelma koosteen ja on mukana organisoidussa henkilöstönsä kouluttamisesta.

LÄHTEET

Kirjat:

Hirsjärvi, S. 1987 .Johdatus kasvatustilfilosofiaan. Rauma .Kirjayhtymä

Hirsjärvi ,S. P.&Sajavaara,P. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna. Kariston kirjapaino Oy

Tuomi, L. & Sumkin, T. 2012. Osaamisen ja työn johtaminen – organisaation oipimisien oivalluksia. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Artikkelit lehdissä ja muissa joukkoviestimissä sekä kootuissa teoksis- **sa:**

AKE julkaisu 2008. Simulaattorien hyödyntäminen. Viitattu 25.11.2014 .
[Http://www.trafi.fi/filebank/.../1325-AKE0808Simulaattorienhyodyntaminen](http://www.trafi.fi/filebank/.../1325-AKE0808Simulaattorienhyodyntaminen)

Eskola-Kronqvist HAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu 2015. Toisen as-
teen ammatillisen opettajan osaamiskuvio. Viitattu 1.3.2015. [Http://](http://www.messukeskus.com/Sites1/.../23.1.2015_Anita_Eskola-Kronqvist.pdf)
www.messukeskus.com/Sites1/.../23.1.2015_Anita_Eskola-Kronqvist.pdf

Huhtala Mikko (Oph raportit ja selvitykset 2013:10) .Osaamistarvekartoitus.
Viitattu 10.2.2015.[Http://www.oph.fi](http://www.oph.fi)

Oph julkaisut ,lehdistötiedote 2014. Ammatillisten perustutkintojen perusteet ja
muut määräykset uudistettu. Viitattu 15.12.2014.
[http://www.oph.fi/ajankohtaista/tiedotteet/101/0/ammattillisten_perustutkintojen](http://www.oph.fi/ajankohtaista/tiedotteet/101/0/ammattillisten_perustutkintojen_perusteet_ja_muut_maaraykset_uudistettu)
[_perusteet_ja_muut_maaraykset_uudistettu](http://www.oph.fi/ajankohtaista/tiedotteet/101/0/ammattillisten_perustutkintojen_perusteet_ja_muut_maaraykset_uudistettu)

Pirkko-Liisa Vesterinen MIF julkaisut 2014 . Työyhteisötaidot. Viitattu
25.1.2015. [Http://www.mif.fi/.../910-hyvat-tyoyhteisotaidot-ovat-hyvinvoinnin-](http://www.mif.fi/.../910-hyvat-tyoyhteisotaidot-ovat-hyvinvoinnin-perusta-)
[perusta-](http://www.mif.fi/.../910-hyvat-tyoyhteisotaidot-ovat-hyvinvoinnin-perusta-)

TAT Julkaisut 2013. Asenteella töihin mutta miten. Viitattu 25.1.2015.
[Http://www.tat.fi/wordpress/wp-content/uploads/2014/06/](http://www.tat.fi/wordpress/wp-content/uploads/2014/06/Nuorisofoorumi2013.pdf)
[Nuorisofooru-](http://www.tat.fi/wordpress/wp-content/uploads/2014/06/Nuorisofoorumi2013.pdf)
[mi2013.pdf](http://www.tat.fi/wordpress/wp-content/uploads/2014/06/Nuorisofoorumi2013.pdf)

Tekes julkaisut 2010. Suhdepääoma. Viitattu 10.2.2015.
[Http://www.tekes.fi/globalassets/julkaisut/aineeton_paaoma.pdf](http://www.tekes.fi/globalassets/julkaisut/aineeton_paaoma.pdf)

Lait, toimintaohjeet ja muut lähteet:

Finlex.Ammattipätevyys asetus. Viitattu 10.11.2014. [Http://www.finlex.fi](http://www.finlex.fi) > Fin-
[lex](http://www.finlex.fi) > Lainsäädäntö > Säädökset alkuperäisinä > 2007

Finlex .Ammatillisen koulutuksen järjestämislupa ([630/1998](#)) [8 §:n](#) . Viitattu
15.11.2014. [Http://www.finlex.fi](http://www.finlex.fi) > Finlex > Lainsäädäntö > Säädökset alkuperäi-
[sinä](http://www.finlex.fi) > 1998

Finlex, Ammatillisten opintojen opettajan kelpoisuus ammatillisissa oppilaitoksissa. Viitattu 15.11.2014. [Http://www.finlex.fi](http://www.finlex.fi) › Finlex › Lainsäädäntö › Säädökset alkuperäisinä › 1998

Kuljettajakoulutuksen hallintajärjestelmä. Viitattu 25.10.2014.
[Https://kuljettajaopetus.fi/webauto](https://kuljettajaopetus.fi/webauto)

Starsoft 2014. Oppilashallintajärjestelmä Multi Primus. Viitattu 25.11.2014.
[Http://www.starsoft.fi](http://www.starsoft.fi)

Starsoft 2014. Kurre lukujärjestyssovellus. Viitattu 25.11.2014.
[Http://www.starsoft.fi](http://www.starsoft.fi)

Starsoft 2014. Wilma sovellus. Viitattu 25.11.2014.
[Http://www.starsoft.fi](http://www.starsoft.fi)

Tredu 2014. Ryhmänohjaajan tehtävät. Toimintaohjeet.

Tampereen kaupunki 2014. Opettajan tehtävän kuvaus. Toimintaohjeet

Valtioneuvoston ajokorttiasetus. Viitattu 10.11.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110423>

Opinnäytetyöt ja väitöskirjat

Hanhinen, Taina 2010. Työelämäosaaminen. Kvalifikaatioiden luokitusjärjestelmän konstruointi. Tampereen yliopisto. Väitöskirja. PDF-dokumentti. <http://acta.uta.fi/pdf/978-951-44-8290-8.pdf>. Luettu 2.11.2014.

Virtanen, M. 2013. Opettajan ammatillinen kompetenssi, Tampere Tampereen yliopisto. Väitöskirja. Luettu 1.11.2015.

Väärälä R. 1995. Innovatiiviset kvalifikaatiot, Rovaniemi, Lapin Yliopisto.

LIITTEET:

Liite 1. Lukusuunnitelma yhdistelmäajoneuvonkuljettaja

TAMPEREEN SEUDUN AMMATIOPISTO, LUKUSUUNNITELMA					
Perustutkinto:	Logistiikan perustutkinto				kp/pvm
Koulutusohjelma:	Kuljetuspalvelujen koulutusohjelma		2014-		
Tutkintonimike:	Yhdistelmäajoneuvon kuljettaja		2016		
Ops-tunnus:	13LOYK				
Lisätieto: (opetusryhmä, toimipiste)					
AMMATILISET TUTKINNON OSAT 90 ov		LUKUVUOSI			
Moduuli	Primus	ov	1.	2.	3.
xxPT11.10 KAIKILLE PAKOLLISET TUTKINNON OSAT 70 ov		70	19	30	21
13LOYK.KOU.101	Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 10 ov				
13LOYK.KOU.101.01	Kuljetusalan perustason ammattipätevyys		4		
13LOYK.KOU.101.02	Kuljetusalan perustason ammattipätevyys			5	
13LOYK.KOU.101.03	Kuljetusalan perustason ammattipätevyys				1
13LOYK.AMOS.KOU.101	Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, ammattiosaamisen näyttö		X	X	X
13LOYK.KOU.102	Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 30 ov				
13LOYK.KOU.102.01	Työ- ja trukkitunallisuus TE		3		
13LOYK.KOU.102.02	Työ- ja trukkitunallisuus TY		2		
13LOYK.KOU.102.03	Ajoneuvon huolto (Tre 2ov TE + 3ov TY/Nokia TOP)		5		
13LOYK.KOU.102.04	Ajoneuvotekniikka TE		3		
13LOYK.KOU.102.05	Ajoneuvotekniikka TY		2		
13LOYK.KOU.102.06	BC-ajokortti TE			1	
13LOYK.KOU.102.07	Kuorman käsittely TE			1	
13LOYK.KOU.102.08	Kuorman käsittely TOP			3	
13LOYK.KOU.102.09	Tietotekniikka ja asiakaspalvelu TE			2	
13LOYK.KOU.102.10	Tietotekniikka ja asiakaspalvelu TOP			3	
LOYK	Kuorma-autokuljetukset TOP				5
13LOYK.AMOS.KOU.102	Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, ammattiosaamisen näyttö		X	X	X
13LOYK.KOU.401	Yhdistelmäajoneuvonkuljetukset 30 ov				
13LOYK.KOU.401.01	YA tekniikka ja kuomankäsittely (Tre 5ov TY/Nokia 2 ov TE ja 3ov TY)			5	
13LOYK.KOU.401.03	CE-ajo- ja tietunakortti TE			2	
13LOYK.KOU.401.04	Kuormayksiköiden ja käsittelylaitteiden käyttö TY			2	
13LOYK.KOU.401.05	Kuormayksiköiden ja käsittelylaitteiden käyttö TOP			1	
13LOYK.KOU.401.06	Suoritealakohtaiset kuljetukset TY			2	
13LOYK.KOU.401.07	Suoritealakohtaiset kuljetukset TOP			3	
13LOYK.KOU.401.08	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset TE				1
13LOYK.KOU.401.09	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset TY				2
13LOYK.KOU.401.11	ADR-kurssi TE				2
13LOYK.KOU.401.12	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset TOP				10
13LOYK.KOU.401.13					
13LOYK.AMOS.KOU.401	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset, ammattiosaamisen näyttö				X
xxKO11.KOU KAIKILLE VALINNAISET TUTKINNON OSAT 20 ov		20	10	0	10
Ulkomaanliikenteenkuljettajan tehtävät 10 ov					
Ulkomaanliikenteenkuljetukset ja yrittäjyys					5
Ulkomaanliikenne					5
LOPT.VTO.701	Alan yritys toiminta 10 ov				
13LOPT.VTO.701.01	Alan yritys toiminta TE				1
13LOPT.VTO.701.02	Alan yritys toiminta TY				4
13LOPT.VTO.701.03	Alan yritys toiminta TOP				5
13LOPT.AMOS.VTO.701	Alan yritys toiminta, ammattiosaamisen näyttö				X
13LOPT.VTO.702	Työkoneiden käyttö ja huolto 10 ov				
13LOPT.VTO.702.01	Työkoneiden käyttö- ja huolto TE		3		
13LOPT.VTO.702.02	Työkoneiden käyttö- ja huolto TY		2		
13LOPT.VTO.702.03	Työkoneiden käyttö- ja huolto TOP		5		
13LOPT.AMOS.VTO.702	Työkoneiden käyttö ja huolto, ammattiosaamisen näyttö		X		
Lukio-opiskelijalla *tilalla lukio-opinnot					
XXPT11.VTO KAIKILLE VALINNAISET TUTKINNON OSAT XX ov		10	0	0	10
Tutkinnon osan nimi					
Opintojakso					
Merkitse opintojakson nimen perään TOP, jos se on työssäoppimista					
Tutkinnon osat ammatillisista tutkinnoista					
Paikallisesti tarjottava tutkinnon osa 0 - 10 ov					10
PTO					
MUUT VALINNAISET TUTKINNON OSAT 0-10 ov		0	0	0	0
MVO.XX Yrittäjyys 10 ov					
MVO.XX Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 2 ov					
MVO.XX Ammatitaitoa syventävät ja laajentavat tutkinnon osat					
MVO.XX Ammatitaitoa täydentävät tutkinnon osat					
Lukio-opinnot					
AMMATILLISTA OSAAMISTA YKSILÖLLISESTI SYVENTÄVÄT TUTKINNON OSAT					

AMMATTITAITOJA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT (YHTEISET OPINNOT) (20 ov.)		20			
AT08	PAKOLLISET TUTKINNON OSAT (16 ov)	16	10	6	0
AT08.ÄID	Äidinkieli, suomi*	4			
AT08.ÄID.01	Äidinkieli 1	1	1		
AT08.ÄID.02	Äidinkieli 2	1	1		
AT08.ÄID.03	Äidinkieli 3	1	1		
AT08.ÄID.04	Äidinkieli 4	1		1	
AT08.RUO	Toinen kotimainen kieli, ruotsi*	1			
AT08.RUO.01	Ruotsi 1	1	1		
AT08.ENG	Vieras kieli, A-englanti*	2			
AT08.ENG.01	Englanti 1	1	1		
AT08.ENG.02	Englanti 2	1		1	
AT08.MAT	Matematiikka*	3			
AT08.MAT.01	Matematiikka 1	1	1		
AT08.MAT.02	Matematiikka 2	1	1		
AT08.MAT.03	Matematiikka 3	1		1	
AT08.FYK	Fysiikka ja kemia	2			
AT08.FYS.01	Fysiikka	1	1		
AT08.KEM.01	Kemia	1	1		
AT08.YYT	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto	1			
AT08.YYT.01	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto 1	1		1	
AT08.LII	Liikunta	1			
AT08.LII.01	Liikunta 1	1	1		
AT08.TER	Terveystieto	1			
AT08.TER.01	Terveystieto 1	1		1	
AT08.TAK	Taide ja kulttuuri	1			
AT08.TAK.01	Taide ja kulttuuri 1	1		1	
VAT	AMMATTITAITOJA TÄYDENTÄVIEN PAKOLLISTEN TUTKINNON OSIEN VALINNAI	4			
	Valitaan 4 ov seuraavista valinnaisista tutkinnon osista:			4	
	Edellä olevista ammattitaitoa täydentävistä pakollisista tutkinnon osista tai:				
	Ympäristötieto				
	Tieto- ja viestintätekniikka				
	Etiikka				
	Kulttuurien tuntemus				
	Psykologia				
	Yritystoiminta				
VV	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT (10 ov.)*				
	Vapaasti valittavat opinnot	10			
	Vapaasti valittavien yhteinen tarjotin, 2 ov:n opintojaksoissa			10	
	KAIKKI OPINNOT YHTEENSÄ 120 ov.				
	*) merkityt voidaan korvata lukio-opinnoilla				

Liite 2. Ryhmänohjaajan tehtävät

RYHMÄN OHJAAJAN TEHTÄVÄ TREDUSSA,

HYVISSÄ AJOIN ENNEN LUKUVUODEN/KOULUTUKSET ALKUA	
Nuorten koulutuksessa: <ul style="list-style-type: none"> ▪ osallistuu oman koulutusalan markkinointiin ja tiedotustilaisuuksiin ▪ tutustuu opiskelijaryhmänsä tuleviin opintoihin ja työjärjestykseen (Wilma) ▪ tarkistaa opiskelijaryhmänsä nimilistan (Wilma) ▪ noutaa ryhmälle tarvittavat lomakkeet yms. opintotoimistosta (opiskelijan opas jne.) ▪ tutustuu opiskelijoiden kesän aikana palauttamiin opiskelupaikan vastaanottamiseen ja perustietolomakkeen tietoihin opintotoimistossa ▪ tarkistaa ryhmänsä tulevan työjärjestyksen ennen jakson alkua ja tiedottaa muutoksista	Aikuiskoulutuksessa: sovelletaan ryhmämuotoiseen koulutukseen, jossa ryhmän koulutusaika on kaikilla opiskelijoilla sama. <ul style="list-style-type: none"> ▪ osallistuu oman koulutusalan markkinointiin ja siihen liittyviin tiedotustilaisuuksiin ▪ osallistuu valintaprosessiin ▪ suunnittelee/osallistuu/tutustuu opiskelijaryhmänsä tuleviin opintoihin ▪ varmistaa ja tarkistaa työjärjestyksen Wilmassa, tiedottaa muutoksista ▪ ryhmänohjaaja vastaa ryhmän henkilökohtaistamisesta ▪ on yhteyshenkilö koulutuspäälliköön, opetustiimiin ja opiskelijaan päin ▪ varmistaa opetussuunnitelman mukaisten opintojen ja tutkinnon suorittamisen etenemisen ▪ organisoii tutkintoja, ohjaa opiskelijaa opintoihin liittyvissä asioissa
TEHTÄVÄT LUKUVUODEN ALUSSA	
Nuorten koulutuksessa: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ilmoitus saapumattomista opiskelijoista opintotoimistoon ja opinto-ohjaajalle ▪ perehdyttämisen aloittaminen (ryhmän perehdyttäminen jatkuu koko opintojen ajan) TUTUSTUMINEN, RYHMÄYTTÄMINEN, OPISKELUTAITOJEN, SITOUTTAMINEN JNE. <ul style="list-style-type: none"> ○ ryhmään tutustuminen ja ryhmän tutustuminen	Aikuiskoulutuksessa: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ilmoitus saapumattomista opiskelijoista opintotoimistoon ja opinto-ohjaajalle TUTUSTUMINEN <ul style="list-style-type: none"> ▪ tutustuminen ryhmään ▪ ryhmäyttäminen (jatkuu koko opin-

<ul style="list-style-type: none"> ○ ryhmäyttäminen (jatkuu koko opintojen ajan) ○ opiskelutekniikoihin perehdyttäminen ○ sitouttaminen opiskeluun (jatkuu koko opintojen ajan) ○ ryhmän edustajan valinta (ilmoitus opintotoimistoon) ○ oppilaskunta- ja tutor toiminnan esittely ○ oppilaitoksen tarjoaman harrastus- ja kilpailutoiminnan esittely <p>TIETOJÄRJESTELMIEN KÄYTTÖÖN TUTUSTUTTAMINEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ tietojärjestelmien käyttäjätunnusten ja salasanoiden hakeminen opintotoimistosta ○ tutustuminen Wilmaan ○ opiskelijan henkilötietojen tarkastus ○ oma ryhmätunnus ○ työjärjestys ○ ryhmänohjaajan yhteystiedot <p>OPISKELUYMPÄRISTÖÖN TUTUSTUTTAMINEN UUSIEN OPISKELIJOIDEN KANSSA</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ tiloihin tutustuminen; yhteiset tilat, sosiaalitalat, pukukaapit jne. ○ ruokailukäytännöt (KELA-kortti) ○ opintotoimiston, opiskelijapalveluiden jne. esittely <p>OPISKELIJAN OPPAASEEN TUTUSTUMINEN/KERTAUS</p>	<p>tojen ajan opettajien kanssa)</p> <p>PEREHDYTTÄMINEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tietojärjestelmien käyttäjätunnusten ja salasanoiden hakeminen opintotoimistosta ja tietojärjestelmien käyttöön tutustumien ▪ tutustuminen Wilmaan, tiedottaminen opiskelijoille <ul style="list-style-type: none"> ○ opiskelijan henkilötietojen tarkastus ○ oma ryhmä ja sen tunnus ○ työjärjestys ○ yhteystiedot (vähintään ro, sihteeri, kp) ▪ kouluympäristöön ja tiloihin tutustuminen <ul style="list-style-type: none"> ○ ruokailukäytännöt ○ opintotoimisto, opiskelijapalvelut jne. ○ sosiaalitalat, pukukaapit jne. ○ yhteisiin tiloihin tutustuminen ○ tupakointi, pysäköinti
--	---

<ul style="list-style-type: none"> ○ lukuvuosi ja loma-ajat ○ hyvät tavat ja käyttäytyminen ○ järjestyssäännöt, ohjeet ja toimintatavat (läsnäolon tärkeys ja poissaolon ilmoituskäytäntö jne.) ○ työrauhaan ja turvallisuuteen liittyvät asiat <p>OPETUSSUUNNITELMAAN TUTUSTUMINEN/KERTAUS</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ammatin ja tutkintorakenteen esittely ○ käsitteiden avaaminen (HOPS, HOJKS jne.) ○ työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt ○ arviointi ○ suoritusten uusimiskäytäntöjen esittely ○ osaamisen tunnustamiseen ja tunnistamiseen liittyvät tehtävät (mm. vapaasti valittavien opintojen arviointien hyväksyminen) ○ tiedottaminen kansainvälisestä toiminnasta <ul style="list-style-type: none"> ▪ henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) laatiminen/päivittäminen yhdessä opiskelijan kanssa (muista Wilma -kirjaukset) <ul style="list-style-type: none"> ○ opiskelijoiden henkilökohtaisen opetuksen järjestämissuunnitelman (HOJKS) – laatiminen/päivittäminen yhteistyössä oppilaitoksen erityisopetuksesta vastaavan henkilön kanssa ▪ opintotoimiston kanssa hoidettavat asiat (todistukset, matkustamiskäytännöt jne.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opiskelijan oppaaseen tutustuminen <ul style="list-style-type: none"> ○ opintososiaaliset edut ○ hyvät tavat ja käyttäytyminen ○ järjestyssäännöt, ohjeet ja toimintatavat (mm. läsnäolon tärkeys ja poissaolon ilmoituskäytäntö) ○ työrauhaan ja turvallisuuteen liittyvät asiat ○ lukuvuosi ja loma-ajat ▪ opetussuunnitelmaan ja näyttötutkinnon perusteisiin tutustuminen <ul style="list-style-type: none"> ○ ammatin esittely ja tutkintorakenne ○ arviointi, näyttötutkinnot ja tutkintotilaisuudet ○ työssäoppiminen ○ osaamisen tunnustaminen ja tunnistaminen ○ opintojen ohjaus ja tukipalvelut, henkilökohtaisen opetuksen järjestämissuunnitelman (HOJKS) – laatimisyhteistyö oppilaitoksen erityisopetuksesta vastaavan henkilön kanssa • Näyttötutkintojen järjestämiseen perehdyttäminen <ul style="list-style-type: none"> ○ ammattitaitovaatimukset ja tutkintorakenne ○ kolmivaiheinen henkilökohtaistaminen, osaamisen tunnustaminen ja tunnistaminen ○ tutkintotilaisuudet ja osaamisen arviointi ○ henkilökohtaistamiskäytännöt
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ yhteistyö huoltajien kanssa (mm. yhteydenotot, kotiväenillat) ▪ opintojaan aloittavien opiskelijoiden perusopetuksen alkuperäisten todistusten vertaaminen toimitettuihin jäljennöksiin opinto-ohjaajan kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opintotoimiston kanssa hoidettavat asiat (mm. opiskelutodistukset, matkatukiasiat)
OPINTOJEN AIKANA	
<p>Nuorten koulutuksessa:</p> <p>RYHMÄN TOIMIMINEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tarkistaa ryhmänsä tulevan työjärjestyksen ennen jakson alkua ja tiedottaa muutoksista ▪ edistää ryhmän ryhmäytymistä opiskelun aikana ▪ sitouttaminen opiskeluun (jatkuu koko opintojen ajan) ▪ varmistaa jaksoittain, että ryhmän KAIKKI arvioinnit on tehty Wilmaan ▪ valmistelee katsauksen ryhmänsä opiskelutilanteesta ja osallistuu opiskelijahuolto-ryhmän kokouksiin (ryhmänohjaaja tekee aloitteen asian tai asioiden käsittelemiseksi) ▪ opiskelijan oppaan sisällön kertaus sekä opiskeluasenteiden, hyvien tapojen, hyvän käyttäytymisen ja sääntöjen noudattamisen tärkeyden esille tuominen luokan yhteisessä työskentelyssä ▪ Huolehtii tiedottamisesta (ryhmälle ja ryhmältä) ▪ osallistuu ryhmänsä kurinpidollisten asioiden hoitamiseen ▪ tiedottaminen kansainvälisestä toiminnasta ▪ palautteen kerääminen ja toiminnan kehittäminen (In- 	<p>Aikuiskoulutuksessa:</p> <p>RYHMÄN TOIMIMINEN, OPINTOJEN JA TUTKINNON SUORITTAMISEN TILANTEESTA RYHMÄSSÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tarkistaa opintojen ja tutkinnon suorittamisen etenemisen säännöllisesti ▪ ajantasainen tieto ryhmän opiskelijoitten opintojen etenemisestä (korostetaan aikuisopiskelijan omaa vastuuta opinnoistaan) ▪ osallistuu tarvittaessa opiskelijoiden asioita käsitteleviin ryhmiin ▪ huolehtii tiedottamisesta ryhmälle ja ryhmältä ▪ huolehtii ryhmää koskevien palautteiden keruusta yhdessä ryhmän opettajien kanssa (AIPAL, OPAL, välipalautteet)

<p>ka/webropol?)</p> <p>YHTEISTYÖ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS-keskustelu) päivittäminen yhdessä opiskelijan kanssa (ammattillisen kasvun ja tutkinnon loppuun suorittamisen tukeminen) ▪ henkilökohtaiset keskustelut opiskelijan kanssa mahdollisissa ongelmatilanteissa (poissaolot / opintomenestys/tarvittava tuki) ▪ tekee yhteistyötä opinto-ohjaajan, erityisopettajan, kuraattorin, terveydenhoitajan, oppilaitospastorin/diakonin jne. kanssa opiskelijoiden asioihin liittyen ▪ tekee yhteistyötä toisen ryhmänohjaajan kanssa opiskelijan siirtyessä toiseen ryhmään ▪ työssäoppimiseen liittyvät tehtävät alakohtaisesti ▪ tilastointipäivään liittyvät tehtävät <p>OPISKELIJAN OHJAAMINEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ valinnaisiin opintoihin ja koulutusohjelmavalintoihin ohjaaminen yhdessä opinto-ohjaajan kanssa ▪ seuraa henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (HOPS) toteutumista (Wilma) ▪ erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden kartoitus yhdessä oppilaitoksen erityisopetuksesta vastaavan henkilön kanssa ▪ opiskelijoiden läsnäolon seuranta (ilmoitus 2 viikon poissaolosta) 	<p>YHTEISTYÖ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ henkilökohtaistamissuunnitelman päivittäminen opiskelijan kanssa ▪ tekee yhteistyötä eri sidoryhmien kanssa ▪ tekee yhteistyötä muiden ryhmänohjaajien, ohjaushenkilöstön, opetustiimin ja tiimivastaavan kanssa ▪ työssäoppimiseen liittyvät tehtävät ▪ tilastointipäivään liittyvät tehtävät
---	--

	<p>OPISKELIJAN OHJAAMINEN</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ opiskelijoiden läsnäolon seuranta ja tarvittavien toimenpiteiden käynnistäminen prosessikuvausten mukaisesti
<p>OPINTOJEN LOPUSSA</p>	
<p>Nuorten koulutuksessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Huolehtii tiedottamisesta (ryhmälle ja ryhmältä) ▪ HOPS-keskustelut (jatko-ohjaussuunnitelma) ▪ opintosuoritusotteen tarkastaminen ▪ kadonneiden opintoviikojen metsästys ▪ stipendien valmistelu päätöksiä varten ▪ tutkintotodistuksen tarkistaminen ja allekirjoituksista huolehtiminen ▪ palautteen kerääminen ja toiminnan kehittäminen (Inka/webropol?) 	<p>Aikuiskoulutuksessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ päättöpalaute (AIPAL, OPAL) ▪ varmistaa valmistumisvaiheessa ryhmänsä osallistumistodistusten ja opintorekisteriotteiden valmistumisen riittävän ajoissa yhdessä opetustiimin ja opintotoimiston kanssa ▪ huolehtii stipendi –esityksen valmistelusta päätöksentekoa varten

Liite 3. Opettajan tehtävän kuvaus

TAMPEREEN KAUPUNKI

TEHTÄVÄKUVAUS

PERUSTIETO-OSA, yleiskuvauksen tulee olla niin selkeä ja tarkka, että kokonaisarviointi voidaan tehdä sen perusteella ilman erillisiä lisäselvityksiä. Kuvaa tehtävää sellaisena kuin se nyt on, ei sellaisena kuin se voisi olla!

TEHTÄVÄN PERUSTIEDOT

Virasto/laitos	Tampereen toisen asteen koulutus
Toimintayksikkö/toimipiste	Tampereen seudun ammattiopisto Tredu
Tehtävän nimike, vakanssinumero	Lehtori / Opettaja
Hinnoittelu	OVTES (2014-2016) OSIO C
Tehtävän edellyttämä koulutus- tai vastaava tietotasovaatimus	Asetus 986 /1998 § 13 ja 14 mukaan
Tehtävän edellyttämä kokemusvaatimus	
Tehtävän edellyttämä kielitaitovaatimus	Hyvä suullinen ja kirjallinen viestintä taito
Tehtävän edellyttämät erityisosaamisvaatimukset	

TEHTÄVÄKOKONAISUUDEN KUVAUS

Tehtävän tarkoitus	Ammattiopiston opettajan tehtävänä on tukea opiskelijan taitojen, tietojen ja yhteiskuntavastuun kehittymistä sekä ammatillista kasvua
---------------------------	--

Keskeiset tehtäväalueet (enintään 6 kpl), niihin kuuluvat tärkeimmät työtehtävät sekä kunkin tehtäväalueen osuus vuosittaisesta työajasta.	Osuus työajasta
1. Suunnittelee, toteuttaa ja arvioi opetussuunnitelman mukaista opetusta, arvioi opiskelijoiden edistymistä ja tutkinnon suorittajien osaamista, sekä huolehtii siihen liittyvästä dokumentoinnista.	
2. Osallistuu oppilaitoksen opiskelijoiden ohjaukseen ja elinikäisen oppimisen tukemiseen.	
3. Osallistuu oppilaitoksen, koulutusalan ja tutkintoalan arviointi ja kehittämistyöhön sekä kehittää omaa ammattitaitoaan.	
4. Huolehtii osaltaan oppimisympäristön turvallisuudesta (järjestys, turvallisuus ja työturvallisuus) työtilanteissa sekä oppilaitoksessa, että työssäoppimisen aikana	
5. Tekee yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.	
6. Työnantajan erikseen määräämät tehtävät.	

Tehtäväkuvauksen vahvistaminen ja selvitys, miten asia on tehtävää hoitavien/hoitavan henkilön kanssa käsitelty.

Päiväys

Työnantajan edustaja

(sähköisesti lähetettävissä asiakirjoissa allekirjoitusta ei tarvita)

Kerro seuraavien kysymysten avulla kuinka vaativuustekijät ilmenevät tehtävässä. Kuvaukseen voi liittää myös esimerkkejä.

TIEDOT, TAIDOT, HARKINTA

Työnantajan tehtävältä edellyttämä **koulutus**.

Kerro tehtävän edellyttämän tutkinnon tai ammatillisen koulutuksen nimi. Mikäli tietotaso on saavutettu jollakin muulla tavalla, niin kerro miten se on saavutettu

Työnantajan tehtävältä edellyttämät **muut taidot ja/tai kokemus**.

Kerro miten taitojen ja/tai kokemuksen tarve ilmenee ja minkälaisia taitoja ja kuinka pitkää kokemusta tehtävä edellyttää. Miksi ne ovat tärkeitä tässä tehtävässä:

- esim. käden taidot ja muut fyysiset taidot, laitteiden ja työvälineiden hallinta, kirjallinen taito, suullinen ilmaisutaito ja kielitaito, esiintymistaito, esimiestaidot, johtamistaidot sekä erityisasiantuntemusta edellyttävät taidot

Asetus 986 /1998 § 13 ja 14 mukaan

-ammattillisen koulutuksen tuntemus sekä kyky arvioida, suunnitella ja kehittää opetusta,

<p>Kerro minkä tasoisia ja minkä laajuisia tietoja, taitoja ja osaamista tehtävässä tarvitaan ja miten niitä täydennetään ottaen huomioon seuraavat määrittelyt :</p> <p>- tehtävien edellyttämää osaamista, joka tarkoittaa sitä, kuinka laaja-alaisesti ja syvällisesti tehtävässä edellytetään opittujen tietojen ja taitojen soveltamista eri tilanteissa.</p> <p>- missä määrin edellytetään syventäviä ammatillisia tietoja sekä tehtävään liittyvää vaatimusta ammattitietojen jatkuvasta täydentämisestä uudella tiedolla</p>	<p>sen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta yhteisön jäsenenä</p> <p>-harkinta-, ongelmanratkaisu- ja organisointitaito sekä paineensietokyky</p> <p>-tietotekniikan hallinta ja tieto- ja viestintätieteiden osaaminen opetuksessa</p> <p>-esiintymistaito</p> <p>- ammatinopettajalla opettamansa tutkintoalan ammatillinen osaaminen</p>
---	---

TYÖNVAIKUTUKSET JA VASTUU

Asema organisaatiossa

Selvitä ao. yksikön asema tuotantoyksikössä (SAP-yritys) ja piirrä ao. yksikön organisaatiokaavio, merkitse siihen tehtävän asema yksikössä sekä esimies-alaisuudet (lähimmät esimiehet ja suorat alaiset tehtävänimikkeittäin). Jos johdettavana on koko yksikkö, koko yksikön koko.

Tehtäviin kuuluva valmistelu- ja ratkaisovalta ja/ tai delegoitu päätösvalta

Kerro minkälaista ja kuinka vaativaa valmistelu/ratkaisu/päätösvaltaa tehtävään sisältyy ottaen huomioon seuraavaa:

- delegoitu päätösvalta

- tehtävän asettamia vaatimuksia toimia itsenäisesti eri vaihtoehtoja arvioitaessa, asioista päättävässä ja uusia tehtäviä suoritettaessa. Tällöin ei arvioida yksinomaan tehtävän edellyttämää muodollista päätösvaltaa.

- ratkaisujen ja päätösten välitöntä merkitystä ja vaikutusta yksikön ja laitoksen toimintaan sekä ihmisten henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen.

Toisen asteen koulutuksen tuotantojohtaja >
Ammatillisen koulutuksen johtaja >
Koulutusalaohjaaja > Koulutuspäällikkö >
Lehtori / opettaja

-virkavastuu
-arviointivastuu
-vastaa omasta opetuksestaan ammattialaa ohjaavien säädösten mukaisesti
-vastaa toimintansa taloudellisuudesta
-vaikutus opiskelijoihin ja muihin kouluyhteisön jäseniin sekä välillisesti opiskelijoiden koteihin ja työelämään
-työn vaikutus ulottuu opiskelijoiden opintojen päättymisen jälkeen koko elämän kestävään oppimiseen ja toimimiseen yhteiskunnan jäsenenä
-vastaa osaltaan kouluyhteisön ilmapiiristä ja toimintakulttuurista

-ratkaisujen ja päätösten merkityksen ja vaikutuksen ajallista ulottuvuutta toimintaympäristöön.

-tehtävän edellyttämien ratkaisujen ja päätösten merkittävyyttä ja vaikutuksia taloudellisuuden ja tuottavuuden kannalta.

-taloudellisen vaikuttavuuden ja vastuun laajuus, ilmoita tarvittaessa euroina ilmaistuna.

Kerro minkälaista **vastuuta** tehtävään sisältyy. Ilmoita myös vastuun laajuus ottaen huomioon seuraavaa:

- missä määrin tehtävään sisältyy vastuuta toiminnan toteuttamisesta ja kehittämisestä sekä järkevien ratkaisujen syntyisestä

- kuinka paljon tehtävä sisältää vastuuta tiedon hankkimisesta, tuottamisesta, oikeellisuudesta sekä välittämisestä muille.

-tehtävän edellyttämä vastuu elinympäristön ja olosuhteiden laadusta sekä henkilöstön kehittämisestä.

<p>YHTEISTYÖTAIDOT</p> <p>Kerro tehtävässä esiintyvät vuorovaikutustaidot (viestintä- ja kommunikointitaidot) sekä mahdolliset työyksiköt tai asiakasryhmät, joiden kanssa ollaan tekemisissä ottaen huomioon seuraavaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehtävän edellyttämä yhteistyötarve ja yhteistyön vaativuus työyhteisön sisällä, asiakkaiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa - vuorovaikutustehtäviä vaativia tehtäviä ovat esimerkiksi asiakaspalvelu, neuvottelemine, kouluttaminen ja konsultointi sekä esimiestyö 	<ul style="list-style-type: none"> -verkostoitumistaidot, yhteistyö työelämän ja koulutusalan muiden toimijoiden ja sidosryhmien kanssa (esim. viranomaiset) -taito toimia ongelmatilanteissa -taito asettua toisen ihmisten asemaan -taito toimia ryhmässä, neuvottelutaidot
<p>TYÖOLOSUHTEET</p> <p>Kerro omin sanoin myös esimerkein voiman käyttöä ja muuta fyysistä rasitusta, tunnekuormitusta ja muuta henkistä kuormitusta sekä työssä esiintyviä haitallisia ja vaarallisia työskentelyolosuhteita. Ilmoita kaikkien näiden tehtävässä ilmenevien työskentelyolosuhdetekijöiden määrä ja kesto ottaen huomioon seuraavaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehtävän edellyttämien työolosuhteiden sekä fyysisen ja/tai henkisen rasituksen määrän ja keston kokonaisvaikutus - fyysiset työskentelyolosuhteet, kuten työskentely ulkona tai korkealla tai maan alla, haitallisten tai vaarallisten aineiden vaikutus sekä lian, pölyn, kylmyyden, kuumuuden, melun, kosteuden, pi- 	<ul style="list-style-type: none"> -työolosuhteet on erilaiset eri ammattialoilla -työ vaatii keskittymistä moneen asiaan kerrallaan-työn kokonaisvaltaisuus -mahdolliset uhkaavat tai uhkaaviksi koetut tilanteet tuovat henkistä kuormittavuutta -henkistä kuormittavuutta voivat aiheuttaa myös erilaiset ristiriitatilanteet -ammattitaidon jatkuva ylläpitäminen -yhteiskunnan ja työelämän muutosten aiheuttamat vaatimukset esim. tekninen kehitys, sähköiset ympäristöt, uudet toimintatavat

meiden tai tärinän vaikutukset.

- fyysinen rasitus, kuten voimankäyttö, staattinen lihastyö tai kun työ vaatii tavallista suurempaa sidonnaisuutta työskentelytilaan

- henkinen rasitus kuten työn kiireisyys ja aikataulusidonnaisuus, yksin työskentely, työn päivystysluonteisuus ja tarkkuusvaatimus

- henkisiä vaativuustekijöitä voi aiheutua myös sidosryhmistä ja asiakkaista johtuvista tekijöistä tai valitusasioiden käsittelystä ja jos tehtävässä joudutaan kohtaamaan ja ehkä ratkaisemaan ristiriitaisten ja voimakkaiden intressien kohteena olevia vaatimuksia tai vastataan yksikön toiminnasta, tuloksista ja henkilöstöstä, useimmiten esimiesasemassa

Liite 4. Lukuvuoden 2014-2015 jaksotus

Tampereen seudun ammattiopisto Logistiikka				LUKUVUOSIJAKSOT 2014-2015								
Huom! Ei väliotsikoita!				Jaksot								
			jakso ja laajuus ->	11.8-10.10 9 vk		20.10-19.12 9 vk		5.1.-20.3 10 vk		23.3-30.5 10 vk		
Auto perustutkinto	Opiskelijoita	Lukiossa	HOJKS	1.		2.		3.		4.		
14LOYK02A	18			A	A	A	AT-TO1	TOP	A	A	AT-TO2	
14LOYK02B	18			A	A	A	AT-TO1	A	TOP	A	AT-TO2	
14LOYK02C	18			A	A	A	A	A	A	TOP	TOP	
14LOVH02	18			A	A	A	AT-TO1	A	AT-TO2	A	TOP	
13LOYK02A	17			TOP	TOP	A	AT-TO3	A	VAT	A	A	
13LOYK02B	17			TOP	TOP	A	AT-TO3	A	VAT	A	A	
13LOLI02D	17			A	AT-TO3	TOP	TOP	A	A	A	VAT	
13LOVH02	17	2		A	AT-TO3	TOP	TOP	A	A	A	VAT	
12LOYK02A	16			A	A	A	A	VV	VV	TOP	TOP	
12LOYK02B	16	1		A	A	A	A	VV	VV	TOP	TOP	
12LOLI02D	16	2		A	A	A	A	VV	VV	TOP	TOP	
12LOVH02	16	1		A	A	A	TOP	VV	VV	TOP	TOP	
14LOYK40A	18			XA	XA	XAT-TO1	XA	XA	XAT-TO2	TOP	TOP	
14LOYK40B	18			XA	XAT-TO1	XA	XA	TOP	TOP	XA	XAT-TO2	
13LOYK40A	18			XA	AT-TO3	XTOP	XTOP	A	A	A	VAT	
13LOYK40B	18			XTOP	XTOP	A	AT-TO3	A	A	A	VAT	
12LOYK40A	17			TOP	TOP	A	A	VV	VV	TOP	TOP	
12LOYK40B	17			A	A	TOP	TOP	VV	VV	TOP	TOP	
14LOYK51	18			A	AT-TO1	A	A	A	AT-TO2	A	TOP	
13LOYK51	16			VAT	TOP	TOP	AT-TO4	A	A	A	A	
12LOYK51	14			A	A	A	TOP	TOP	TOP	VV	VV	

Liite 5. Osaamisalueet

Osaamisalueet muu kuin oma logistiikka-ala , kuvataan itsearviona henkilön osaamista ja ajankäyttöä eri osa-alueissa		
Kuvaa omaa henkilökohtaista osaamistasi seuraavien osa-alueiden osalta asteikolla 1-5 Kuvaa asteikolla 1-5 kuinka paljon käytät työssäsi		Vaikka tehtävä ei kuuluisi omaan työtehtäviisi niin arvioi osaamisen osa-alue omalta osaltasi
		Kuuluu tehtävän kuvaani (kyllä / ei)
		Ajankäyttö 1-5
		Osaaminen 1-5
Lähiopetus (teoria)		
Lähiopetus (työsalitiloissa)		
Ryhmänohjaus		
Työssäoppimisen ohjaus		
Wilma		
Arviointi		
Osaamisen tunnustaminen (opiskelijan aiemmat opinnot)		
Primus ja Kurre		
Webauto		
Lukuvuosisuunnittelu		
Jaksotus		
Lukujärjestystyö		
Soralaki		
HOPS laadinta		
Opetussuunnitelma tuntemus		
Autokoulunjohtajan tehtävät		
Ammattipätevyyskoulutuksesta vastaava johtaja		
Sosiaalisen median käyttö opetuksessa		
Moodle oppimisympäristö		
ICT :n käyttö (win 7 ja office)		
ADR-koulutuksesta vastaava johtaja		
Simulaattorikouluttaja osaaminen		
Ajankäyttö pisteytys		
1	aihealue ei kuulu tehtäviini	
2	en käytä aikaa olleenkaan ko. osa-alueeseen	
3	käytän satunnaisesti aikaa osa-alueen parissa	
4	käytän aikaa viikoittain ko. osa-alueeseen	
5	käytän päivittäin aikaa kyseisen tehtävään	
Osaaminen pisteytys		
1	aihealue ei kuulu tehtäviini	
2	en hallitse aihealuetta ja tarvitsen siihen lisäkoulutusta	
3	hallitsen osa-alueen periaatteet ja käytän viikoittain , mutta tarvitsen koulutusta aihealueeseen	
4	käytän aikaa päivittäin ko. osa-alueeseen ja hallitsen aihealueen riittävällä tasolla	
5	voin toimia sisäisenä kouluttajana tutkintoalalla hallitsen osa-alueen eriomaisesti	

Liite 6. Emotionaalinen kompetenssi (Virtanen Mirjam 2013) sovellettuna.

Tällä kyselyllä kartoitetaan perustehtävässä tarvittavia opettajan tunneälytaitoja		
Yksilön ominaisuudet		Arvio itse omia ominaisuuksiasi työtehtävässäsi toisen asteen koulutusorganisaatiossa.
		Arvio omista ominaisuuksista
Ryhmä- ja yhteistyötaito	Kyky luoda ystävällinen ja toverillinen ilmapiiri Esimerkin näyttäminen yhteistyön rakentamisessa, toisten kunnioittamisessa ja auttamisessa Kyky luoda ryhmähenkeä ja yhteenkuuluvaisuuden tunnetta Kyky saada ryhmän jäsenet toimimaan aktiivisesti ja innokkaasti yhteisen hyvän puolesta	
Taito hallita konflikteja	Kyky ratkaista ihmisten välisiä ristiriitatilanteita Kyky kuunnella ja ymmärtää ristiriitatilanteessa kaikkien osapuolten näkökulmia	
Emotionaalinen itsetietoisuus	Omien tunteiden vaikutuksen tunnistaminen itsen ja työsuoritukseensa Kouluuyhteisön yhteisten arvojen kunnioitus Avoimuus ilmaistessaan omia näkemyksiään ja tunteitaan	
Kyky käynnistää muutoksia	Kyky tukea vahvasti muutoksia, vaikka kohtaisi vastustusta Puhua vakuuttavasti tärkeäksi kokemistaan asioista Käytännön ratkaisujen löytäminen muutosten esteiden voittamiseksi	
Kyky kehittää toisia	Aito kiinnostus muiden auttamiseen Ymmärtää muiden tavoitteita, vahvuuksia ja heikkouksia Kyky antaa oikea-aikaista rakentavaa palautetta	
Vaikutusvalta	Kyky vedota sopivilla tavoilla erilaisiin kuulijoihin Kyky luoda tukiverkostoja omien aloitteiden tukemiseksi Puhua vakuuttavasti itselle tärkeistä asioista	
Kannustavuus	Kyky innostaa toisia päivittäisissä tehtävissä oppilaitoksen yhteiskunnallisten laajempien tavoitteiden saavuttamiseksi Kyky omalla toiminnallaan osoittaa mitä muilta edellyttää Kyky ilmaista yhteiset tavoitteet tavalla, joka saa muut innostumaan niiden saavuttamiseksi	
Palvelualttius	Kyky huolehtia kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä Kodin ja koulun välisen yhteistyön toimivuuden varmistaminen Kyky ottaa huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet ja tarpeet	

Organisaatiotuntemus	Kyky havaita koulussa vaikuttavia sosiaalisia valtasuhteita			
	Organisaation toiminnan tunteminen			
Itsekentrolli	Kyky hallita omia tunteitaan ja kanavoidsa ne hyödyllisesti			
	Pysyä rauhallisena ja hallita ajatuksensa stressi- tai kriisitilanteissa			
	Pysyä tyynenä hankalissakin tilanteissa			
Sopeutumiskyky	Kyky sopeutua joustavasti uusiin kouluelämän haasteisiin			
	Tietojensa ja taitojensa päivittäminen kouluelämän muuttuvien vaatimusten mukaisesti			
Aloitteellisuus	Usko siihen, että voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun			
	Kyky aktiivisesti tarttua avautuviin mahdollisuuksiin			
	Kyky oman työn aktiiviseen kehittämiseen			
	Ei epäile kokeilla rajojaan			
	Vastuun ottaminen koulun toiminnan kehittämisestä			
Empaattisuus	Kyky aistia ja tunnistaa muiden tunnetiloja			
	Kyky kuunnella muita tarkkaavaisesti ja ymmärtää heidän näkökulmiaan			
	Kyky toimia erilaisista taustoista ja kulttuureista tulevien ihmisten kanssa			
Itseluottamus	Kyky tuoda omat vahvuutensa esille			
	Valmius ottaa vastaan vaikeita tehtäviä, sillä tietää kykenevänsä hoitamaan ne			
Optimistisuus	Myönteinen elämänsänsä			
	Myönteinen suhtautuminen muihin ihmisiin			
	Tasokkaan suoriutumisen odottaminen muilta			
	Vastoinkäymisten näkeminen mieluummin mahdollisuuksina kuin uhkina			

Arviointi kriteerit

1=Aihealue on selkeä henkilökohtainen kehittämiskohteeni ja sijaitsee mukavuusalueeni ulkopuolella

2= Hallitsen aihealueen välttävästi ja tarvitsen ohjausta ja tukea tehtävässä

3= Hallitsen aihealueen tyydyttävästi ja kykenen toimimaan

4= Hallitsen aihealueen hyvin ja toimin mukavuusalueellani

5= Hallitsen aihealueen erinomaisesti ja voin toimia tukihenkilönä tutkintoalalla

LIITE 7. Logistiikka-alan perustutkinto yhdistelmäajoneuvon kuljettajan pakolliset / valinnaiset tutkinnon osat

Kriteerit	Osaamisprofiili Kuljetusalan ammattipätevyys
Arviointiasteikko	Keskiarvo
1. Kuljetusalan perustason ammattipätevyys	max 3
1. Tavara- ja/tai henkilöliikenteen ammattipätevyys	1,75
2. Asetuksen 640/2007 mukainen perustason ammattipätevyys-kouluttajan pätevyys (ammatillisen opettajan pätevyys)	2,17
3. Asetuksen 640/2007 mukainen perustason ammattipätevyys-kouluttajan pätevyys ajo-opetuksen osalta (ammatillisen opettajan pätevyys sekä liikenneopettajan pätevyys ja vaadittava työkokemus raskaan kaluston kuljettajana)	1,92
4. 1. Turvallisuussäntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen	2,08
1.1 tuntee voimansiirron käyttöön liittyvät auton moottorin ominaisuudet voimansiirron käytön optimoimiseksi	2,08
1.2 tuntee hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminnan ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ehkäisemiseksi	2,33
1.3 osaa optimoida polttoaineen käytön	2,25
1.4 osaa kuormittaa ajoneuvon turvallisuussäntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti	2,17
1.5 pystyy huolehtimaan matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta	2,08
1.6 osaa kuormittaa ajoneuvon turvallisuussäntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti	2,25
4.2. Säännösten soveltaminen	0,00
2.1 tieliikenteen sosiaalisen ympäristön ja siihen liittyvän säännösten tunteminen	2,25
2.2 tuntee tavarankuljetusta koskevan säännösten	2,25
2.3 tuntee matkustajien kuljetusta koskevan säännösten	1,75
4.3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu	0,00
3.1 tiedostaa liikenteeseen ja työtapaturmiin liittyvät riskit	2,33

3.2 pystyy ennalta ehkäisemään rikollisuutta ja salamatkustajien kuljetusta	2,08
	0,00
3.3 pystyy ennalta ehkäisemään fyysisiä riskejä	2,17
3.4 tiedostaa fyysisen ja henkisen suorituskyvyn merkityksen	2,08
3.5 kykenee arvioimaan hätätilanteita	2,08
3.6 osaa käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla	2,17
3.7 tuntee tavarankuljetusten taloudellisen ympäristön ja markkinajärjestelmän	1,92
3.8 tuntee matkustajakuljetusten taloudellisen ympäristön ja markkinajärjestelmän	1,58

Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
2. Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta	
5. Kuorma-auton rakenne ja huoltaminen	2,08
• kuorma-auton perushuolto ja työvälineiden hallinta	
6. Kuorma-autoon ja työlaitteisiin kuuluvan hydrauliiikan, pneumatiikan ja sähkötekniikan toiminnan tuntemus	2,00
7. Yleisten tietokoneohjelmien käyttö	
• tekstinkäsittely	1,92
• taulukkolaskenta	1,92
• esitysgrafiikka	1,83
• sähköposti ja Internet	1,75
8. Alakohtaisten ohjelmistojen käyttö	
• ajoneuvosuunnittelu	1,75
• logistiikan telemaatiikan sovellukset/järjestelmät	1,75
• ajoneuvopäätteet ja reittisuunnittelu	1,75
9. Kuorman rahditus, rahditusperusteet ja kuljetusasiakirjojen käyttö	1,92
10. Tavarankuljetuksen pakkaaminen	
• pakkausmerkinnät ja pakkaaminen	1,83
• kuljetusyksiköt ja niiden merkinnät	1,92
11. Kuormankäsittelylaitteiden käyttö	0,00
• haarukkavaunut ja sähköiset lavansiirtovaunut	2,00
• vastapainotrukki ja työntömasto-/tukipyöräturkki	1,92
• pyöräkuormaaja	2,00
12. Tavarankuljetuksen vastaanotto, säilyttäminen, keräily ja lähettäminen	1,83
13. Kuorman hallinta	
• kuorman sijoittaminen kuormatilaan	2,33
• kuljetusyksiköiden valinta kuorman mukaan	2,25
• kuorman varmistaminen	2,25

• säädösten ja määräysten tuntemus	2,17
14. Työturvallisuus, työmenetelmät ja toimintakyky	
• työturvallisuusmääräysten tuntemus	2,00
• oikeiden työmenetelmien hallinta kuorman käsittelyssä ja varmistamisessa	2,25
• työympäristön kehittäminen	2,00
• terveellisen ruokavalion ja liikunnan merkitys	2,00
15. Yrittäjyys ja laatujärjestelmät	
• logistiikka-alan yritys ympäristön tuntemus	1,92
• laatujärjestelmien tuntemus ja niiden soveltaminen omalla alalla	1,58
16. Alan työehtosopimusten tuntemus ja työehtosopimusten tekeminen	1,67
17. Asiakaspalvelu logistiikka-alalla	2,00
18. Logistisen järjestelmän ja sen eri osien toiminnan tuntemus käytännössä ja teoriassa sekä tämän huomioiminen yksilötasolla	1,83

Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
3. kuorma-autokuljetukset	
34. Päivittäisten huoltotoimien tekeminen kuorma-autolle	2,33
35. Kuljetustehtävissä tarvittavien asiakirjojen hallinta	2,33
36. Kuljetustehtävään soveltuvan kuorma-auton ja kuormatilan valinta	2,33
37. Kuljetuksen reitin suunnittelu ajoneuvon, kuorman, aikataulun ja kuljetustaloudellisuuden mukaisesti	2,50
38. Kuorman käsittelyn ja kuljetuksen apuvälineiden käyttö	0,00
• takalaitanostin/sivulaitanostin	2,33
• kappaletavaranoستuri	2,25
• trukki/kurottaja	2,25
• kuormatilan lämmönsäätölaitteet	1,83
39. Kuorman hallinta	0,00
• kuorman sijoittaminen kuormatilaan määräysten, säädösten ja työtehtävän mukaisesti	2,33
• kuorman lastaus ja purkaminen turvallisia työmenetelmiä käyttäen eri apuvälineillä	2,33
40. Kuorma-auton kuljettaminen	0,00
• hallitsee kuorma-auton kuljettamisen määräysten ja säädösten mukaisesti	2,42
• tuntee ja osaa soveltaa käytännössä ajo- ja lepoaikasäädöksiä sekä työaikalakia	2,33
• hallitsee turvallisen, taloudellisen ja ennakoivan ajamisen kuorma-autolla	2,42
• terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn hallinta	2,25

<ul style="list-style-type: none"> asiakaspalvelun, yrittäjyyden ja laatuajattelun periaatteiden soveltaminen kuorma-autokuljetuksissa 	2,25
41. Kuorma-auton ajo-opettajana toimiminen ammattikuljettajakoulutuksessa	0,00
<ul style="list-style-type: none"> Liikenneopettajalupa 	1,25
42. ADR-kuljetuksien hallinta	0,00
<ul style="list-style-type: none"> ADR ajolupa 	1,25
<ul style="list-style-type: none"> ADR kouluttaja 	1,17
43. Alan työturvallisuuden hallinta (kuljetusalan työturvakortti)	0,00
<ul style="list-style-type: none"> työturvakouluttajan pätevyys 	1,08
<ul style="list-style-type: none"> kuljetusalan työturvakortti 	1,33

Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
4. yhdistelmäajoneuvo-kuljetukset	
59. Yhdistelmäajoneuvon päivittäiset tarkastukset ja huoltotoimet	2,17
60. Yhdistelmäajoneuvon kytkentöjen suorittaminen	2,17
61. Kuljetustehtävissä tarvittavien asiakirjojen hallinta	2,33
62. Kuljetustehtävään soveltuvan yhdistelmäajoneuvon ja kuormatilan valinta	2,25
63. Kuljetuksen reitin suunnittelu ajoneuvoyhdistelmän, kuorman, aikataulun ja kuljetustaloudellisuuden mukaisesti	2,42
64. Kuorman käsittelyn ja kuljetuksen apuvälineiden käyttö	0,00
<ul style="list-style-type: none"> takalaitanostin/sivulaitanostin 	2,17
<ul style="list-style-type: none"> kappaletavaranosturi 	2,00
<ul style="list-style-type: none"> trukki/kurottaja 	2,00
<ul style="list-style-type: none"> kuormatilan lämmönsäätölaitteet 	2,08
65. Kuorman hallinta	0,00
<ul style="list-style-type: none"> kuorman sijoittaminen kuormatilaan/kuormatiloihin määräysten, säädösten ja työtehtävän mukaisesti 	2,25
<ul style="list-style-type: none"> kuorman lastaus ja purkaminen turvallisia työmenetelmiä käyttäen eri apuvälineillä 	2,25
66. Yhdistelmäajoneuvon kuljettaminen	0,00
<ul style="list-style-type: none"> yhdistelmäajoneuvon kuljettaminen määräysten ja säädösten mukaisesti 	2,08
<ul style="list-style-type: none"> työ-, ajo- ja lepoaikasäädöksiensä sekä soveltaminen käytännössä 	2,33
<ul style="list-style-type: none"> turvallinen, taloudellinen ja ennakoiva ajaminen yhdistelmällä 	2,33
<ul style="list-style-type: none"> terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn hallinta 	2,25
<ul style="list-style-type: none"> asiakaspalvelun, yrittäjyyden ja laatuajattelun periaatteiden soveltaminen kuorma-autokuljetuksissa 	2,25
67. Yhdistelmäajoneuvon ajo-opettajana toimiminen ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa	1,60
<ul style="list-style-type: none"> Liikenneopettajalupa 	0,00

68. ADR-kuljetuksien hallinta	1,20
• ADR ajolupa / ADR kouluttaja	0,00
69. Alan työturvallisuuden hallinta (kuljetusalan työturvakortti)	0,00
• työturvakouluttajan pätevyys	1,08
• kuljetusalan työturvakortti	1,33

Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
5. alan yritystoiminta	
70. Omien vahvuuksien määrittäminen yrityksen perustamiseen	1,83
71. Yrityksen markkinointi ja asiakaspalvelu	2,00
72. Oma-aloitteisuuden, tunnollisuuden ja työkyvyn merkitys yrityksen menestymisessä	2,08
73. Yrityksen taloudellisten tavoitteiden määrittäminen	1,83
74. Oman alan yritys kentän tuntemus ja tiedonhaku sekä yritysten vertailu	1,75
75. Yrityksen investoinnin, budjetoinnin, kustannuslaskennan ja hinnoittelun perusteet	1,58
76. Yritysmuotojen sekä niihin liittyvien vastuiden ja velvollisuuksien tuntemus	1,83
77. Yrityksen perustamisasiakirjojen laatiminen	1,58
78. Yrityksen kirjanpidon perusteet	1,67
79. Alakohtainen yrittäjäkoulutus	0,00
• tavaraliikenteen yrittäjäkoulutus	1,42
• henkilöliikenteen yrittäjäkoulutus	2
Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
6. työkoneiden käyttö ja huolto	
80. Työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden tarkastaminen	2,08
81. Päivittäisten huoltotoimien suorittaminen sekä ylläpito huoltotyöt käyttöohjeiden mukaisesti	2,00
82. Työkoneen varusteiden valinta ja kiinnittäminen	1,92
83. Työkoneen perustehtävien suorittaminen muuttuvissa olosuhteissa	2,00
84. Työkoneiden käytön perusasioiden hallinta:	0,00
• kaivinkone	1,67
• pyöräkuormaaja	1,92
• traktori	2,08
• kuljetusvälineet (esim. dumperi tai maansiirtoauto)	1,92

85. Taloudellinen ja tarkoituksenmukainen työkoneen käyttö sekä henkilökohtaisten suojavälineiden käyttö ja työturvallisuusohjeiden noudattaminen	2,08
86. Nostojen suorittaminen kuormauslaitteella turvallisia menetelmiä käyttäen ja merkinantajana toimiminen nostoissa	2,00
87. Taakan painon määrittäminen ja kuormattavan kohteen kantavuuden huomioiminen	2,08
88. Työkoneen huollossa syntyvien jätteiden lajittelu	2,08

Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
7. ulkomaanliikenteenkuljettajan tehtävät	
89. Kaluston kunnosta huolehtiminen	2,08
90. Ulkomaanliikenteessä tarvittavien asiakirjojen käytön hallinta	1,75
91. Säädösten mukainen toiminta tullissa ja rajanylityspaikoilla	1,75
92. Kuljetustehtävään soveltuvan reitin valinta ulkomaankuljetuksissa ja siihen vaikuttavat tekijät	1,75
93. Meri- tai rautatiekuljetuksissa säädösten operaattorin ohjeiden mukaisesti toimiminen	1,50
94. Ulkomaankuljetusten henkilökohtainen hallinta säädösten ja määräysten mukaisesti kuorma-autolla, yhdistelmäajoneuvolla ja/tai linja-autolla	1,67
95. Englannin kielen käyttö ulkomaankuljetuksissa	1,92
96. Terveysten, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavien asioiden huomiointi	2,08
97. Erilaisissa kulttuuriympäristöissä toimiminen	2,08

Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
8. elintarvikekuljetukset	
98. Kuljetustehtävään soveltuvan reitin valinta	2,25
99. Kuorma-auton tai yhdistelmän kuormaus/purkaminen elintarvikkeilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla	1,67
100. Kuorma-auton tai yhdistelmän kuljettaminen säädösten ja määräysten mukaisesti työtehtävän edellyttämässä olosuhteissa	1,83
101. Osaa käyttää elintarvikekuljetuksissa kuormaukseen, kuljetamiseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä	1,83
102. Tunnistaa ja erottaa toisistaan eri elintarvikelajit:	0,00
• pakaste	2,00
• tuoretavara	2,00
• vihannekset	2,00

103. Erilaisten lämmönsäätölaitteiden käyttö	1,50
104. Tarkastaa ja säätää elintarvikkeiden kuljetus- ja varastointilämpötilat	1,58
105. Elintarvikekuljetuksiin liittyvät viranomaiset ja viranomais-toiminnan tuntemus	1,50
106. Erilaisten elintarvikkeiden kuormaus samaan kuormatilaan	1,67
107. Lämmönseurantalaitteiden taltioimislaitteiden käyttö	1,50
108. Tehtäviin liittyvien telemaattisten laitteiden/sovellusten käyt-tö	1,42
109. Terveysteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat	1,75
110. Asiakaspalvelun, yrittäjyyden ja laatujärjestelmän vaatimuk-sien noudattaminen	1,58
Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
9. massatavarakuljetukset	
111. Kuljetustehtävään soveltuvan reitin valinta	2,08
112. Kuorma-auton tai yhdistelmän kuormaus/purkaminen mas-satavaralla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla	2,08
113. Kuorma-auton tai yhdistelmän kuljettaminen säädösten ja määräysten mukaisesti työtehtävän edellyttämässä olosuhteissa	2,08
114. Osaa käyttää massatavarakuljetuksissa kuormaukseen, kul-jettamiseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä	2,00
115. Tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavaralajit ja niiden ominaisuudet	1,83
116. Tehtäviin liittyvien telemaattisten laitteiden/sovellusten ja kuormavaakojen käyttö	1,83
117. Terveysteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat	2,08
118. Asiakaspalvelun, yrittäjyyden ja laatujärjestelmän vaatimuk-sien noudattaminen	1,92

Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
10. ympäristöhuollonkuljetukset	
119. Kuorma-auton kuormaaminen ja purkaminen ympäristöhuol-lossa syntyvillä aineilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä taval-la	1,42
120. Kuorma-auton tai yhdistelmän kuljettaminen säädösten ja määräysten mukaisesti työtehtävän edellyttämässä olosuhteissa	1,75
121. Osaa käyttää ympäristöhuollonkuljetuksissa kuormauk-seen, kuljettamiseen ja purkamiseen tarvittavia päälirakenteita, lisä-laitteita ja välineitä	1,67

122. Tunnistaa pneumaattisen ja sähköisen hydraulikan ohjausjärjestelmän toiminnot	1,67
123. Tunnistaa ja erottaa toisistaan eri jäterakeet	1,58
124. Tehtäviin liittyvien telemaattisten laitteiden/sovellusten ja kuormavaakojen käyttö	1,58
125. Työympäristön järjestyksestä ja siisteydestä huolehtiminen	2,00
126. Terveysteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat	1,92
127. Asiakaspalvelun, yrittäjyyden ja laatujärjestelmän vaatimusten noudattaminen	1,83

Kriteerit	Osaamisprofiilin keskiarvo
Arviointiasteikko	max 3
16. terminaalitoiminnot ja lastaus	
158. Telemaattisten järjestelmien käyttö ja tulkinta	1,50
159. Rahdituspainon määrittely ja laskeminen	1,83
160. Kuljetusasiakirjojen käyttö sekä tavarankäsitteilylaitteiden käyttö ja pakkaus-/kuljetusyksiköiden merkintöjen tekeminen	1,83
161. Tavaraterminaalin apu- ja kuormankäsittelylaitteiden käyttö	1,92
162. Tavaroiden vastaanotto ja säilytys	1,83
163. Tavaroiden keräily ja lähetys	1,83
164. Erilaisten kappaleiden kuormaaminen, varmistaminen ja purkaminen kuorma-auton kuormatiloihin säädösten ja määräysten mukaisesti	2,08
165. Toiminta kuormantekijän vastuiden ja velvollisuuksien mukaisesti kuormaustehtävässä	2,00
166. Työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä huolehtiminen	2,08
167. Terveysteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavien asioiden huomiointi tehtävissä	2,08
168. Asiakaspalvelun, yrittäjyyden ja laatujärjestelmän vaatimusten noudattaminen	1,92
169. Ohjeiden ja määräysten mukaan toimiminen	2,08
170. Alan työturvallisuusohjeiden tuntemus	2,17
171. ADR-peruskurssin tiedot	1,58

LIITE 8. Logistiikka-alan opettajan kehittämiskohteet ja tarkennetut rekrytointi haastattelun kohteet:

Logistiikka-alan yhdistelmäajoneuvon kuljettajakoulutuksen opettajan koulutussuunnitelma painopisteet 2015-2016
Arviointiosaaminen
Ryhmänohjaajan tehtävät
Wilma järjestelmän käyttö
Opiskelijan Hops
Aiemmin hankitun os. tunnustaminen
Tunneällyn osatekijät
Substanssin kehittäminen
Viestintä osaaminen

Opettajakohtainen suunnitelma tehdään henkilön osaamisen -, ominaisuuksien- ja koulutustarpeen perusteella kehityskeskustelun yhteydessä

Logistiikka-alan opettajan rekrytointi tilanne , katalysoivat osaamisalueet
Hakijan työelämäosaamisen taidot
Hakijan työyhteisötaitojen hallinta
Tunneällyn eri elementit vrt.taulukko
Substanssi ja työkokemus
Tehtävän edellyttämä järjestelmä osaaminen
Nuorten opettaminen
Arviointiosaaminen
Ryhmänohjaus kokemus
Opiskelijan Hops
Suosittelija

